

НОРМА МАСЛАХАТЧИ

СОЛИҚЛАР
БУХГАЛТЕРИЯ
ҲУҚУҚ

2005 йил июлдан чиқа бошлаган

«СБХ» газетаси билан биргаликда тарқатилади.

МАРКАЗИЙ САЙЛОВ КОМИССИЯСИДА

9 октябрь куни Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг мажлиси бўлиб ўтди. Уни комиссия раиси М.Абдусаломов бошқарди.

«Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида»ги Қонуннинг 7-моддасига биноан парламентнинг Қонунчилик палатасига сайлов бир юз ўттиз бешта ҳудудий сайлов округи бўйича ўтказилади.

Шу муносабат билан Марказий сайлов комиссияси ўзининг мажлисида жойлардаги давлат ҳокимияти органларининг таклифларини кўриб чиқиб, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасига сайлов ўтказиш учун сайлов округларини тузиш тўғрисида қарор қабул қилди. «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида»ги Қонуннинг 7-моддасига мувофиқ, сайлов округларининг рўйхати уларнинг номлари, тартиб рақамлари, чегаралари ва сайловчилар сони

кўрсатилган ҳолда матбуотда эълон қилинади. Мажлисида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси, халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашлари сайловига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича Концепция ижросининг бориши муҳокама қилинди.

Шунингдек, сиёсий партиялар томонидан тақдим этилган имзо варақалари тўғри тўлдирилганлигини текшириш бўйича ишчи гуруҳини тузиш, Марказий сайлов комиссияси томонидан ўтказилган туркум халқаро илмий-амалий анжуманлар материалларини тайёрлаш ва чоп этиш бўйича таҳрир ҳайъати таркибини тасдиқлаш ва Марказий сайлов комиссияси ваколатига тааллуқли бошқа масалалар ҳам кўриб чиқилди.

ЎЗА.

ПАХТА ЯРМАРКАСИНИНГ ЮКСАК САМАРАЛАРИ

Тошкентда 14-15 октябрь кунлари V Халқаро Ўзбекистон пахта ярмаркаси бўлиб ўтди. Анжуман давлатимиз раҳбари Ислоҳ Каримов ташаббуси билан Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар, инвестициялар ва савдо вазирлиги томонидан «Ўзпахтасаноат» уюшмаси ва «Сифат» пахта толасини сертификатлаш маркази ҳамкорлигида ташкил этилди. Унда 34 мамлакатнинг уч юзга яқин фирма ва компаниясидан 515 вакил иштирок этди.

Ярмарканинг ёпилиш маросимида Ўзбекистон Республикаси ташқи иқтисодий алоқалар, инвестициялар ва савдо вазирининг ўринбосари А.Камолов икки кун давом этган анжуман доирасида бир миллион тоннадан ортиқ пахта толасини сотиб олиш бўйича шартномалар имзоланганини таъкидлади. Савдо ва музокаралар жараёни давом этаётгани алоҳида қайд этилди.

Ярмаркада иштирок этган хорижий эксперт ва мутахассисларнинг таъкидлашича, Ўзбекистонда фермерликни ривожлантириш учун қулай шароит яратилган — микрокредитлаш, зарур техника ва материаллар билан имтиёзли таъминлаш йўлга қўйилган, етиштирилган ҳосилни маҳаллий ва хорижий истеъмолчиларга сотишнинг халқаро талабларга жавоб берадиган меъёрий базаси шакллантирилган. Буларнинг барчаси Президентимиз Ислоҳ Каримов раҳнамолигида иқтисодиётнинг барча жабҳалари, жумладан, қишлоқ хўжалиги ва пахтани қайта ишлаш саноатида амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотларнинг ёрқин натижасидир.

Ўзбекистон пахтаси ўзининг юксак сифати билан тобора кенг шуҳрат қозонмоқда. Унинг толаси узун ва пишиқ, халқаро талабларга тўла жавоб беради. Мамлакатимизда амалга оширилаётган пахтачилик мажмуини ривожлантириш стратегияси пухта ва ҳар томонлама ўйланган бўлиб, барча босқичлар — пахта селекцияси, уни туманлаштириш, терибли олиш ва саклашдан то ҳарид қилинган толани истеъмолчиларга етказиб беришнинг энг мақбул йўналишларини ташкил

этишгача бўлган жараёнларни ўз ичига олади. Ярмаркада ушбу жараёнга жалб қилинган кўплаб хорижий транспорт компаниялари вакиллари ҳам иштирок этганини алоҳида қайд этиш жоиз.

Бугун Ўзбекистон пахта толаси Хитой, Россия, Эрон, Ҳиндистон, Бангладеш, Покистон, Корея Республикаси, Туркия, Вьетнам сингари кўплаб мамлакатларга экспорт қилинаётир. Жануби-Шарқий Осиёда жадал ривожланаётган тўқимачилик саноатининг ўзбек пахтасига эҳтиёжи мунтазам ошиб бормоқда. Айни вақтда Ўзбекистон халқаро иқтисодий ҳамкорлик доирасида хорижлик шериклар билан амалий ва ўзаро манфаатли муносабатларни ривожлантиришга доир янгидан-янги ташаббусларни илгари сурмоқда. Пахта бозоридаги ўзгарувчан конъюктура ҳисобга олинмоқда, янги транспорт йўналишлари ишлаб чиқилмоқда, толани қайта ишлаш, сақлаш ва сертификатлаш услублари такомиллаштирилмоқда. Пахтани энг илғор технологияларга асосланган ҳолда, тойлаб сертификация қилиш тизими истеъмолчилар учун сотиб олинган пахта сифатини кафолатлаш имконини бermoқда.

Ярмарканинг яна бир муҳим жиҳати — унда қатнашган хорижлик шериклар орасида бевосита ўзбек толасидан маҳсулот ишлаб чиқарувчилар сонининг анча кўпайганидир. Ушбу анжуманда қатнашиш уларга тўғридан-тўғри алоқалар ўрнатиш ва Ўзбекистоннинг ўзидан пахта етказиб бериш учун фойдали шартномалар имзолаш имконини берди. Ярмаркада етакчи истеъмолчилар, мутахассислар, экспертлар Ўзбекистон пахтачили-

гидаги сўнгги ютуқлар, хомашёни етиштириш, қайта ишлаш ва экспорт қилиш жараёни билан яқиндан танишдилар. Жаҳон пахтачилигидаги ўзгаришлар, янги аъёна ва тенденциялар юзасидан фикр алмашдилар.

Халқаро Ўзбекистон пахта ярмаркаси иштирокчилари мамлакатимизда амалга оширилаётган иқтисодий ислохотлар юксак самаралар бераётганини алоҳида таъкидладилар. Улар Янгийўл пахтани қайта ишлаш заводи, «Тошкент-Тола» пахта терминали, «Мурувват-текс» тўқимачилик корхонаси ва «Пластекс» йигирув фабрикаси фаолияти билан танишдилар. Валюта майдончасида электрон биржа савдолари тизимидан фойдаланган ҳолда, пахта толаси сотиладиган Ўзбекистон Республикаси Товар-хом ашё биржасининг кўرғазмали савдо сессияларида иштирок этдилар.

Анжуманнинг ёпилишида сўзга чиққан Хитой пахта уюшмаси вице-президенти Ши Жианвей, «Cotton Bangladesh» халқаро агентлиги бош муҳаррири Куамру Ахсан ва бошқалар Ўзбекистон пахтасининг юқори сифати мамлакатда изчиллик билан амалга оширилаётган ислохотларнинг амалий самараси эканини, ярмарка юксак савиёда ташкил қилинганини таъкидладилар. Барча қатнашчилар Ўзбекистон билан ҳамкорликни бундан буён ҳам ривожлантириш ниятини билдирдилар.

V Халқаро Ўзбекистон пахта ярмаркаси мамлакатимизнинг жаҳонда пахта бизнеси етакчиларидан бири сифатидаги мавқеи, халқаро иқтисодий муносабатлардаги ўрни ва нуфузи йилдан-йил юксалиб бораётганининг яна бир тасдиғи бўлди.

ЎЗА материали асосида тайёрланди.

ХОДИМ СУҒУРТА ҲИМОЯСИДА

Маълумки, 2009 йил 17 апрелда «Иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикасининг Қонуни кучга кирди. Бу ҳужжатга мувофиқ ходим ўз меҳнат вазифаларини бажариши билан боғлиқ ҳолда меҳнатда майиб бўлиши, касб касаллигига чалиниши ёки соғлигининг бошқача тарзда шикастланиши муносабати билан унинг ҳаёти ёки соғлиғига етказилган зарарнинг ўрнини қоплаш бўйича иш берувчи ўз фуқаролик жавобгарлигини суғурталаши шарт. Ушбу Қонун 17-моддасининг иккинчи қисми қоидалари мазкур ҳужжат кучга кирганидан кейин олти ой ўтгач — жорий йилнинг 17 октябридан амалга киритилиши таъкидланган.

Суғуртанинг ушбу оммавий тури муҳим ижтимоий аҳамиятга эга эканлигини алоҳида таъкидлаш керак. Зеро, у иқтисодиётнинг турли соҳаларида фаолият юритувчи ишчи-ходимларни меҳнат жараёнидаги бахтсиз ҳодиса ва касб касалликлари натижасида улар ҳаёти ва соғлиғига зарар етишидан ҳимоялашга қаратилгандир.

Қонун иш берувчига ишлаб чиқаришда ходимнинг ҳаёти ва соғлиғига етказилган зарарни қоплаш мажбурияти билан боғлиқ бўлган мулкий манфаатларни ҳимоялаш имконини беради.

Қонунга мувофиқ, ходимнинг ўз меҳнат вазифаларини бажариши билан боғлиқ ҳолда меҳнатда майиб бўлиши, касб касаллигига чалиниши ёки соғлигининг бошқача тарзда шикастланиши муносабати билан ходимнинг ҳаёти ёки соғлиғига етказилган зарарнинг ўрнини қоплаш бўйича иш берувчининг фуқаролик жавобгарлиги вужудга келганлиги белгиланган тартибда тасдиқланган факт суғурта ҳодисаси бўлиб ҳисобланади.

Шу ўринда суғурта суммаси, яъни суғурта компанияси олиб борадиган жавобгарликни аниқлаш муҳим масала ҳисобланади. Бунда иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш шартномаси бўйича суғурта пули қуйидагича белгиланади:

- шартнома тузилган санадаги ҳолатга кўра фаолиятини бир йилдан ортиқ амалга ошириб келаётган иш берувчи учун — мазкур шартнома тузилган ойдан олдинги ўн икки ой учун иш берувчи барча ходимларининг бир йиллик иш ҳақи миқдорида;

- ўз фаолиятини янгитдан амалга ошираётган иш берувчи учун — шартнома тузилган ойдан кейин келадиغان ўн икки ой учун иш берувчи барча ходимларининг бир йиллик иш ҳақи миқдорида. Бунда йиллик иш ҳақи биринчи ойдаги иш ҳақи миқдорини ўн иккига кўпайтириш орқали ҳисоблаб чиқарилади;

- фаолиятини бир йилдан кам бўлган муддатга амалга оширувчи иш берувчи учун — иш берувчи барча ходимларининг иш берувчининг мазкур фаолияти амалга ошириладиган муддатдаги иш ҳақи миқдорида.

Суғурта мукофоти, яъни иш берувчи томонидан тўланадиган бадал шартномага мувофиқ суғурта тарифи асосида аниқланади. Суғурта тарифларининг энг

2-бетда

УШБУ
СОҒИДА

2-бет

Қонун ҳужжатларига
қисқа шарҳ

3-4-бетлар

Маслаҳатни
юристлар беради

5-8-бетлар

Янги қонун
ҳужжатлари

13-бет

Жаҳон кризис
билан курашмоқда

\$1 = 1501,40 сўм

€ 1 = 2207,36

£1 = 2376,72 сўм

¥10 = 166,62 сўм

INTER-PRESS
АХБОРОТ АГЕНТЛИГИ

ОБУНА-2010
ГАЗЕТАЛАР, ЖУРНАЛЛАР, КИТОБЛАР

Bella Terra • Baby Terra • Jannat Makon • 7 днел • Burda • Cosmopolitan • Forbes • Домовой • Glamour • OOPS! • Автомир
Аргументы и Факты • Verena • Вокруг света • Вокруг смеха • Все звезды • За рулем • Здоровье • Итоги
• Караван Истории • Клаксон • Коммерсантъ • Крестьянка • Лиза • Огонек • Отдохни! • Совершенно секретно

тел./факс:
(99897)

119-0000
155-0955

Тошкент ш., Навоий кўч., 13

www.interpress.uz

ХОДИМ СУҒУРТА ҲИМОЯСИДА

1-бетда юқори даражалари иш берувчи томонидан амалга оширилган фаолият турларининг хавфлилик даражасига боғлиқ ҳолда белгиланади. Иш берувчи фаолияти турларининг хавфлилик даражаси Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан тасдиқланган хавфлилик даражалари таснифига ва фаолият турларини муайян хавфлилик даражасига киритиш тартибига мувофиқ белгиланади.

Мажбурий суғурта шартномасини тузиш учун иш берувчи суғурталовчига қуйидаги ҳужжатларни тақдим этиши лозим:

- мажбурий суғурта қондасида белгиланган шакл бўйича ариза;

- иш берувчи – жисмоний шахс паспортининг ёки унинг шахсини тасдиқлайдиган бошқа ҳужжатининг нусхаси (фотосурати ва рўйхатдан ўтганлик тўғрисидаги охириги ёзув мавжуд бўлган бетлари);

- иш берувчининг (юрidik шахслар учун) давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳноманинг нотариал тасдиқланган нусхаси.

Кўпчиликни қизиқтирадиган яна бир масала бор: у суғурта ҳодисаси содир бўлганда суғурталовчига тақдим этиладиган ҳужжатлар рўйхатидир. Суғурта ҳодисаси юз берганда иш берувчи суғурта товонини тўлаш талаби кўрсатилган ёзма шаклдаги ариза билан қуйидаги ҳужжатларни илова қилган ҳолда суғурталовчига муурожаат этишини билиб олишимиз даркор:

- иш берувчининг етказилган зарар ўрнини қоплаш тўғрисидаги буйруғининг кўчирма нусхаси;

- ходимнинг ёки наф олувчининг етказилган зарар ўрнини қоплаш тўғрисидаги талаби кўрсатилган, иш берувчининг номига ёзилган аризадан кўчирма нусха;

- суғурта ҳодисаси юз бергунига қадар ходим олган ўртача ойлик ёки йиллик иш ҳақи тўғрисидаги маълумотнома;

- меҳнат шартномасининг (контрактнинг) кўчирма нусхаси;

- касб касаллигида – ходимнинг касб касаллиги тўғрисидаги тиббий хулоса;

- ишлаб чиқаришдаги бахтсиз ҳодиса содир бўлганлигини ва ходим учун унинг оқибатини тасдиқловчи ҳужжатлар (ишлаб чиқаришдаги бахтсиз ҳодисани махсус текшириш далолатномаси, тиббий-меҳнат экспертиза комиссиясининг хулосаси, низолар юзага келган ҳолларда эса – суднинг қарори).

- Ходим вафот этган тақдирда, унинг вафот этганлиги тўғрисидаги гувоҳноманинг нотариал тартибда тасдиқланган нусхаси ва наф олувчининг зарарнинг ўрни қоплашига бўлган ҳуқуқини тасдиқловчи ҳужжатлар.

Рустам РАЙИМЖОНОВ,
«Кафолат» ДАСК Ахборот хизмати раҳбари.

ЯНГИ ҲУЖЖАТЛАРНИ ТАҚДИМ ЭТАМИЗ*

ЖАВОБГАРЛИК КУЧАЙТИРИЛДИ

2009 йил 6 октябрдаги ЎРҚ-227-сон Қонун («Норма маслаҳатчи»да чоп этилади) билан Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга ўзгартишлар киритилди. Улар билан қишлоқ хўжалик экинларининг далада тўплаб қўйилган ҳосилига зарар етказилиши ёки уни йўқ қилиб юборилиши, қўчатларга шикаст етказилиши учун жазо чоралари кучайтирилди. Чунончи, чорва моллари ёки паррандалари экинзорларни пайхон қилганлиги фуқароларга энг кам иш ҳақининг 1 дан 3 бараваригача (илгари – 1/3 дан 1 бараваригача), мансабдор шахсларга эса – 3 дан 5 бараваригача (илгари 1/2 дан 2 бараваригача) миқдорда жарима солишга сабаб бўлади. Экинзорларни ёки қўчатзорларни ҳамма турдаги ҳаракатланувчи техника воситаларида босиб ўтиш энг кам иш ҳақининг 3 дан 5 бараваригача (илгари – 1/2 дан 2 бараваригача) миқдорда жарима солишга сабаб бўлади. Ушбу ҳуқуқбузарликлар маъмурий жазо чораси қўлланилганидан кейин бир йил давомида такрор содир этилган бўлса, фуқароларга энг кам иш ҳақининг 5 дан 7 бараваригача (илгари – 1 дан 3 бараваригача), мансабдор шахсларга эса – 5 дан 10 бараваригача (илгари – 3 бараваридан 7 бараваригача) миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

Қонун 2009 йил 7 октябрда «Халқ сўзи» газетасида расмий эълон қилинган кундан бошлаб кучга кирди.

МАДАНИЙ МЕРОСГА КАТТА ЭЪТИБОР

Ўзбекистон Республикаси томонидан Номоддий маданий меросни муҳофаза қилиш тўғрисидаги халқаро конвенция ратификация қилинганлиги муносабати билан 2009 йил 9 октябрдаги ЎРҚ-228-сон Қонун билан 2001 йил 30 августда қабул қилинган «Маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш тўғрисида»ги 269-II-сон Қонунга ўзгартишлар киритилди («Норма маслаҳатчи»да чоп этилади). Улар билан ҳужжатга номоддий маданий мерос объектларини аниқлаш билан боғлиқ бўлган меъёрлар киритилди, уларни сақлаб қолиш ва асли ҳолига келтириш чора-тадбирларига доир янги қоидалар белгиланди. Белгиланишича, Вазирлар Маҳкамаси Моддий маданий мерос объектларининг давлат кадастрини юритиш тартибини белгилайди, Маданият ва спорт ишлари вазирлиги эса ушбу Кадастр ва Номоддий маданий мерос объектларининг рўйхатини юритади.

Қонун 2009 йил 10 октябрда «Халқ сўзи» газетасида расмий эълон қилинган кундан бошлаб кучга кирди.

ПРЕЗИДЕНТ ҚАРОРЛАРИГА ЎЗГАРТИШЛАР

Президентнинг 2009 йил 7 октябрдаги ПК-1199-сон қарори билан Президентнинг баъзи қарорларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритилди.

Чунончи, Президентнинг «Қимматли қозғалар бозорини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида» қарорига (2006 йил 27 сентябрдаги ПК-475-сон) киритилган ўзгартиришларга мувофиқ, корпоратив облигациялар чиқариш фақат тижорат банклари, шунингдек қонун билан белгиланган шартларга риоя этилган ҳолда очик турдаги акциядорлик жамиятлари томонидан амалга оширилади.

Президентнинг «Банк тизимини янада ривожлантириш ва бўш пул маблағларини банк оборотига жалб этиш чора-тадбирлари тўғрисида» қароридан (2007 йил 7 ноябрдаги ПК-726-сон) республика инкассация бирлашмасини 2008 йил 1 январдан бошлаб уч йилга қўшилган қиймат солиғи ва мол-мулк солиғини тўлашдан озод этишни назарда тутадиган меъёр чиқариб ташланди.

Президентнинг «Тижорат банкларига иқтисодий ночор корхоналарни сотиш тартибини тасдиқлаш тўғрисида» фармойишига (2008 йил 19 ноябрдаги Ф-4010-сон) киритилган қўшимчага мувофиқ, тижорат банклари томонидан янги тузилган, шу жумладан бошқа (махсулот ишлаб чиқариш ҳамда уларни сотишни ташкил этиш ва йўлга қўйишда муваффақиятли иш тажрибасига эга) инвесторлар иштирокида банкрот корхоналар мол-мулки негизда янги тузилган хўжалик юритувчи субъектлар улар стратегик инвесторга реализация қилинган пайтга қадар, бироқ рўйхатдан ўтказилган пайтдан бошлаб уч йилдан кўп бўлмаган муддатга бўшайдиган маблағларни ишлаб чиқаришни техник ва технологик жиҳатдан қайта жиҳозлаш, модернизациялаш ва ривожлантиришга йўналтириш шарти билан фойда солиғи, ягона солиқ тўлови, мол-мулк солиғи, ер солиғини тўлашдан озод этилади.

ҲУЖЖАТЛАР МУВОФИҚЛАШТИРИЛДИ

Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 5 октябрдаги 268-сон қарори («Норма маслаҳатчи»да чоп этилади) билан 1996 йил 31 октябрдаги 376-сон Ўзбекистон Республикаси божхона чегаралари орқали жисмоний шахслар томонидан нақд хорижий валютани олиб кириш ва олиб чиқиб кетиш тартибига киритилган ўзгартишларга мувофиқ, Ўзбекистон резидентларига республика ташқарисига 2 000 АҚШ доллари (бундан олдин – 1 500) тенг миқдорда нақд эркин алмаштириладиган валютани эркин олиб чиқишга рухсат берилди. Шу тариқа мазкур ҳужжат Президентнинг 2003 йил 28 июлдаги ПФ-3284-сон Фармонида мувофиқлаштирилди.

МАЛАКА ОШИРИШГА МАЖБУРСИЗ

Ўзбекистон Республикаси адлия вази-

Меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларнинг қисқача шарҳлари 2009 йил 3 октябрдан 9 октябргача бўлган давр учун «Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами»нинг 41-сони асосида тайёрланди.

*Мазкур ва бошқа ҳужжатларнинг тўлиқ матни билан www.porma.uz сайтидаги эркин кириладиган «Қонунчиликдаги янгиликлар» рукнида танишиб чиқишингиз мумкин.

рининг «Адвокатларнинг касбий малакасини оширишни ташкил қилиш чора-тадбирлари тўғрисида» буйруғи (АВ томонидан 2009 йил 6 октябрда 2012-сон билан рўйхатдан ўтказилган) («Норма маслаҳатчи»да чоп этилади) билан белгиланишича, адвокатларнинг касбий малакасини ошириш Адлия вазирлиги қошидаги Юристлар малакасини ошириш марказида ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда фақат кундузги шаклда амалга оширилади. Унинг муддати икки ҳафтадан кам бўлиши мумкин эмас. Синовларни муваффақиятли топширган адвокатга белгиланган намунадаги сертификат берилди. Малака оширишда бўйин товлаш ҳамда ўқиш якуналари бўйича синовлардан ўтолмаслик ҳолати Адвокатлар палатасининг тегишли ҳудудий бошқармаси ҳузуридаги малака комиссияси томонидан кўриб чиқилади. Адвокат томонидан охириги уч йил ичида ўзининг касбий малакасини оширмаслик тарзида адвокатура тўғрисидаги қонун ҳужжатлари талабларининг бузилиши унинг адвокатлик фаолияти билан шугулланиш ҳуқуқини берувчи лицензиясининг амал қилишини қонунчиликда ўрнатилган тартибда тугатишга асос бўлади.

2009 йил 16 октябрдан кучга кирди.

50% ЎРНИГА ФАҚАТ БИР ҚИСМ

Молия вазирининг буйруғи (АВ томонидан 2009 йил 8 октябрда 1828-1-сон билан рўйхатдан ўтказилган) билан 2008 йил 18 июндаги 1828-сон Бюджет ташкилотлари даромадлари ва харажатларининг бухгалтерия ҳисоби тўғрисидаги низомга ўзгартириш ва қўшимчалар киритилди. Уларга мувофиқ, бюджет ташкилоти балансида бўлган давлат мулкни ижарага беришдан қонун ҳужжатларига мувофиқ олинган маблағларнинг бир қисми (илгари ушбу маблағларнинг камида 50 фоизи) Бюджет ташкилотини ривожлантириш жамғармасига йўналтирилиши керак. Ижарага беришдан маблағларни олишда амалга ошириладиган бухгалтерия проводкаси ҳам ўзгартирилди.

2009 йил 18 октябрдан кучга кирди.

Марказий банк бошқарувининг қарори (АВ томонидан 2009 йил 8 октябрда 2014-сон билан рўйхатдан ўтказилган) Банкларни рўйхатга олиш ва улар фаолиятини лицензиялаш тартиби тўғрисидаги низом тасдиқланди. Марказий банк бошқарувининг 1999 йил 11 февралдаги 630-сон қарори билан тасдиқланган Банкларни рўйхатга олиш ва уларга лицензия бериш тартиби тўғрисида низом, шунингдек унга ўзгартиш ва қўшимчалар киритган ҳужжатлар ўз кучини йўқотган деб эътироф этилди.

2009 йил 18 октябрдан кучга кирди.

ХОРИЖИЙ ВАЛЮТАЛАРНИНГ СЎМГА НИСБАТАН ҚИЙМАТИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2009 йил 13 октябрдан бошлаб валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисоботларни юритиш, шунингдек божхона ва бошқа мажбурий тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:*)

1 Австралия доллари	1354,71	1 Малайзия ринггити	440,94
1 Англия фунт стерлинги	2376,72	1 Польша злотийси	516,90
1 Дания кронаси	296,64	1 СДР	2383,97
1 БАА дирҳами	408,80	1 Туркия лираси	1028,00
1 АҚШ доллари	1501,40	1 Швейцария франки	1453,44
1 Миср фунти	274,20	1 ЕВРО	2207,36
1 Исландия кронаси	11,99	10 Жанубий Корея вони	12,85
1 Канада доллари	1439,36	10 Япония иенаси	166,62
1 Хитой юани	220,00	1 Россия рубли	50,71
		1 Украина гривнаси	187,44

*) Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.

МДҲ ВА БОЛТИҚБЎЙИ МАМЛАКАТЛАРИ ВАЛЮТАЛАРИНИНГ АҚШ ДОЛЛАРИ, ЕВРО ВА РОССИЯ РУБЛИГА НИСБАТАН КУРСЛАРИ

Мамлакат	Сана	АҚШ доллари		Евро		Россия рубли	
		бирлиги	курс	бирлиги	курс	бирлиги	курс
Озарбайжон	15.10.2009	1	0,8029	1	1,2006	1	0,0274
Арманистон	15.10.2009	1	385,75	1	576,35	1	13,16
Беларусь	15.10.2009	1	2730,00	1	4065,52	1	92,65
Грузия	15.10.2009	1	1,6769	1	2,4865	1	5,6836
Қозғоғистон	15.10.2009	1	150,75	1	224,63	1	5,12
Қирғизистон	10.10.2009	1	43,6661	1	64,2699	1	1,4748
Латвия	16.10.2009	1	0,47	1	0,702804	1	0,016
Литва	16.10.2009	1	2,311	1	3,4528	10	7,8759
Молдова	15.10.2009	1	11,1472	1	16,5386	1	0,3772
Тожикистон	15.10.2009	1	4,3782	1	6,5205	10	1,4847
Ўзбекистон	13.10.2009	1	1501,40	1	2207,36	1	50,71
Украина	15.10.2009	100	799,80	100	1190,1824	10	2,7144
Эстония	15.10.2009	1	10,4709	1	15,6466	1	0,357202

Манба: www.primo-tass.ru

• УСТУВОРЛИКЛАР

- Марказий сайлов комиссиясида
- Пахта ярмаркасининг юсак самаралари
- Ходим суғурта ҳимоясида **1-бет**

• ҚОНУНЧИЛИКДАГИ ЯНГИЛИКЛАР

- Янги ҳужжатларни тақдим этамиз
- Валюталар курси **2-бет**

• ЮРИДИК МАСЛАҲАТЛАР

- Ошкор этилган сир учун
- Филиал ва бош компания
- Электр истеъмоли: назоратдаги янгиликлар **3-4-бетлар**

ЎЗБЕКИСТОН ҚОНУНЧИЛИГИДАГИ ЯНГИЛИКЛАР

Ўзбекистон Республикасининг қонунлари:

- «Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш тўғрисида»ги қонун ҳужжатлари тақдим этилганлиги муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонунларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида;
- «Эркин иқтисодий зоналар тўғрисида»ги

Ўзбекистон Республикаси Қонунига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида».

Идоравий-меъёрий ҳужжат

ЎЗР ДСК, МВ, ДБК, Давлат архитектура ва қурилиш қўмитасининг «Янгидан ташкил этилаётган ихтисослаштирилган таъмирлаш-қурилиш ташкилотлари томонидан солиқ ва божхона имтиёзларини қўллаш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида»ги қарори. **5-8-бетлар**

• БИЗ ЯШАЙДИГАН УЙ

– Уйимизга тадбиркор қўшни қўшиб келди

– Олиб чиқишни олиб кетиш билан чалкаштирманг

- УМШ ўрнига ХУМШ
- Лойиҳалаш таъмирлашга кирмайди
- Хусусий мулк эгасига турар жой
- Аҳилликда ҳикмат кўп
- Бозорда нима муҳимроқ? **9-12-бетлар**
- **POST SCRIPTUM**
- Инкирозга қарши... америкача кураш
- ...немисча кураш **13-бет**
- **top** **14-16-бетлар**

ОШКОР ЭТИЛГАН СИР УЧУН

Куйидагиларни тушутириб берсангиз:

1. Банк бирор-бир ташкилотга бизнинг ижозатимизсиз маълумотлар бера оладими?
2. Тижорат сирини ошкор этмаслик тўғрисидаги қонун амал қиялтими?
3. Агар банк маълумотларни ўзи хизмат кўрсатаётган ташкилотни хабардор қилмасдан ошкор этса, унга нисбатан қандай санкциялар қўлланади?

Р.Аҳмаджонов,
«Озодлик» МЧЖ директори.

«Банклар ва банк фаолияти тўғрисида»ги Қонуннинг (1996 йил 25 апрелдаги 216-сон) 38-моддаси ва «Банк сирини тўғрисида»ги Қонуннинг (2003 йил 30 августдаги 530-II-сон) 3-моддасига мувофиқ банклар ўз мижозлари ва вакилларининг операциялари, ҳисобварақлари ҳамда жамғармаларига доир маълумотлар сир сақланишига қафолат беради. Банкнинг барча хизматчилари уларни сақлашлари шарт.

Ушбу сир куйидаги маълумотлардан иборатдир:

ўз мижозларининг (вакилларининг) операциялари, ҳисобварақлари ва омонатларига доир маълумотлар;

банк ўз мижозига (вакилига) банк хизматлари кўрсатиши муносабати билан мазкур мижоз (вакил) тўғрисида олган маълумотлар; мижознинг (вакилнинг) банк сейфлари ва биноларида сақлаб турилган мол-мулки, унинг

хусусияти ва қиймати ҳақидаги маълумотлар; мижоз (вакил) топшириғига биноан ёки унинг фойдасини кўзлаб амалга оширилган банклараро операциялар ва битимлар тўғрисидаги маълумотлар;

банк сирини ташкил этувчи маълумотларнинг банклар ўртасида муомалада бўлиши натижасида маълум бўлиб қолган, бошқа банкнинг мижозига (вакилига) доир маълумотлар; жамғариб бориладиган пенсия тизимининг иштирокчилари, пенсия бадалларининг миқдори ва суммаларининг ҳаракати, фуқароларнинг шахсий жамғариб бориладиган пенсия ҳисобварақларидаги пенсия жамғармалари тўғрисидаги маълумотлар.

Бунда банк куйидагиларга мажбур:

– юридик шахслар ва бошқа ташкилотларнинг операциялари ҳамда ҳисобварақларига доир маълумотномалар ана шу ташкилотларнинг ўзига,

прокурор, судларга, жиноят иши қўзғатилган бўлса суриштирув ва тергов органларига берилади;

– банклар ўз мижозлари бўлган корхоналарнинг операциялари тўғрисидаги зарур маълумотларни улар солиқлар ва бошқа мажбурий тўловларни тўлиқ ва тўғри тўлаётганликларини назорат қилиш учун солиқ органларининг сўровига биноан тақдим этади;

– банкнинг ўз ички назорат қоидалари билан белгиланган мезонлар ва аломатларга мувофиқ банк мижозининг жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштириш ва терроризмни молиялаштириш мақсадида амалга ошириши тўғрисида шубҳа пайдо бўлган, пул маблағлари ёки бошқа мол-мулки билан боғлиқ ҳолда содир этилаётган ёки содир этишга тайёргарлик кўрилаётган операциялари ҳақидаги ахборотни хабар қилади.

Шу билан бирга, «Банк сирини тўғрисида»ги Қонун 5-моддасининг иккинчи қисмига мувофиқ, банк сирини ташкил этувчи маълумотларнинг банк томонидан банкка юридик, бухгалтерия, аудиторлик, ахборот ва маслаҳат йўсинидаги

хизмат кўрсатувчи учинчи шахсларга, башарти бу ана шундай хизмат кўрсатиш зарур бўлса ҳамда мазкур шахслар уни очишдан ўзларини албатта тийсалар, шунингдек «Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш тўғрисида» Қонун (2004 йил 26 августдаги 660-II-сон) 18-модда-

си иккинчи қисмининг талабларига мувофиқ Бош прокуратура ҳузуридаги Солиқ, валютага оид жиноятларга ва жиноий даромадларни легаллаштиришга қарши курашиш департаментига маълум қилиниши ёки тақдим этилиши банк сирининг ошкор қилиниши деб ҳисобланмайди.

Хизмат бурчига кўра банк ахборотидан фойдалана оладиган шахслар хизмат сирини ошкор этганликлари учун банкнинг ўз ички регламентларига биноан, шунингдек Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 46-моддасига мувофиқ, банкнинг ўзи эса Фуқаролик кодексининг 985 ва 989-моддаларига мувофиқ мазкур ахборотни очиб бериш оқибатида етказилган зарар учун жавобгар бўладилар.

ФИЛИАЛ ВА БОШ КОМПАНИЯ

Масъулияти чекланган жамиятимиз Тошкент шаҳрида рўйхатдан ўтказилган ва шу ерда фаолият юритади. Биз баъзи бир вилоят марказларида ўз филиалларимизни очмоқчимиз. Шу муносабат билан бир қатор тушутиришлар олмоқчи эдик.

1. Филиални очиш тартиби қандай, бунинг учун қаерга мурожаат қилиш керак ва қандай ҳужжатларни тақдим этиш зарур?

2. Агар у бош корхонада мавжуд бўлса, филиалга лицензияланган фаолият тури билан шуғулланишга алоҳида лицензия талаб қилинадими?

3. Филиалнинг ўз ҳисоб-китоб рақамини очиши шартми ёки банкдаги жорий ҳисобрақам билан чекланиш мумкинми?

4. Филиал ўз ходимлари билан меҳнат муносабатларини, шу жумладан улар меҳнатига ҳақ тўлаш ва моддий рағбатлантириш масалаларини қандай расмийлаштириш керак?

5. Уларни ишга қабул қилиш тартиби қандай, меҳнат шартномаларини ким имзолаши керак: филиал раҳбарими ёки бош офис директори?

6. Минтақадаги филиал ходимларига иш ҳақини бош корхонадан ҳисоблаб ёзиш ва бериш мумкинми?

Т.Комилов,
МЧЖ менежери,
Тошкент ш.

– Фуқаролик кодекси 47-моддасининг иккинчи ва учинчи қисмларига мувофиқ филиал юридик шахснинг у турган ердан ташқарида жойлашган ҳамда унинг барча вазибаларини ёки вазибаларининг бир қисмини, шу жумладан ваколатхона вазибаларини бажарадиган алоҳида бўлинмасидир. Улар ўзларини ташкил этган юридик шахс томонидан мол-мулк билан таъминланадилар ҳамда у тасдиқланган низомлар асосида иш олиб борадилар. Филиалларнинг раҳбарлари юридик шахс томонидан тайинланади ҳамда унинг ишончномаси асосида иш олиб боради.

«Масъулияти чекланган ҳамда қўшимча масъулиятли жамиятлар тўғрисида»ги Қонун (2001 йил 6 декабрдаги 310-II-сон, бундан кейин – «МЧЖ тўғрисида»ги Қонун) 30-моддаси иккинчи қисмининг ўн иккинчи хатбошисига мувофиқ, филиалларни тузиш тўғрисида қарор МЧЖ муассислари томонидан қабул қилинади. У ҳақда юридик шахсларни давлат рўйхатидан ўтказувчи орган хабардор қилиниши керак. «МЧЖ тўғрисида»ги Қонуннинг 11 ва 13-моддаларига мувофиқ у хабардор қилинган пайдан бошлаб филиал ташкил этилган деб ҳисобланади. Хабардор қилиш тартибида улар

ҳақидаги тўлиқ маълумотлар кўрсатилган ҳолда филиал (филиаллар) мавжудлиги тўғрисида уставга (таъсис шартномасига, бу нарса мақбул бўларди) ўзгартиш ва қўшимчалар киритилади.

Агар сизнинг муассисларингиз ташкил этилаётган филиал бош корхонанинг мол-мулки ва ҳисоб-китоб рақамидан фойдаланади ва бирор-бир ҳаракатларни ўз номидан эмас, балки бош корхона номидан амалга оширади, яъни амалда вакиллик тусидаги функцияларни бажаради деб қарор қилишса, алоҳида ҳисобрақамларни очиш ва давлат солиқ органларида ҳисобга қўйилиш талаб қилинмайди. Муассислар умумий йиғилишининг филиал тузиш тўғрисидаги қарори, шунингдек ижро этиш органи тасдиқлаган у ҳақдаги низом ҳамда бош компания жойлашган жойдаги тадбиркорлик субъектларини рўйхатдан ўтказиш органи-

ни жамият уставига қўшимчалар киритилиши хусусида хабардор қилиш kifоядир. Бу ҳолда минтақавий филиал ходимларига иш ҳақини Тошкент шаҳридаги бош корхона ҳисоблаб ёзади.

Бироқ филиалга алоҳида мол-мулк (унга мол-мулк бир тарафдан МЧЖнинг ижро этиш органи, бошқа тарафдан эса филиал раҳбари имзолайдиган қабул қилиш-топшириш далолатномаси асосида берилади) ва мустақил баланс берилганида бош компания юқорида баён этилган ҳаракатларга қўшимча равишда, Солиқ кодексининг 35, 78-80-моддаларига кўра, филиал жойлашган жой бўйича солиқ тўловчининг идентификация рақамини олиши керак, унга

Филиал очиш учун зарур ҳужжатлар рўйхати:

– МЧЖ иштирокчилари умумий йиғилишининг филиални тузиш, унинг низомини тасдиқлаш ва жамият уставига тегишли ўзгартишлар киритиш тўғрисида баённомаси;

– активларни топшириш далолатномаси (филиалга мустақил баланс расмийлаштирилган тақдирда);

– солиқ хизматига филиалга СТИР берилиши тўғрисида МЧЖ ижро этиш органи номидан ариза.

Муҳрлар ва штампларни тайёрлаш, сақлаш ва улардан фойдаланиш тартиби тўғрисида низом (ички ишлар вазирининг АВ томонидан 2001 йил 27 октябрда 1077-сон билан рўйхатдан ўтказилган буйруғи билан тасдиқланган) 45-бандига мувофиқ филиал муҳрни тайёрлашга рухсатнома олиши учун ички ишлар органларининг патруль-пост хизмати ва жамоат тартибини сақлаш туман (шаҳар) бўлим (бўлинма, гуруҳ)-ларига куйидаги ҳужжатлар тақдим этилади:

– филиал раҳбари номидан ариза;

– филиал ташкил этиш тўғрисидаги қарорнинг кўчирма нусхаси;

– юридик шахснинг филиал раҳбари ваколатлари тўғрисидаги ишончномасининг кўчирма нусхаси;

– юридик шахс раҳбари томонидан тасдиқланган ва унинг асосий муҳри туширилган муҳр чизмасининг икки нусхаси.

солиқ хизмати органи томонидан назорат белгилари қайд этилади. СТИР ушбу ҳолда филиалга бош компаниянинг устав вазибалари ва тасдиқланган филиал тўғрисидаги низом доирасида мустақил равишда тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланиш имконини беради. Бу ҳолда у банкда ҳисобрақам очиши лозим. Бош корхона эмас, балки филиалнинг ўзи ўз ходимларига иш ҳақини ҳисоблаб ёзиб, тўлайди.

Дастлаб қараганда мустақил балансга эга бўлган ва молия-хўжалик фаолиятини юритишдан бюджетга солиқ тўловларини тўлайдиган филиал бош компания амалга оширадиган лицензияланган фаолият тури билан шуғулланиш учун алоҳида лицензияга эга бўлиши зарурдек кўринади. Бироқ «Фаолиятнинг айрим турларини лицензиялаш тўғрисида»ги Қонун (2000 йил 25 майдаги 71-II-сон) 3-моддаси биринчи қисмининг иккинчи хатбошисига мувофиқ **лицензия фақат юридик шахсга берилиши мумкин**. Филиал юридик шахснинг фақат алоҳида бўлинмаси ҳисобланиши боис, унинг бош компания амалга ошираётган лицензияланган фаолият тури билан шуғулланишга алоҳида лицензия олиши талаб қилинмайди. Лицензиянинг бош корхонада бўлиши kifоядир.

Меҳнат кодексининг 15-моддасига мувофиқ филиал ходимлари билан меҳнат шартномаларини унинг раҳбари, агар унга ишончнома ва филиал тўғрисидаги низом билан шундай ваколатлар берилган бўлса, туза олади. Агар берилмаган бўлса, меҳнат шартномаларини МЧЖнинг ижро этиш органи тузиши керак. Бунда уларнинг нусхалари филиалнинг ички ҳужжатларида сақланиши мақбул бўлади.

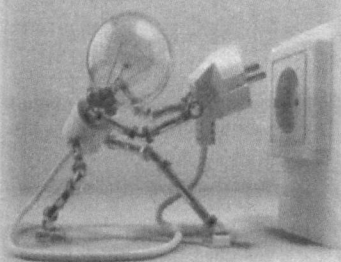
Моддий рағбатлантириш ва ходимларнинг манфаатлари билан боғлиқ бошқа ташкилий масалаларга келсак, биринчи навбатда Меҳнат кодексининг 15-моддасига мурожаат қилиш лозим, унда алоҳида таркибий бўлинма иш берувчиларга тенглаштирилади. Бинобарин, агар сиз кўп миқдордаги ходимлар ишлайдиган филиал тузишни режалаштирсангиз, унда алоҳида ходимларнинг вакиллик органини барпо этиш, шунингдек локал меҳнат ҳужжатларини (жамоа шартномаси, мукофотлаш тўғрисида низом ва ҳоказо) қабул қилиш мақбулдир. Агар ходимлар миқдори кўп бўлмаса, амалдаги меҳнат қонунчилиги алоҳида бўлинма ходимларига бош корхона локал ҳужжатларининг амал қилиши татбиқ этилиши мумкинлигини назарда тутати. Тўғри, мазкур ҳолни филиал тўғрисидаги низомда акс эттириш керак.

NORMA Мақола электрон маълумотнома тизим материаллари асосида тайёрланди

КОРХОНА ЮРИСТИ
ИШ БЕРУВЧИГА ҚЎЛЛАНМА

Сотиб олиш масалалари бўйича куйидаги манзилга мурожаат қилинг:
Тошкент ш., М.Улуғбек тумани, Х.Олимжон майд., 10А-уй.
Тел.: (998 71) 237-07-78, тел./факс: (998 71) 237-45-29
E-mail: info@norma.uz, web: www.norma.uz

Жавобларни «Norma» МЧЖ эксперт-юристи Артём ОТСТАВНОВ тайёрлади.

ЭЛЕКТР ИСТЕЪМОЛИ: НАЗОРАТДАГИ ЯНГИЛИКЛАР

Президентнинг «Иқтисодийнинг реал сектори корхоналарини қўллаб-қувватлаш, уларнинг барқарор ишлашини таъминлаш ва экспорт потенциалини кўпайтириш чора-тадбирлари дастури тўғрисида» 2008 йил 28 ноябрдаги ПФ-4058-сон Фармони бажариш юзасидан, шунингдек хўжалик юритувчи субъектлар, шаҳар ва қишлоқлар истеъмолчилари томонидан электр энергияси истеъмолини ҳисобга олиш ва назорат қилиш тизимини такомиллаштириш мақсадида шу йилнинг 5 июнида Вазирлар Маҳкамасининг «Электр энергияси истеъмолини ҳисобга олиш ва назорат қилиш тизимини такомиллаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» қарори (150-сон, бундан кейин – Қарор) қабул қилинди. Унинг асосий мақсади – «Ўзбекэнерго» ДАК корхоналарида Электр энергияси истеъмолини ҳисобга олиш ва назорат қилишнинг автоматлаштирилган тизими (ЭИХНАТ)ни жорий этиш ва хўжалик юритувчи субъектлар ҳамда маиший истеъмолчиларга (аҳолига) электр энергиясини ҳисобга олишнинг замонавий электрон приборларини ўрнатиш. Ушбу чора-тадбирларни амалга ошириш истеъмол қилинган электр энергияси учун қарзлар қисқартирилишини таъминлаш, унинг сарф-харажати аниқ ўлчанишини ошириш, электр энергиясини ҳисобга олиш приборларига кўрсаткичларини пасайтириш мақсадида ташқаридан рўхсатсиз аралашушга йўл қўймаслик, етказиб бериладиган электр учун ҳақ тўлаш тартибини соддалаштириш ва ҳоказоларни назарда тутди.

Қарор билан ЭИХНАТни жорий этиш ва электр энергиясини ҳисобга олишнинг замонавий электрон приборларини ўрнатиш (эскиларини янгисига алмаштириш) жадваллари тасдиқланди. Қарорнинг 7-бандига мувофиқ 2009 йил 1 июлдан бошлаб барча sanoat истеъмолчилари ва уларга тенглаштирилган, 750 кВА ва ундан юқори қувватга уланган истеъмолчилар 2009-2010 йиллар мобайнида янгидан барпо этиладиган объектларнинг ЭИХНАТга мос келадиган электр энергиясини ҳисобга олишнинг кўп функцияли электрон ҳисоблаш приборлари билан жиҳозланишини ва ишлаб турган объектларда уларнинг жорий этилишини таъминлашлари шарт, қолган хўжалик юритувчи субъектлар эса бунди 2011 йил охиригача қилишлари шарт. Қарорнинг 8-банди билан «Ўзбекэнерго» ДАКга қуйдагича кўрсатма берилган: 2012 йилнинг 1 январидан бошлаб белгиланган талабларга мувофиқ бўлган электр энергиясини ҳисобга олишнинг электрон приборлари ва аппарат комплексларини ўрнатмаган хўжалик юритувчи субъектларга электр энергияси етказиб бермасин.

Ҳозир республика корхоналарининг ҳаммасида ЭИХНАТга мос келадиган электр энергиясини ҳисобга олишнинг замонавий электрон ҳисоблаш приборлари жорий этилмоқда, эски намунадаги ҳисоблашчилар кўп функцияли янги электрон приборларга алмаштирилипти.

ЭИХНАТ жорий этилиши ва унга мос келадиган электрон ҳисоблашчилар ўрнатилишини ҳисобга олиб, янги Электр энергиясидан фойдаланиш қоидалари қабул қилинди (ВМнинг 2009 йил 22 августдаги 245-сон қарори билан тасдиқланган, бундан кейин – 245-сон Қоидалар) ва илгари амал қилган Электр энергиясидан фойдаланиш қоидалари (ВМнинг 2005 йил 27 январдаги 32-сон қарори билан тасдиқланган, бундан кейин – 32-сон Қоидалар) ўз кучини йўқотди.

Ушбу ҳужжат бугунда **юридик шахсларнинг** электр энергиясидан фойдаланиш амалиётига қандай янгиликлар киритаётганлигини кўриб чиқамиз.

● Янги Қоидалар билан sanoat истеъмолчилари ва уларга тенглаштирилган истеъмолчиларнинг қуйдаги мажбуриятлари белгиланди ва аниқлаштирилди: маҳсулот бирлигини ишлаб чиқариш (ишларни амалга

ошириш) учун электр энергияси сарфининг техник ва иқтисодий жиҳатдан асосланган меъёрларини ишлаб чиқиш; умуман корхона бўйича, шу жумладан кўп энергия сарфлайдиган ускуналар бўйича электр энергияси балансларини тузиш ҳамда улар асосида ишлаб чиқариш жараёнларида электр энергиясидан фойдаланиш самарадорлигини таҳлил қилиш; (маҳсулот ишлаб чиқаришнинг, бажариладиган иш турларининг мўлжалланаётган прогноз ҳажмларидан ва электр энергияси сарфи меъёрларидан келиб чиқиб, уларни камайтириш ва электр энергиясини тежашни ҳисобга олган ҳолда) электр энергияси истеъмолининг бир йил ва келгуси давр учун балансларини тузиш; маҳсулот (ишлар) бирлигига электр энергияси сарфининг тасдиқланган меъёрларига риоя қилиш ва уларни камайтириш бўйича белгиланган тадбирларнинг бажарилишини таъминлаш; электр энергиясини тежаш бўйича ташкилий-техник тадбирларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш (245-сон Қоидаларнинг 9-банди).

● Ҳужжатда объектларни ҳудудий электр тармоқларига улашга доир техник шартларда кўрсатиш учун мажбурий ахборотлар рўйхати аниқлаштирилган. 245-сон Қоидаларнинг 23-бандига кўра техник шартларда қуйдагилар кўрсатилиши керак:

- улашни нуктаси (подстанция, электр станцияси ёки электр энергияси узатиш линияси), объектни таъминловчи ҳаво ва кабель линиялари бажарилиши керак бўлган кучланиш, алоҳида ҳолатларда ташқи электр энергияси таъминоти схемаси вариантларини ишлаб чиқиш зарурати кўрсатилади;
- янги истеъмолчи улашни туфайли мавжуд тармоқни кучайтириш бўйича асосланган талаблар (симлар кесимларини ошириш, трансформаторлар қувватини алмаштириш ёки кўпайтириш, захира ычейкалари барпо этиш ва шу кабилар);
- қисқа туташуш тоқларининг ҳисобланган миқдори, релели ҳимоя, автоматика, алоқа, изоляция ва ўта кучланишдан ҳимояга қўйиладиган талаблар;
- реактив қувват ўрнини тўлдиришга қўйиладиган талаблар;
- электр энергиясини ҳисобга олишга қўйиладиган талаблар;
- давлат стандартларига мувофиқ

ток қабул қилгичлар ёнида барқарорлаштирувчи қурилмалар ва электр энергияси сифатини назорат қилувчи приборларнинг ўрнатилишига қўйиладиган талаблар;

- истеъмолчи юкмасининг суткалик жадвалини тартибга солиш бўйича талаблар;
- электр қурилмаларининг намунавий лойиҳаларини қўллаш бўйича тавсиялар;
- ҳудудий электр тармоқларининг таъминловчи линияларига уланадиган истеъмолчилар электр қурилмаларига қўйиладиган ўзига хос талаблар (захира энергия манбаининг, кучланиш бериладиган жойларни автоматик ҳимоя қилишнинг зарурлиги, таъминловчи линияларнинг параллел ишлашига йўл қўйилиши, ягона электр энергетика тизимида қувват танқислиги пайдо бўлганда бундай ток қабул қилгичларнинг электр таъминотини сақлаш мақсадида айрим захираланувчи таъминловчи линияларга масъул юкларнинг ажратиш ва шу кабилар);
- корхона, бино, иншоотлар лойиҳасида (ишчи лойиҳасида) электр қурилмаларини эксплуатация қилишни ташкил этиш бўйича лойиҳа ечимларини ишлаб чиқиш тўғрисидаги талаблар;
- истеъмолчи тармоғига уланадиган субистеъмолчилар рўйхати (уларнинг юкмаслари ва электр энергияси истеъмоли тўғрисидаги асосий истикбол маълумотларини кўрсатган ҳолда);
- техник шартларнинг, ишларни лойиҳалаш ва бажаришнинг амалдаги меъёрларини ҳисобга олган ҳолда белгиланган амал қилиш мuddати.

Янги ҳужжатга мувофиқ истеъмолчиларга техник шартлар, шу жумладан қўшимча шартлар тўлов ундирмасдан берилади (245-сон Қоидалар 19-бандининг учинчи хатбоши). Илгари бунинг учун ҳақ олинарди.

● Электр тармоқларига улашни учун техник шартлар беришга доир ҳудудий электр тармоқлари корхоналари* ва электр таъминоти корхоналарининг** функциялари бўлиди. 245-сон Қоидалар 20-бандининг иккинчи хатбошига кўра қуввати 10 кВт гача бўлган электр қурилмаларига эга бўлган хўжалик юритувчи субъектлар учун техник шартлар олиш юзасидан бюртманомалар тегишли электр таъминоти корхоналарига, 10 кВт ва ундан юқори қувватли бўлганда эса – ҳудудий электр тармоқлари корхонасига юборилади.

● Истеъмолчи, унда техник имконият мавжуд бўлса, ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг талаби бўйича ўз электр тармоқларига бошқа электр энергияси истеъмолчиларининг электр қурилмаларини улаши шарт (245-сон Қоидаларнинг 26-банди).

● Корхоналар, бинолар, иншоотлар, уларнинг навбатлари ёки алоҳида ишлаб чиқаришларнинг техник шартларга мувофиқ ишлаб чиқилган электр таъминоти лойиҳалари (ишчи лойиҳалари) ҳудудий электр тармоқлари корхонаси ва «Ўздавэнергоназорат» ДИ билан келишилиши керак, истеъмолчиларни 10 кВт гача қувватли электр билан таъминлаш лойиҳалари бундан мустасно (245-сон Қоидаларнинг 24-банди). Илгари амал қилган Қоидаларга кўра ҳудудий электр тармоқлари корхоналари билан келишишнинг мажбурийлиги электр таъминоти лойиҳасининг қувватига боғлиқ эмас эди, яъни 10 кВт га қадар бўлган лойиҳалар ҳам кўрсатилган корхоналар билан келишилари эди.

● ЭИХНАТни ва унга мос келадиган ҳисобга олишнинг электрон при-

борларини жорий этиш электр энергияси учун ҳақ тўлаш тартибини ҳам ўзгартиришни тақозо этди. Агар илгари берилган электр энергияси учун хўжалик юритувчи субъектлар билан ҳисоб-китоблар бериладиган электр энергияси қийматининг шартномадаги миқдоридан камида 30 фоизини навбатдаги ой учун олдиндан тўлаган ҳолда амалга оширилган, қолган суммани тўлаш ҳисоб-китоб оyi тугаганидан сўнг 30 кун мобайнида амалга оширилган бўлса (32-сон Қоидаларнинг 58-банди), энди уларда ЭИХНАТга мос келадиган ҳисобга олишнинг электрон приборлари ўрнатиладиган электр энергияси етказиб бериш олдиндан юз фоиз тўланган ҳақ доирасида амалга оширилади (245-сон Қоидаларнинг 58-банди). Олдиндан юз фоиз тўланган ҳақ деганда мазкур ҳолда келадиган ҳисоб-китоб оyi учун электр энергиясига тўлиқ ҳақ тўлаш тушунилади. Масалан, энергия таъминоти ташкилоти билан бир йилга тузилган шартнома бўйича умумий сумма 1 200 000 сўмни ташкил қилса, тегишинча, истеъмолчи навбатдаги ҳисоб-китоб оyi учун 100 000 сўм (1 200 000 / 12 ой = 100 000 сўм) тўлаши шарт.

● Ҳисоб-китоб даврида шартномада кўрсатилган миқдордан 10 фоиздан ортиқча электр энергияси истеъмоли учун белгиланган тарифнинг 100 фоизи миқдоридagi жарима жазолари бекор қилинди. Энди, 245-сон Қоидаларнинг 59-бандига кўра ҳисобот даврида электр таъминоти шартномасида кўрсатилган миқдорга нисбатан 5 фоиздан кўп электр энергияси истеъмол қилинганда, белгиланган тарифнинг 50 фоизи миқдорида ҳудудий электр тармоқлари корхонаси фойдасига жарима ундирилади. Яъни электр энергияси белгиланган ҳажмидан ортиқча 10%, 15% ва ҳоказо энергия истеъмоли учун жарима миқдори барибир тарифнинг 50%ини ташкил қилади.

● Электр энергетикаси соҳасини тартибга солиш, илгари қабул қилинган меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларда назарда тутилган, ҳисоб-китоб даврида шартномада кўрсатилган ҳажмларга нисбатан электр энергиясини кам олганлик учун жарима санкциялари бекор қилинди.

● Икки ставкали тариф истеъмолчисининг ягона электр энергетика тизимининг энг катта кучланили соатларида амалдаги юкмаси электр таъминоти шартномасида назарда тутилган кўрсаткичдан 5 фоиздан ортиқ бўлган тақдирда, 50 фоиз миқдорида қўшимча ҳақ ундирилади (245-сон Қоидалар 84-бандининг биринчи хатбоши).

● Реактив энергия ва қувват ўрнини тўлдириш учун чегирмалар (устама-лар)* битта ҳисобга олиш нуктаси бўйича ўртача ойлик электр энергияси истеъмоли **15 минг кВт/соатдан ортиқ** бўлган sanoat истеъмолчилари ва уларга тенглаштирилган истеъмолчилар, электрлаштирилган (электр энергияси билан юрадиган) темир йўл ва шаҳар транспорти, қишлоқ хўжалиги истеъмолчиларига нисбатан амалга оширилади (245-сон Қоидаларнинг 131-банди). Илгари улар юқорида тилга олинган, битта ҳисобга олиш нуктасида бир ойда **30 минг кВт/соатдан кўп** электр энергиясини истеъмол қиладиган истеъмолчилар учун назарда тутилган эди.

● Вазирлар Маҳкамасининг «Хусусий операторлар фаолиятини ташкил этиш ва электр энергияси учун ўз вақтида ҳақ тўлаш чора-тадбирлари тўғрисида» қарори (2009 йил 4 июлдаги 186-сон) ва у билан тасдиқланган электр энергияси учун истеъмолчилардан тўловни йиғиш функцияларини бажарадиган хусусий операторларни ташкил этиш учун инвесторларни танлаш тўғрисидаги ва электр энергияси учун истеъмолчилардан тўловни йиғиш функцияларини бажарадиган хусусий операторлар фаолиятини амалга ошириш тартиби тўғрисидаги низомларга мувофиқ истеъмолчилардан электр энергиясига тўланадиган ҳақни йиғиш учун ташкил этиладиган хусусий операторлар – юридик шахслар фаолиятини ташкил қилиш ҳам янгилик бўлди.

Артём АДЕЕВ,
«Norma» МЧЖ
эксперт-юристи.

Ҳамдўстликда

МУАССИСЛАР ЎРНИДА ТАЛАБАЛАР

Москва шаҳри бўйича Федерал солиқ хизмати бошқармаси (ФСХБ) бир кунлик фирмаларни очиш билан шугулланадиган ноинсоф тадбиркорлар ўз «иши»ни давом эттираётгани ҳақидаги маълумотни эълон қилди. Улар сохта компанияларни рўйхатдан ўтказиш учун илгари вафот этган одамларнинг ҳужжатларидан фойдаланишган бўлса, ҳозирда эса талабаларнинг паспортидан фойдаланадиган бўлишди.

Асосан Россиянинг турли минтақаларидан келган ўсмирлар қармоққа илинмоқда. Бу жиноий бизнесга ёшларни алдов йўли билан ёки уларни бохабар қилмасдан, жалб этишмоқда. Масалан, фирбгарлар маълум ҳақ эвазига талабаларнинг маълумотлар базасини оладилар ва улар орасидан гўёки янги бизнесни очиш учун номзодларни танлаб олишади. Агар фуқаро солиқларни тўлашдан бўйин товлаш мақсадида махсус ташкил қилинган бундай компаниянинг очилаётганидан хабардор бўлганлиги исботланса, у жиноий жавобгарликка тортилади.

ДАВЛАТ ЛАВОЗИМЛАРИ СОТИЛМАЙДИ!

Москвада давлат лавозимларини сотиш билан шугулланётган гуруҳ аъзолари 7,5 йилдан 10 йилгача қармоққа ҳукм этилди. Пойтахт округ ҳарбий суди жиноятчи компаниянинг тўрт аъзосига нисбатан айблов ҳукмларини чиқарди, бу аъзолардан бири – РФ ФВВнинг захирадаги полковниги, Президент маъмурияти референтурасининг маслаҳатчиси Александр Кацев эди.

Тергов давомида аниқланишича, бу гуруҳ давлат лавозимлари учун ўнлаб миллион рубль ундирган. Хусусан, жиноятчилар жабрланувчилардан бирига пул эвазига Новороссийск божхонасини бошқаришни таклиф қилишган.

МОНТАЖ АЛОҲИДА ЭЪТИБОРГА ЛОЙИҚ

Россия солиқчиларига мол-мулк солиғи бўйича камерал текширувлар ўтказишда унинг «Ўрнатиладиган ускуналар» ва «Оборотдан ташқари активларга қўйилмалар» ҳисобварақлари га қиритилиши асосланганлигига қараб монтаж талаб этадиган ёки монтажга топширилган кўчар мол-мулкни ўта жиддий текшириш кераклиги кўрсатилди. Бундай ускуналар эса мол-мулк солиғига тортилмайди.

Бунинг учун амалдорлар компаниядан «Тугалланганлар ишлаб чиқариш» сатрида қиймати акс эттириладиган ҳар бир объект бўйича тушунтириш беришни талаб қиладилар. Монтажда топширилган, бироқ ҳали монтаж қилинмаган ускуна бўйича ускуна қиймати, уни харид қилиш санаси ва мақсади, шакллантирилган бошланғич қиймати, у расмийлаштирилган ҳужжат реквизитларининг мавжудлигидан ташқари уни монтажда топширилган сана ҳақидаги маълумот ҳам талаб этилади. Монтаж қилинган, бироқ ҳали фойдаланишга туширилмаган ускуналар бўйича ускуна монтаждан чиққан сана, ҳисобот санасидаги ҳамда ускуна монтаждан олинган кейинги ҳар бир ойнинг 1-санасидаги қиймати сўралади.

Хорижий матбуот материалларидан.

*Ҳудудий электр тармоқлари корхонаси – вилоят, шаҳар, иқтисодий зона (sanoat зонаси) доирасида электр таъминоти шартномаси асосида истеъмолчиларга электр энергиясини сотиш ва тақсимлаш ҳуқуқига эга бўлган юридик шахс (245-сон Қоидалар 2-бандининг ўн тўққизинчи хатбоши).

**Электр таъминоти корхонаси – ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг туман, шаҳар, иқтисодий зона (sanoat зонаси) доирасида электр энергиясини тақсимлаш ва сотишни амалга оширувчи бўлини (245-сон Қоидалар 2-бандининг йигирма саккизинчи хатбоши).

ЎЗБЕКИСТОН ҚОНУНЧИЛИГИДАГИ ЯНГИЛИКЛАР

• ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНING ҚОНУНЛАРИ:

– «Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш тўғрисидаги қонун ҳужжатлари такомиллаштирилганлиги муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонунларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»;

– «Эркин иқтисодий зоналар тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида».

• ИДОРАВИЙ-МЕЪЁРИЙ ҲУЖЖАТ

– ЎзР ДСҚ, МВ, ДБҚ, Давлат архитектура ва қурилиш қўмитасининг «Янгидан ташкил этилаётган ихтисослаштирилган таъмирлаш-қурилиш ташкилотлари томонидан солиқ ва божхона имтиёзларини қўллаш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида»ги қарори.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНING ҚОНУНИ

ЖИНОИЙ ФАОЛИЯТДАН ОЛИНГАН ДАРОМАДЛАРНИ ЛЕГАЛЛАШТИРИШГА ВА ТЕРРОРИЗМНИ МОЛИЯЛАШТИРИШГА ҚАРШИ КУРАШИШ ТЎҒРИСИДАГИ ҚОНУН ҲУЖЖАТЛАРИ ТАКОМИЛЛАШТИРИЛГАНЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНING АЙРИМ ҚОНУНЛАРИГА ЎЗГАРТИШ ВА ҚЎШИМЧАЛАР КИРИТИШ ҲАҚИДА*

Қонунчилик палатаси томонидан 2009 йил 24 августда қабул қилинган.

Сенат томонидан 2009 йил 28 августда маъқулланган.

(«Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами», 2009 йил, 39-сон, 423-модда)

1-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1992 йил 2 июлда қабул қилинган «Биржалар ва биржа фаолияти тўғрисида»ги 625-XII-сонли Қонунининг (Ўзбекистон Республикасининг 2001 йил 29 августда қабул қилинган 260-II-сонли Қонуни билан тасдиқланган таҳририда) (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2001 йил, № 9-10, 171-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2005 йил, № 9, 311-модда; 2006 йил, № 10, 536-модда) **23-моддаси** қуйидаги мазмундаги **тўртинчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Биржа битимининг мазмуни ҳақидаги жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш билан боғлиқ бўлган ахборот қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳолларда ва тартибда махсус ваколатли давлат органига тақдим этилади».

2-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1992 йил 9 декабрда қабул қилинган «Гаров тўғрисида»ги 736-XII-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикасининг 1998 йил 1 майда қабул қилинган 614-I-сонли Қонуни билан тасдиқланган таҳририда) (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1998 йил, № 5-6, 96-модда; 2002 йил, № 1, 20-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2007 йил, № 4, 156-модда) **45-моддасининг тўртинчи қисми** чиқариб ташлансин.

3-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1994 йил 22 сентябрда қабул қилинган 2012-XII-сонли Қонуни билан тасдиқланган **Ўзбекистон Республикасининг Жиноят кодекси** (Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Ахборотномаси, 1995 йил, № 1, 3-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1996 йил, № 9, 144-модда; 1997 йил, № 2, 56-модда, № 9, 241-модда; 1998 йил, № 5-6, 102-модда, № 9, 181-модда; 1999 йил, № 1, 20-модда, № 5, 124-модда, № 9, 229-модда; 2000 йил, № 5-6, 153-модда; 2001 йил, № 1-2, 23-модда, № 9-10, 165-модда; 2002 йил, № 9, 165-модда; 2003 йил, № 1, 8-модда, № 9-10, 149-модда; 2004 йил, № 1-2, 18-

модда, № 9, 171-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2005 йил, № 9, 314-модда, № 12, 417, 418-моддалар; 2006 йил, № 6, 261-модда, № 12, 656-модда; 2007 йил, № 4, 158, 166-моддалар, № 6, 248-модда, № 9, 416, 422-моддалар, № 12, 607-модда; 2008 йил, № 4, 187, 188, 189-моддалар, № 7, 352-модда, № 9, 485, 487, 488-моддалар, № 12, 640, 641-моддалар; 2009 йил, № 1, 1-модда, № 4, 128-модда) **243-моддаси** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«243-модда. Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштириш

Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштириш, яъни мулк (пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк) жиноий фаолият натижасида топилган бўлса, уни ўтказиш, мулкка айлантириш ёхуд алмаштириш йўли билан унинг келиб чиқишига қонуний тус бериш, худди шунингдек бундай пул маблағлари ёки бошқа мол-мулкнинг асл хусусиятини, манбаини, турган жойини, тасарруф этиш, кўчириш усулини, пул маблағларига ёки бошқа мол-мулкка бўлган ҳақиқий эгаллик ҳуқуқларини ёки унинг кимга қарашлилигини яшириш ёхуд сир сақлаш, –

беш йилдан ўн йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади».

4-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1994 йил 22 сентябрда қабул қилинган 2015-XII-сонли Қонуни билан тасдиқланган **Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига** (Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Ахборотномаси, 1995 йил, № 3, 6-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1995 йил, № 9, 193-модда, № 12, 269-модда; 1996 йил, № 5-6, 69-модда, № 9, 144-модда; 1997 йил, № 2, 56-модда, № 4-5, 126-модда, № 9, 241-модда; 1998 йил, № 3, 38-модда, № 5-6, 102-модда, № 9, 181-модда; 1999 йил, № 1, 20-модда, № 5, 124-модда, № 9, 229-модда; 2000 йил, № 5-6, 153-модда, № 7-8, 217-модда; 2001 йил, № 1-2, 23-модда, № 9-10, 165, 182-моддалар; 2002 йил, № 1, 20-модда, № 9, 165-модда; 2003 йил,

*Ушбу Қонун «Халқ сўзи» газетасининг 2009 йил 23 сентябрдаги 185 (4848)-сонидан чоп этилган.

№ 1, 8-модда, № 5, 67-модда, № 9-10, 143-модда; 2004 йил, № 1-2, 18-модда, № 5, 90-модда, № 9, 171-модда; 2005 йил, № 1, 18-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2005 йил, № 9, 312-модда, № 12, 413, 417, 418-моддалар; 2006 йил, № 6, 261-модда, № 9, 498-модда, № 10, 536-модда, № 12, 656, 659-моддалар; 2007 йил, № 4, 158, 159, 164, 165-моддалар, № 9, 416, 421-моддалар, № 12, 596, 604, 607-моддалар; 2008 йил, № 4, 181, 189, 192-моддалар, № 9, 486, 488-моддалар, № 12, 640, 641-моддалар; 2009 йил, № 1, 1-модда) куйидаги қўшимчалар киритилсин:

1) куйидаги мазмундаги **179³-модда** билан тўлдирилсин:

«179³-модда. Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузиш

Махсус ваколатли давлат органига хабар қилиниши лозим бўлган пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ операциялар ҳақидаги ахборотни тақдим этмаслик ёки тақдим этиш муддатларини бузиш, ички назоратни ташкил қилиш, пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ операцияларни қонунда белгиланган ҳолларда ёхуд махсус ваколатли давлат органининг кўрсатмасига биноан тўхтатишга доир чора-тадбирларни кўрмаслик, худди шунингдек жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш муносабати билан тижорат, банк сирини ва қонун билан қўриқланадиган ўзга сирни ташкил этувчи маълумотларни ғайриқонуний равишда талаб қилиш, олиш ёки ошкор этиш –

энг кам иш ҳақининг ўн бараваридан ўн беш бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади»;

2) **245-модданинг биринчи қисми** «179²» рақамидан кейин «179³» рақами билан тўлдирилсин.

5-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1995 йил 21 декабрда қабул қилинган «**Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки тўғрисида**»ги 154-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1995 йил, № 12, 247-модда; 1998 йил, № 9, 181-модда; 1999 йил, № 5, 124-модда; 2001 йил, № 1-2, 23-модда; 2003 йил, № 1, 8-модда; 2005 йил, № 1, 18-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2006 йил, № 9, 496-модда; 2007 йил, № 12, 608-модда; 2009 йил, № 4, 133-модда) куйидаги ўзгариш ва қўшимчалар киритилсин:

1) **50-модданинг биринчи қисми** куйидаги тахрирда баён этилсин:

«Марказий банк молия-банк тизими барқарорлигини сақлаб туриш, омонатчилар, қарз олувчилар ва кредиторларнинг манфаатлари ҳимоя қилинишини таъминлаш мақсадида банклар, кредит уюшмалари, микрокредит ташкилотлари ва гаровхоналар фаолиятини тартибга солади ҳамда назорат қилади, шунингдек улар томонидан ички назорат қоидаларига ҳамда жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш билан боғлиқ ахборотни махсус ваколатли давлат органига тақдим этиш тартибига риоя этилиши устидан мониторинг ҳамда назорат қилади»;

2) **51-модда** куйидаги мазмундаги **олтинчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Марказий банк махсус ваколатли давлат органи билан биргаликда банклар, кредит уюшмалари, микрокредит ташкилотлари ва гаровхоналар учун мажбурий бўлган ички назорат қоидаларини тасдиқлайди»;

3) **53-модда:**

куйидаги мазмундаги **тўртинчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш тўғрисидаги қонун ҳужжатлари банклар, кредит уюшмалари, микрокредит ташкилотлари ва гаровхоналар томонидан бузилганлиги аниқланган тақдирда, Марказий банк уларга нисбатан қонун ҳужжатларига мувофиқ чоралар

ҳамда санкциялар қўллашга ҳақли»;

тўртинчи қисми бешинчи қисм деб ҳисоблансин.

6-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1995 йил 21 декабрда қабул қилинган 163-сонли ва 1996 йил 29 августда қабул қилинган 256-сонли қонунлари билан тасдиқланган **Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик кодексига** (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1996 йил, 2-сонга илова, № 11-12; 1997 йил, № 2, 56-модда, № 9, 241-модда; 1998 йил, № 5-6, 102-модда; 1999 йил, № 1, 20-модда, № 9, 229-модда; 2001 йил, № 1-2, 23-модда, № 9-10, 182-модда; 2002 йил, № 1, 20-модда, № 9, 165-модда; 2003 йил, № 1, 8-модда, № 5, 67-модда; 2004 йил, № 1-2, 18-модда, № 5, 90-модда, № 9, 171-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2006 йил, № 4, 154-модда, № 9, 494, 498-моддалар; 2007 йил, № 1, 3, 5-моддалар, № 4, 156, 164-моддалар, № 8, 367-модда, № 9, 416-модда, № 12, 598, 608-моддалар; 2008 йил, № 4, 192-модда, № 12, 640-модда) куйидаги ўзгариш ва қўшимчалар киритилсин:

1) **96-модданинг учинчи қисмидаги** «банкнинг тақдим қилувчига пул бериладиган жамғарма дафтарчаси» деган сўзлар чиқариб ташлансин;

2) **229-модданинг тўртинчи қисмидаги** «шунингдек тақдим этувчига деб ёзилган қимматли қоғозлар» деган сўзлар чиқариб ташлансин;

3) **769-модданинг:**

тўртинчи қисми куйидаги тахрирда баён этилсин:

«Банк омонати шартномасида эгасининг номи ёзилган омонат дафтарчасини бериш назарда тутилади»;

еттинчи қисми чиқариб ташлансин;

4) **770-модданинг:**

биринчи қисми «Омонат (депозит) сертификати» деган сўзлардан кейин «эгасининг номи ёзилган» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

иккинчи қисми чиқариб ташлансин;

5) **778-моддадаги** «банк ҳисобварағи шартномасида» деган сўзлар «қонунда ёки банк ҳисобварағи шартномасида» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

6) **785-модданинг биринчи ва иккинчи қисмлари** «қонунда назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно» деган сўзлар билан тўлдирилсин.

7-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1996 йил 25 апрелда қабул қилинган «**Банклар ва банк фаолияти тўғрисида**»ги 216-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1996 йил, № 5-6, 54-модда; 1997 йил, № 2, 56-модда, № 9, 241-модда; 1999 йил, № 5, 124-модда, № 9, 229-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2006 йил, № 9, 491-модда, № 10, 536-модда; 2008 йил, № 12, 640-модда; 2009 йил, № 4, 133-модда) куйидаги ўзгариш ва қўшимчалар киритилсин:

1) **14-модда:**

куйидаги мазмундаги **тўққизинчи хатбоши** билан тўлдирилсин:

«ички назорат қоидалари ҳамда жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш билан боғлиқ ахборотни махсус ваколатли давлат органига тақдим этиш тартиби бузилганда»;

тўққизинчи хатбошиси ўнинчи хатбоши деб ҳисоблансин;

2) **38-модда:**

куйидаги мазмундаги **бешинчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Банклар пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ операциялар тўғрисидаги жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш билан боғлиқ бўлган ахборотни қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳолларда ва тартибда махсус ваколатли давлат органига тақдим этилади»;

бешинчи ва олтинчи қисмлари тегишинча **олтинчи ва еттинчи қисмлар** деб ҳисоблансин.

8-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1996 йил 26 декабрда қабул қилинган «**Нотариат тўғрисида**»ги 343-I-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1997 йил, № 2, 42-модда; 2001 йил, № 1-2, 23-модда; 2003 йил, № 5, 67-модда; 2004 йил, № 1-2, 18-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2005 йил, № 9, 312-модда; 2006 йил, № 9, 498-модда; 2007 йил, № 12, 608-модда) қуйидаги ўзгартишлар ва қўшимча киритилсин:

1) **6-модданинг учинчи қисми** қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Амалга оширилган нотариал ҳаракатлар тўғрисидаги маълумотномалар (маълумотлар) суд, прокуратура, тергов органларининг талабига биноан улар юритаётган ишлар муносабати билан берилади. Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш билан боғлиқ бўлган амалга оширилган нотариал ҳаракатлар тўғрисидаги маълумотномалар (маълумотлар) қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳолларда ва тартибда махсус ваколатли давлат органига тақдим этилади. Фуқаролар мулкига ўтаётган мол-мулкнинг қиймати ҳақидаги маълумотномалар қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳолларда солиқ органига тақдим этилади. Васиятнома тўғрисидаги маълумотномалар васият қилувчининг вафотидан кейингина берилади»;

2) **18-модда:**

Ўзбекча матнининг еттинчи хатбошисидаги «шарт» деган сўз чиқариб ташлансин;

қуйидаги мазмундаги **саккизинчи хатбоши** билан тўлдирилсин:

«Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш билан боғлиқ бўлган амалга оширилган нотариал ҳаракатлар тўғрисидаги маълумотномаларни (маълумотларни) қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳолларда ва тартибда махсус ваколатли давлат органига тақдим этиши шарт».

9-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1996 йил 27 декабрда қабул қилинган «**Адвокатура тўғрисида**»ги 349-I-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1997 йил, № 2, 48-модда; 2001 йил, № 1-2, 23-модда; 2003 йил, № 5, 67-модда; 2004 йил, № 1-2, 18-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2005 йил, № 9, 312-модда; 2008 йил, № 12, 641-модда) **7-моддаси** қуйидаги мазмундаги еттинчи қисм билан тўлдирилсин:

«Жисмоний ва юридик шахслар номидан пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ битимлар тайёрланганда ҳамда амалга оширилганда адвокатлар жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш билан боғлиқ ахборотни қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳолларда ва тартибда махсус ваколатли давлат органига тақдим этиди».

10-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2002 йил 5 апрелда қабул қилинган «**Сугурта фаолияти тўғрисида**»ги 358-II-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2002 йил, № 4-5, 68-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2006 йил, № 10, 536-модда; 2007 йил, № 9, 415-модда; 2008 йил, № 4, 192-модда, № 12, 635-модда) қуйидаги ўзгартиш ва қўшимчалар киритилсин:

1) **10-модданинг иккинчи қисми:**

қуйидаги мазмундаги **ўн биринчи хатбоши** билан тўлдирилсин:

«Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш тўғрисидаги қонун ҳужжатлари бузилганлиги аниқланган тақдирда, суғурталовчилар ва суғурта воситачиларига нисбатан қонун ҳужжатларига мувофиқ чоралар ва санкцияларни қўллаиди»;

ўн биринчи – ўн олтинчи хатбошилари тегишинча **ўн иккинчи – ўн еттинчи хатбошилар** деб ҳисоблансин;

2) **26-модда** қуйидаги мазмундаги **еттинчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Суғурталовчилар ва суғурта воситачилари пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ операциялар тўғрисидаги жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш билан боғлиқ бўлган ахборотни қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳолларда ва тартибда махсус ваколатли давлат органига тақдим этиди».

11-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2003 йил 30 августда қабул қилинган «**Банк сири тўғрисида**»ги 530-II-сонли Қонунининг (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2003 йил, № 9-10, 144-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2005 йил, № 9, 312-модда) **8-моддаси:**

қуйидаги мазмундаги **иккинчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Банк сирини ташкил этувчи, пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ операциялар тўғрисидаги жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш билан боғлиқ бўлган ахборот қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳолларда ва тартибда махсус ваколатли давлат органига тақдим этилади»;

иккинчи ва учинчи қисмлари тегишинча **учинчи ва тўртинчи қисмлар** деб ҳисоблансин.

12-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2005 йил 16 декабрда қабул қилинган «**Электрон тўловлар тўғрисида**»ги ЎРҚ-13-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2005 йил, № 12, 412-модда) **17-моддасининг биринчи қисми** қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Тўлов тизимининг аъзоси – банк тўлов тизимидан фойдаланувчининг топшириғига биноан электрон тўловни тегишли тўлов ҳужжати тушган кунда, агар у банкнинг операция кунни мобайнида тушган бўлса, амалга ошириши шарт, қонунда назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно. Агар тўлов ҳужжати операция кунни тугаганидан кейин тушса, тўлов тизимининг аъзоси – банк электрон тўловни кейинги иш кунидан кечиктирмай амалга ошириши шарт, қонунда назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно».

13-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2008 йил 22 июлда қабул қилинган «**Қимматли қоғозлар бозори тўғрисида**»ги ЎРҚ-163-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2008 йил, № 7, 354-модда) қуйидаги ўзгартишлар ва қўшимча киритилсин:

1) **3-модданинг:**

ўн еттинчи хатбошиси чиқариб ташлансин;

ўн саккизинчи – қирқ иккинчи хатбошилари тегишинча **ўн еттинчи – қирқ биринчи хатбошилар** деб ҳисоблансин;

2) **5-модда биринчи қисмининг:**

олтинчи хатбошиси чиқариб ташлансин;

еттинчи – ўн биринчи хатбошилари тегишинча **олтинчи – ўнинчи хатбошилар** деб ҳисоблансин;

3) **15-модданинг иккинчи қисми** қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Қимматли қоғозларга доир битимлар ёзма шаклда амалга оширилади ва қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда рўхатдан ўтказилиши керак»;

4) **32-модданинг:**

учинчи қисми чиқариб ташлансин;

тўртинчи қисми учинчи қисм деб ҳисоблансин;

5) **46-модда** қуйидаги мазмундаги **олтинчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш билан боғлиқ махфий ахборот қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳолларда ва тартибда махсус ваколатли давлат органига тақдим этилади».

14-модда. Ушбу Қонун расмий эълон қилинган кундан эътиборан кучга киради.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И.КАРИМОВ.

Тошкент ш.,
2009 йил 22 сентябрь
ЎРҚ-223-сон.

**«ЭРКИН ИҚТИСОДИЙ ЗОНАЛАР ТЎҒРИСИДА»ГИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ҚОНУНИГА ЎЗГАРТИШ ВА ҚЎШИМЧАЛАР КИРИТИШ
ҲАҚИДА***

Қонунчилик палатаси томонидан 2009 йил 26 майда қабул қилинган.

Сенат томонидан 2009 йил 28 августда маъқулланган.

(«Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами», 2009 йил, 39-сон, 424-модда)

1-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1996 йил 25 апрелда қабул қилинган «Эркин иқтисодий зоналар тўғрисида»ги 220-I-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1996 йил, № 5-6, 58-модда; 2003 йил, № 5, 67-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2005 йил, № 12, 410-модда; 2006 йил, № 10, 536-модда) қуйидаги ўзгартиш ва қўшимчалар киритилсин:

1) **2-модданинг матни** қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Эркин иқтисодий зоналар тўғрисидаги қонун ҳужжатлари ушбу Қонун ва бошқа қонун ҳужжатларидан иборатдир.

Агар Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномасида Ўзбекистон Республикасининг эркин иқтисодий зоналар тўғрисидаги қонун ҳужжатларида назарда тутилганидан бошқача қоидалар белгиланган бўлса, халқаро шартнома қоидалари қўлланилади»;

2) **3-модданинг матни** қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Эркин иқтисодий зона Ўзбекистон Республикаси Президентининг қарори билан ташкил этилади. Эркин иқтисодий зонанинг мақоми, шунингдек унинг қанча муддатга ташкил этилиши мазкур зонани ташкил этиш тўғрисидаги қарор билан белгиланади.

Эркин иқтисодий зонанинг чегаралари Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

Эркин иқтисодий зонанинг фаолият кўрсатиш муддатини узайтириш белгиланган муддат тугашидан камида уч йил олдин Ўзбекистон Республикаси Президентининг қарори билан амалга оширилади»;

3) **4-модданинг матни** қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Эркин иқтисодий зонанинг мақоми:
уни ташкил этиш тўғрисидаги қарорда белгиланган муддат тугаганидан кейин;

уни ташкил этиш тўғрисидаги қарорда назарда тутилган вазифалар бажарилмаганда ва мақсадларга эришилмаганда тугатилади.

Эркин иқтисодий зонанинг мақомини тугатиш тўғрисидаги қарор белгиланган муддат тугашидан камида уч йил олдин Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан қабул қилинади»;

4) **7-модданинг иккинчи қисми** қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Эркин ишлаб чиқариш зоналари экспортга йўналтирилган ишлаб чиқариш зоналарини, агрополисларни, тадбиркорлик зоналарини, индустриал-иқтисодий зоналарни ва бошқа зоналарни ўз ичига олади»;

5) **9-модда** қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«9-модда. Юридик ва жисмоний шахслар ҳуқуқлари ҳамда манфаатларининг кафолатлари

Ўзбекистон Республикаси эркин иқтисодий зона ҳудудида фаолият юритаётган юридик ва жисмоний шахсларнинг ҳуқуқлари ҳамда қонуний манфаатларига риоя этилишини кафолатлайди.

Эркин иқтисодий зоналарда инвесторларнинг Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатларида назарда тутилган барча кафолатлари ва имтиёзларига риоя этилиши таъминланади. Ўзбекистон Республикаси Президентининг қарори билан қўшимча кафолатлар ва имтиёзлар назарда тутилиши мумкин.

Давлат органлари ва бошқа органлар ёхуд мансабдор шахсларнинг юридик ва жисмоний шахслар фаолиятига асоссиз аралашуви натижасида уларга етказилган зарарнинг ўрни, шунингдек бой берилган фойда ҳамда етказилган маънавий зиён суд тартибидида қопланиши ёки компенсация қилиниши керак»;

6) **10-модданинг:**

биринчи қисми «Эркин иқтисодий зона» деган сўзлардан кейин «Ўзбекистон Республикаси» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

иккинчи қисмидаги «юридик шахслар ва фуқаролар (жисмоний шахслар)нинг» деган сўзлар «юридик ва жисмоний шахсларнинг» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

7) **11-модда** қуйидаги мазмундаги **иккинчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Юридик ва жисмоний шахсларнинг алоҳида ҳуқуқий тартиботни бузиш йўли билан олган даромади (фойдаси) қонун ҳужжатларига мувофиқ ундириб олинади»;

8) **12-модданинг иккинчи қисмидаги** «божхона хизмати» деган сўзлар «божхона органлари» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

9) **14-модда** қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«14-модда. Солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар бўйича имтиёзлар

Эркин иқтисодий зона ҳудудидаги ҳўжалик фаолияти қатнашчилари (юридик ва жисмоний шахслар) мамлакат инвесторлари ва чет эллик инвесторлар учун тенг шарт-шароитлардан келиб чиққан ҳолда қонун ҳужжатларида белгиланадиган солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар бўйича имтиёзлардан фойдаланади»;

10) **15-модданинг иккинчи жумласи** қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Эркин иқтисодий зонага меҳнат ресурсларини жалб этиш қонун ҳужжатларига мувофиқ амалга оширилади»;

11) **17-модданинг учинчи қисми** қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Эркин иқтисодий зонанинг бюджети эркин иқтисодий зонанинг Маъмурий кенгаши (бундан буён матнда Маъмурий кенгаш деб юритилади) фойдаланиши ва бошқарувида бўлган ер, бинолар ва иншоотларни ижарага беришдан, хизматлар кўрсатишдан келадиган тушумлардан ва қонун ҳужжатларида тақиқланмаган бошқа тушумлардан шакллантирилади»;

12) **18-модданинг:**

номидаги «иқтисодий зонадан» деган сўзлар «**эркин иқтисодий зонадан**» деган сўзлар билан алмаштирилсин; **матнидаги** «Низомда» деган сўз «қонун ҳужжатларида» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

13) **19-модданинг иккинчи қисмидаги** «Ўзбекистон Республикасининг тегишли суғурта органлари ва чет эл суғурта компаниялари томонидан» деган сўзлар «қонун ҳужжатларига мувофиқ» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

14) **20-модданинг матни** қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Эркин иқтисодий зонанинг фаолияти Маъмурий кенгаш томонидан мувофиқлаштирилади.

Эркин иқтисодий зона дирекцияси (бундан буён матнда дирекция деб юритилади) эркин иқтисодий зонанинг оператив бошқарув органидир»;

15) **21-модданинг матни** қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Маъмурий кенгаш Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан тузилади.

Маъмурий кенгашга раис бошчилик қилади. Эркин иқтисодий зонанинг чегаралари Ўзбекистон Республикасининг маъмурий-ҳудудий бирлиги (туман, шаҳар, шаҳардаги туман) чегарасига тўғри келган тақдирда, Маъмурий кенгаш раисининг вазифаларини ижро этиш тегишли ҳоким зиммасига юкланади»;

16) **22-модданинг матни** қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Маъмурий кенгаш:
алоҳида ҳуқуқий тартиботга риоя этилиши устидан назоратни амалга оширади;

эркин иқтисодий зонани ривожлантириш дастурини иш-

*Ушбу Қонун «Халқ сўзи» газетасининг 2009 йил 24 сентябрдаги 186 (4849)-сонидида чоп этилган.

**ЯНГИДАН ТАШКИЛ ЭТИЛАЁТГАН ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН ТАЪМИРЛАШ-ҚУРИЛИШ
ТАШКИЛОТЛАРИ ТОМОНИДАН СОЛИҚ ВА БОЖХОНА ИМТИЁЗЛАРИНИ ҚўЛЛАШ ТАРТИБИ Тўғрисида
НИЗОМ**

Ушбу Низом Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Уй-жой фондини фойдаланишга тайёр ҳолда топшириш шартларида реконструкция қилиш ва таъмирлаш бўйича пудрат ишларини кенгайтиришни рағбатлантиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» 2009 йил 29 январдаги ПҚ-1051-сон қарорига (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2009 йил, 5-сон, 38-модда) мувофиқ янги ташкил этилаётган ихтисослаштирилган таъмирлаш-қурилиш ташкилотлари томонидан солиқ ва божхона имтиёзларини қўллаш тартибини белгилайди.

I. УМУМИЙ КИСМ

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Уй-жой фондини фойдаланишга тайёр ҳолда топшириш шартларида реконструкция қилиш ва таъмирлаш бўйича пудрат ишларини кенгайтиришни рағбатлантиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» 2009 йил 29 январдаги ПҚ-1051-сон қарорига асосан янгидан ташкил этилаётган таъмирлаш-қурилиш ташкилотлари 2014 йил 1 январгача: солиқларнинг барча турларини ва давлат мақсадли фондларига мажбурий ажратмаларни тўлашдан озод қилинади, бюджетдан ташқари Пенсия жамғармаси бундан мустасно;

Вазирлар Маҳкамаси томонидан тасдиқланадиган рўйхатлар бўйича Ўзбекистон Республикаси ҳудудига олиб қилинадиган қурилиш техникаси ва кичик механизациялаш воситалари учун божхона тўловлари тўлашдан (божхона расмийлаштируви йиғимлари бундан мустасно) озод қилинади.

2. Ихтисослаштирилган таъмирлаш-қурилиш ташкилоти фақат фойдаланишга тайёр ҳолда топшириш шартларида уй-жой фонди объектларини режалаштириш, қайта режалаштириш, безаш, қуриш, қайта қуриш ва таъмирлаш ишларини амалга оширадиган ташкилотдир.

Бунда,

а) бинони режалаштириш деганда текисликдаги горизонтал кесим кўринишида бинонинг режалаштирилган ҳажмий тузилмасининг маълум масштабдаги тасвири (чизмалари) тушунилади;

б) бинони қайта режалаштириш деганда бинонинг ва/ёки унинг алоҳида хоналари функционал вазифаларининг ўзгаришига олиб келадиган ишлар мажмуаси тушунилади. Бундай ишларга, жумладан, қуйидагилар киради:

кўтариб турмайдиган пардеворларни бутунлай ёки қисман алмаштириш;

кўтариб турмайдиган пардеворларда тешиклар тешиш; муҳандислик ёки сантехника асбоб-ускуналарини алмаштириш;

в) дизайн деганда қулайлик, тежамкорлик ва гўзалликнинг муштараклиги принципи асосланган ҳолда бинонинг олд томони ва ички хоналарини меъморий безаш, интерьер элементларини бадиий конструкциялаш тушунилади;

г) реконструкция деганда бино (хона) ва иншоотларнинг асосий техник-иқтисодий кўрсаткичларини ва функционал вазифаларини (хоналар сони ва майдонини, биноларнинг қурилиш ҳажми ва умумий майдонини) ўзгартириш билан боғлиқ ишлар мажмуи тушунилади;

д) таъмирлаш деганда қуйидагилар тушунилади:

капитал таъмирлаш — бино ёки унинг алоҳида элементларининг фойдаланиш кўрсаткичларини яхшилаш билан боғлиқ, бино (бино элементи) мустаҳкамлигини ва қулайлигини таъминлашга йўналтирилган тиклаш бўйича ишлар мажмуи, шунингдек, даҳа ичида эскирган уй-жой муҳан-

дислик тармоқларини алмаштириш ва турар жойларга қайта қуриш, шу жумладан турар жой фондининг уйлари олдидаги ҳудудда ландшафт лойиҳа ечимларидан фойдаланган ҳолда ободонлаштириш ишларини амалга ошириш; жорий таъмирлаш — бинонинг ёки унинг алоҳида элементларининг фойдаланиш кўрсаткичларини сақлаб туриш бўйича ишлар мажмуи;

е) қурилиш иншоотларини тайёр ҳолда топшириш деганда буюртмачининг топшириғига биноан объектда барча ишлар мажмуини бажариш, шу билан бирга лойиҳалаштириш ҳужжатларини ишлаб чиқиш, қурилиш-монтаж, махсус ва ишга тушириш-созлаш ишларини бажариш, объектни технологик ва муҳандислик асбоб-ускуналари билан жиҳозлаш, фойдаланишга тайёр қурилиш маҳсулотини яратиш тушунилади.

3. Мазкур Низомнинг 1-бандида кўрсатилган имтиёзлар ихтисослаштирилган қурилиш-таъмирлаш корхоналари томонидан фақат ўз кучлари билан бажарилган ишларга қўлланилади.

4. Ихтисослаштирилган таъмирлаш-қурилиш ташкилоти агар Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Уй-жой фондини фойдаланишга тайёр ҳолда топшириш шартларида реконструкция қилиш ва таъмирлаш бўйича пудрат ишларини кенгайтиришни рағбатлантиришга доир қўшимча чора-тадбирлари тўғрисида» 2009 йил 29 январдаги ПҚ-1051-сон қарори чиққандан кейин юридик шахс сифатида рўйхатга олинган бўлса, у янгидан ташкил этилган ҳисобланади.

Фаолият кўрсатиб келаётган корхоналарни қайта ташкил этиш йўли билан улар ҳузурида ёки уларнинг мол-мулклари ҳузурида ташкил этилган ташкилотлар янгидан ташкил этилган таъмирлаш-қурилиш ташкилотлари сифатида қаралмайди.

5. Юридик шахсларга солиқлар, божхона ва мажбурий тўловларни бюджетга тўлаш бўйича берилган имтиёзларни расмийлаштириш ва бухгалтерлик ҳисобида акс эттириш тартиби тўғрисидаги низомга (рўйхат рақами 1463-сон, 2005 йил 2 апрель) (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2005 й., 14-сон, 105-модда) мувофиқ бўшаётган маблағларни мақсадли ишлатиш назарда тутилмаган солиқлар ва божхона имтиёзлари берилганда бюджетга тўланадиган солиқлар, божхона ва мажбурий тўловлар ҳисоблаб чиқарилмайди ва маҳсулотлар (товарлар, ишлар, хизматлар) ҳамда бошқа мол-мулкнинг сотиш (харид) қийматига киритилмайди.

Бўшаётган маблағларни мақсадли ишлатишни назарда тутмайдиган солиқлар ва божхона имтиёзларини бухгалтерия ҳисобида акс эттириш тартиби юқорида қайд қилинган Низом билан тартибга солинади.

II. ИМТИЁЗЛАРНИ ҚўЛЛАШ ТАРТИБИ

6. Янгидан ташкил этилаётган ихтисослаштирилган таъмирлаш-қурилиш ташкилотларига солиқ ва божхона тўловлари бўйича имтиёзлар ва преференциялар ушбу Низомнинг 1-илоvasида келтирилган шаклга мувофиқ давлат солиқ хизмати ва давлат божхона хизмати органларига тақдим этиладиган аризага асосан тақдим этилади. Ариза давлат солиқ хизмати органларига ёки давлат божхона хизмати органларига икки нусхада тақдим этилади, шулардан биттаси ваколатли органнинг тегишли белгиси билан солиқ тўловчига қайтарилади.

7. Божхона тўловлари бўйича имтиёзлар (божхона расмийлаштируви учун йиғимларидан ташқари) Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан тасдиқлан-

лаштирилган таъмирлаш-қурилиш ташкилоти ҳисобланмаганда), солиқ ва боғжона тўловлари бўйича берилган имтиёзлар бекор қилинади ва ушбу тўловларни бюджетга тўлаш мажбурияти қонун ҳужжатларида назарда тутилган жазима санкцияларини ҳисобга олган ҳолда тикланади.

Корхона имтиёзларни қўллаш учун белгиланган мезонларга мос келмаслиги ҳолатлари аниқланган тақдирда давлат солиқ хизмати органлари 10 иш куни ичида давлат божхона органларини аниқланган ҳоллар тўғрисида илгари тўланмаган божхона тўловларини ундириш чораларини кўриш учун хабардор қилади.

10. Солиқ ва божхона имтиёзларини тўғри қўлланилиши устидан назорат Ўзбекистон Республикаси давлат солиқ хизмати ва давлат божхона хизмати органлари томонидан амалга оширилади.

9. Агар ихтисослаштирилган таъмирлаш-қурилиш ташкилоти ҳисобот йили якуни бўйича тақдим этилган Маълумотнома — ҳисоб-китобдан келиб чиққан ҳолда имтиёзлар тақдим этиш учун белгиланган мезонларга мос келмаса (ихтисос-

1-ИЛОВА

(божона расмийлаштируви жойи бўйича ҳудудий божона органи)

(солиқ бўйича ҳисобга олиш жойидаги давлат солиқ хизмати органи)

АРИЗА

(КОРХОННИНГ ТҮЛИК НОМИ)

жойлашган манзили:

- РАКАМ

(бажаралдсан ишлэснийг нэмнэ)

(НОМАТИС ХУЖАВТИНИНГ НОМИ)

M. ý.

Йиллик солиқ ҳисоботи билан бирга тақдим этилади

Тақдим этилади _____

(солиқ бўйича ҳисобга олиш жойидаги давлат солиқ хизмати органи)

(корхонанинг тўлиқ номи)

жойлашган манзили _____

1. Давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома

2. Ташкил этилган сана (кун/ой/йил)

3. СТИР

4. ХХТУТ

5. Телефон: код

рақам

МАЪЛУМОТНОМА — ҲИСОБ-КИТОБ

_____ йил учун

Имтиёзни қўллаш учун асос: _____

(норматив ҳужжатнинг номи)

Маҳсулот номи	Миқдори	Минг сўм Жами бажарилган ишлар ҳажмига нисбатан %да
Бажарилган ишлар, кўрсатилган хизматлар ва реализация қилинган товарларнинг умумий ҳажми, жами шу жумладан:		
объектларни фойдаланишга тайёр ҳолда топшириш шартларида қайта режалаштириш, безаш, реконструкция қилиш, таъмирлаш ва қуриш ишлари		
фойдаланишга тайёр ҳолда топшириш шартларида уй-жойларни мукаммал ва жорий таъмирлаш, шу билан бирга томларни таъмирлаш, уйлар ичидаги муҳандислик коммуникацияларини алмаштириш ва кўп квартирали уй-жойларнинг умумий фойдаланиладиган жойларини мукаммал таъмирлаш ишлари		
даҳа ичида эскирган уй-жой муҳандислик тармоқларини алмаштириш ва тураржойларга қайта қуриш, шу жумладан тураржой фондининг уйлари олдидаги ҳудудда ландшафт лойиҳа ечимларидан фойдаланган ҳолда ободонлаштириш ишларини амалга ошириш		

Маълумотларнинг тўлиқлиги ва ишончлилигини тасдиқлайман:	Давлат солиқ хизмати органи ходими томонидан тўлдирилади
Раҳбар СТИР _____ Ф.И.Ш. _____ Имзо _____ Беш бухгалтер СТИР _____ Ф.И.Ш. _____ Имзо _____ Сана _____ (кк/оо/йй)	Тақдим этилган сана _____ (кк/оо/йй) Ф.И.Ш. _____ Имзо _____

М.Ў.

лаб чиқади;

эркин иқтисодий зонада жойлаштириш учун инвесторлар танловини амалга оширади;

эркин иқтисодий зонанинг фаолият кўрсатиши билан боғлиқ масалалар бўйича давлат бошқаруви органларининг, маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг фаолиятини мувофиқлаштиради;

эркин иқтисодий зонага инвестицияларни жалб этиш учун қўшимча шартлар белгилайди;

эркин иқтисодий зонанинг ҳар йилги бюджетини кўриб чиқади ва тасдиқлайди.

Маъмурий кенгаш қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

Маъмурий кенгашнинг ўз ваколати доирасида қабул қилган қарорлари эркин иқтисодий зона ҳудудидаги ҳўжалик фаолияти қатнашчилари (юридик ва жисмоний шахслар) ижро этиши учун мажбурийдир»;

17) **23-модданинг биринчи ва иккинчи қисмлари** қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Эркин иқтисодий зона чегараларида жойлашган давлат мулки объектлари (ер, сув, ер ости бойликлари ва бошқа табиий ресурслар, бинолар, иншоотлар) қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг ўз ваколатлари доирасидаги қарорига кўра оператив бошқариш ёки ҳўжалик юртиш ҳуқуқи асосида Маъмурий кенгашга топширилиши мумкин.

Маҳаллий давлат ҳокимияти органлари Маъмурий кенгашга топширилган ер ва ер ости бойликларидан оқилона фойдаланилиши ҳамда уларнинг муҳофаза қилиниши устидан назоратни таъминлайди»;

18) **24 ва 25-моддалар** қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«24-модда. Эркин иқтисодий зона дирекцияси
Дирекция юридик шахс бўлиб, у қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда ташкил этилади.

Дирекция:
алоҳида ҳуқуқий тартиботнинг амал қилишини таъминлайди;

Маъмурий кенгаш томонидан танлаб олинган инвесторлар мажбуриятлари лозим даражада бажарилиши устидан назоратни амалга оширади;

эркин иқтисодий зонани ривожлантириш дастури амалга оширилишини таъминлайди;

эркин иқтисодий зона ҳудудида ҳўжалик фаолияти қатнашчиларининг (юридик ва жисмоний шахсларнинг) рўйхатдан ўтказилишини амалга оширади;

экологик ҳолатнинг яхшиланиши устидан назоратни таъ-

минлайди, шунингдек тарихий-маданий бойликларнинг бут сақланиши учун жавобгар бўлади.

Дирекция қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

Дирекция юридик ва жисмоний шахсларнинг оператив ҳўжалик, молиявий фаолиятига ҳамда бошқа фаолиятига аралашига ҳақли эмас, қонун ҳужжатларида белгиланган ҳоллар бундан мустасно.

25-модда. Эркин иқтисодий зона ҳудудида ҳўжалик фаолияти қатнашчиларини рўйхатдан ўтказиш

Эркин иқтисодий зона ҳудудида ҳўжалик фаолиятини амалга оширувчи юридик ва жисмоний шахслар дирекцияда рўйхатдан ўтади.

Эркин иқтисодий зона ташкил этилиши пайтида унинг ҳудудида ҳўжалик фаолиятини амалга ошираётган юридик ва жисмоний шахслар дирекцияга давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳноманинг кўчирма нусхасини тақдим этади.

Дирекция рўйхатдан ўтказилган юридик ёки жисмоний шахсга эркин иқтисодий зонада рўйхатдан ўтказилганлиги тўғрисида гувоҳнома беради ва бу ҳақда тегишли давлат бошқаруви органларига қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда хабар қилади.

Юридик ва жисмоний шахслар қонун ҳужжатларини бузган тақдирда, дирекция эркин иқтисодий зона ҳудудида юридик ёки жисмоний шахснинг фаолиятини тугатиш ҳамда унга берилган гувоҳномани бекор қилиш тўғрисида судга мурожаат қилишга ҳақли»;

19) **26-модданинг иккинчи қисми** қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Корхоналар, муассасалар ёки ташкилотлар қайта ташкил этилган ва тугатилган тақдирда, меҳнат шартномаси (контракт) бекор қилинаётган ходимда қонун ҳужжатларида белгиланган кафолатлар сақланиб қолади»;

20) **27-модда** қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«27-модда. Низоларни ҳал этиш
Эркин иқтисодий зоналар соҳасидаги низолар қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда ҳал этилади».

2-модда. Ушбу Қонун расмий эълон қилинган кундан эътиборан кучга киради.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И.КАРИМОВ.

Тошкент ш.,
2009 йил 23 сентябрь
ЎРҚ-224-сон.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ СОЛИҚ ҚўМИТАСИ,
МОЛИЯ ВАЗИРЛИГИ, ДАВЛАТ БОЖХОНА ҚўМИТАСИ, ДАВЛАТ АРХИТЕКТУРА ВА ҚУРИЛИШ ҚўМИТАСИНING
ҚАРОРИ

ЯНГИДАН ТАШКИЛ ЭТИЛАЁТГАН ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН ТАЪМИРЛАШ- ҚУРИЛИШ ТАШКИЛОТЛАРИ ТОМОНИДАН СОЛИҚ ВА БОЖХОНА ИМТИЁЗЛАРИНИ ҚўЛЛАШ ТАРТИБИ Тўғрисидаги НИЗОМНИ ТАСДИҚЛАШ ҲАҚИДА*

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2009 йил

19 сентябрда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 2009.

(«Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами», 2009 йил, 39-сон, 428-модда)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2009 йил 29 январдаги ПҚ-1051-сон «Уй-жой фондини фойдаланишга тайёр ҳолда топшириш шартларида реконструкция қилиш ва таъмирлаш бўйича пудрат ишларини кенгайтиришни рағбатлантиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорига мувофиқ (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2009 й., 5-сон, 38-модда.) Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси, Молия

***2009 йил 29 сентябрдан кучга киради.**

Давлат солиқ
қўмитаси раиси
Б.ПАРПИЕВ.
2009-21-сон

Давлат божхона
қўмитаси раиси
С.НОСИРОВ.
01-02/8-14-сон

Молия вазири
Р.АЗИМОВ.
83-сон

Давлат архитектура ва
қурилиш қўмитаси раиси
Б.ХўЖАЕВ.
5-сон

Тошкент ш., 2009 йил 16 август.

МУНДАРИЖА:

- ✓ Уйимизга тадбиркор қўшни кўчиб келди
- ✓ Олиб чиқишни олиб кетиш билан чалкаштирманг
- ✓ УМШ ўрнига ХУМШ
- ✓ Лойиҳалаш таъмирлашга кирмайди
- ✓ Хусусий мулк эгасига турар жой
- ✓ Аҳилликда ҳикмат кўп
- ✓ Бозорда нима муҳимроқ?

Нуқтаи назар

УЙИМИЗГА ТАДБИРКОР ҚЎШНИ КЎЧИБ КЕЛДИ

Турар жойлар ва яшаш учун мўлжалланмаган жойлар мулкдорларининг ўзаро муносабатлари, улар ХУМШ тўғрисидаги қонун ҳужжатларида ҳуқуқий асос олган бўлишига қарамай, аввалгидек кўплаб саволларни туғдирмоқда. Уни қўллаш амалиёти юзага келаётган ихтилофлар бир томондан мулкдорларнинг ҳуқуқий саводсизлиги, уларнинг ўз ҳуқуқлари ва бурчларидан етарлича хабардор эмасликлари билан боғлиқлигидан гувоҳлик беради. Бошқа томондан эса руҳий омил катта роль ўйнайдики, бунда тарафларнинг бири бошқа тарафнинг манфаатларини ҳисобга олишни хоҳламайди. Учинчи томондан – турар жойлар ва яшаш учун мўлжалланмаган жойлар эгаларининг ўзаро муносабатлари қисмида қонунчиликни янада такомиллаштириш лозим.

Шунга қарамай, амалиётда бундай қўшничиликдан ХУМШ фақат ютишига доир мисоллар кўп. Умумий мол-мулкни сақлаб туришга мажбурий бадаллардан ташқари, дорихоналар, сартарошхоналар, мини-маркетлар, Интернет-кафелар ва бошқа шохобчаларнинг эгалари таъмирлаш учун материаллар ажратиб, ширкатларга ҳомийлик ёрдами кўрсатяптилар, ҳудудни ободонлаштиришда ёрдам беряптилар, ХУМШнинг кам таъминланган аъзолари ва ногиронларга мадад кўрсатяптилар. Яъни дўстона муносабат қўряптилар. Яшаш учун мўлжалланмаган жой эгаси билан тил топишиш ва яхши муносабатлар ўрнатиш ХУМШ манфаатларига хизмат қилади. Ихтилофлар пайдо бўлишининг сабаблари нимада, уларни қандай қилиб ҳал этиш мумкин? Қўшничилик иккала тарафга хайрли бўлиши учун нималарга эътибор қаратиш керак?

ХУМШ ФИКРИНИ ҲИСОБГА ОЛИШ ЛОЗИМ

Кўп квартирали уйда яшаш учун мўлжалланмаган жой мулкдорининг пайдо бўлиши, тўғрироғи, унда жойлашган тузилманинг фаолияти аҳолининг кўпчилигида хайрихоҳликни юзага келтирмайди. Бунда ҳеч кимни аҳолига ана шу дўконлар, дорихоналар, офисларнинг керак ёки керак эмаслиги қизиқтирмайди. Аҳоли эса улар фақат ноқулайлик туғдиради деб ҳисоблайди: бегона кишилар у ердан – бу ерга юришади, кимдир қоғоз, папирас қолдиги, пластик шишани ташлаб кетади. Болалар майдончасига

яшаш учун мўлжалланмаган жойларнинг эгалари ва уларнинг мижозлари ўз машиналарини қўядилар, уйга кириш йўллари, тротуарларни бузадилар...

Жойни яшаш учун мўлжалланмаган жойга ўтказиш ҳар доим уни қайта қуриш ёки ўзгартириш билан кечади. Кўпин-

* Таҳририят ихтилофли вазиятларни ҳал қилишда иштирок этмайди ва уларни ечишга қўмаклашиш ваколатига эга эмас.

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

← ча ширкат жой эгасидан рухсат бериш ҳужжатларини кўриш учун олишга эриша олмайдди. Бу эса жой ноқонуний равишда, белгиланган меъёр ва қоидаларни бузган ҳолда қайта қуриляпти деб фикрлашга олиб келади, бу ҳол аҳолининг саломатлиги ва хавфсизлиги учун таҳдид солиши мумкин. Яшаш учун мўлжалланмаган жой мулкдори ишни одатда деворларни олиб ташлашдан бошлайди, эрта тонгдан тунгача дрель билан ишлайди, пайвандлаш аппаратидан фойдаланади, бу билан кўпинча уйда авария ҳолатларини яратади, коммуникациялар тизимига ўзбошимчалик билан қўл уриб, технологик чизмани бузади. Бунда у яшовчиларнинг манфаатлари тўғрисида деярли ўйламайди. Фаолиятни шундан бошлаш, табиийки, яхши қўшничилик муносабатларини ўрнатишга йўл бермайди.

Холбуки, «Хусусий уй-жой мулкдорларининг ширкатлари тўғрисида»ги Қонунда (бундан кейин – Қонун) белгиланишича, ширкат умумий мол-мулкни асрашни таъминлаш мақсадида мулкдорларнинг жойларини белгиланган тартибда қайта қуриш, ўзгартириш, қайта жиҳозлашни келишиб олишни амалга оширади (Қонун 15-моддасининг иккинчи қисми). Қонуннинг 19-моддасида белгиланишича эса, ширкат аъзолари умумий йиғилишининг ваколатларига, хусусан, кўп квартиралар уйдаги жойларни қайта қуриш, ўзгартириш ва қайта жиҳозлашни келишиб олиш тартибини белгилаш қиради. Бу эса мулкдор тегишли тузилмаларнинг рухсатини олган, шу жумладан қайта қуриш режаси тасдиқланган паллада ширкат ушбу жараёнга қўшилишини фараз қилиш учун асос беради.

Ушбу жараёнда айтиш мумкин, ХУМШнинг роли етарлича эътиборга олинмаганлиги ва кўпроқ расмий тусдалиги туфайли яшаш учун мўлжалланмаган жойларнинг мулкдорлари жойни қайта қуриш ёки ўзгартиришдаги ўз ҳаракатларини у билан келишиб олишни зарур деб ҳисобламайдилар. Тадбиркорликнинг ривожланиши билан кўплаб кўп квартиралар уйларда (айниқса шаҳарнинг марказий қисмида) биринчи ва деворнинг қалин қисмидаги қаватлар фаол равишда яшаш учун мўлжалланмаган жойларга ўтказилаётганлиги ва тижорат тузилмала-

ри томонидан ўзлаштирилаётганлиги ҳисобга олганда, бу масала эътиборга лойиқ. Лойиҳада иситиш, санитария асбобларининг миқдори кўпайтирилиши мумкин, коммуникациялар тизимига ноқонуний кириш, бошқа ўзгартишлар қилиниши эҳтимол. Жуда кўп ҳолларда тижорат тузилмаси уйда яшаш учун мўлжалланмаган жойга алоҳида кириш йўлагини қуради. Бироқ, одатда тутиб турувчи девор ва уйга кираверишдаги соябонли пиллапояни қайта қурмасдан бундай қилиб

бўлмайди. Бу нарса уй параметрларини ўзгартиради, соябонли пиллапоя эса уйга туташган ер участкасининг бир қисмини эгаллайди.

Уйдаги мол-мулкнинг эгалари бўлганликлари ва уни ўз ҳисобидан сақлаб турганликлари учун ширкат аъзолари уларнинг умумий мол-мулки қайта қурилаётганида яшаш учун мўлжалланмаган жойнинг мулкдори қандай ҳаракатлар қилиш ниятида эканликларини билишлари керак. Шу сабабли қайта қуриш, ўзгартириш ва қайта жиҳозлаш масаласи унга рухсатнома олиш келишиш даражасида бўлганда эмас, балки ХУМШ аъзолари квартиралардан бирини нотурар жойга айлантиришга ва қайта қуриш пайтида умумий мол-мулкдан фойдаланишни ўзгартиришга эътироз билдирмасликларини тасдиқлайдиган қарор қабул қилиш даражасида умумий йиғилишнинг ваколатларига киритилиши керак. Бунинг учун қайта қуриш, ўзгартириш ва қайта жиҳозлашга рухсатнома олиш учун назарда тутилган **ҳужжатлар рўйхати**га умумий йиғилишнинг ушбу масала бўйича ХУМШ аъзоларининг фикри ифодаланган **баённома қарорини киритиш** лозим.

Тадбиркорлар ва ХУМШ ҳаракатларининг келишиб олинмаганлиги

оқибатларини жуда кенг тарқалган ҳол – Тошкентдаги **«Нурли коммуналчи сервис»** ширкати мисоли намоиш этади. Яшаш учун мўлжалланмаган жой мулкдори қайта қуриш пайтида ноқонуний равишда иситиш тизимига уланиб олди. Унинг полни иситиши иссиқ сув айланишини бузди ва қўшни квартираларни иситиш ҳолатини ёмонлаштирди. Бошқарув аъзолари «Иссиқликэнерго» инспекторини чақирди, у иситиш тизимига ноқонуний аралашуш ҳолатини қайд этди ва уни тиклаш зарурлиги тўғрисида кўрсатма берди. Агар қайта қуриш ва ўзгартириш лойиҳаси ўз вақтида ширкат билан келишилганида бу ҳол юз бермаган бўлар эди.

Тошкентда фаолият юритаётган **«Берёза коммунал сервис»** бошқарувчи ташкилоти ходимларининг айтишича, улар хизмат кўрсатаётган бир қатор уйларда яшаш учун мўлжалланмаган жойларнинг баъзи мулкдорлари қайта қуриш ва ўзгартириш пайтида тутиб турувчи деворларни бузганлар, бу эса қатъиян тақиқланган. Тадбиркорларни уларни тиклашга ёки кучайтиришга мажбур қилиш учун ширкатнинг хизмат кўрсатувчи ташкилот билан бирга кўп тер тўкишига тўғри келди. Ширкат бундай ҳолларда ёрдамга... милицияни чақирганлиги далили ушбу масалани қонун йўли билан янада аниқроқ тартибга солишнинг зарурлигини кўрсатади.

ЗАРАР ЕТКАЗМА

Ҳаракатларни келишиб олмаслик уйдаги умумий мол-мулкка зарар етказиши мумкин. Бунда яшаш учун мўлжалланмаган жойларнинг мулкдорлари умумий мол-мулк уларга ҳам тегишли эканлигини ўйламайдилар. Шу сабабли улар ҳам бу мол-мулк тўғрисида ғамхўрлик қилишлари, уни ўз ҳисобларидан сақлашлари керак. Фикримизча, бундай четлашувга яшаш учун мўлжалланмаган жойларнинг мулкдорлари ХУМШ аъзолари ҳисобланмаслиги сабабчидир.

«Нурли коммуналчи сервис» ширкатида қайта қуриш пайтида тадбиркор пайвандлаш ишларини бажарди. Бу нарса ХУМШ билан келишмасдан қилинганлиги сабабли авария вазияти юзага келди – кабель ёниб кетди ва 11 та квартирада яшовчилар электр энергиясиз қолди. Агар мулкдор билан ХУМШ ўртасида муносабатлар яхши бўлганида бунга йўл қўйилмаган бўларди. Пайвандлаш ишларини ўтказиш учун пайвандлаш

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

аппаратини умумий электрошчитга улашга ширкатнинг рухсатини олиш лозим. Бироқ пайвандловчи йўлакдаги шчитга ўзбошимчалик билан улашиши, натижада нохуш оқибатларга олиб келди. Кабелни тиклашга ширкат 70 минг сўм сарфлади. Умумий йиғилишда ХУМШ аъзолари яшаш учун мўлжалланмаган жойнинг мулкдори ушбу харажатларни қоплаши керак деб қарор қилишди, бироқ у зарарни қоплашдан бош тортди. Бунинг устига у ХУМШга очикдан-очик қарши чиқди, ҳолбуки Хусусий уй-жой мулкдорлари ширкати намунавий уставининг* 6.2-бандида умумий мол-мулк шикастланган, унга зиён етказилган тақдирда мулкдор уни ўз ҳисобидан тиклаши кераклиги назарда тутилган.

Бошқа мисолни олайлик. Тошкентдаги «Шевченко коммунал плюс» ХУМШ негизда фаолият кўрсатаётган уйда яшаш учун мўлжалланмаган жойнинг эгаси панжара ўрнатиш мақсадида пайвандлашни бошлаган. Натижада уйда электрошчит ёниб кетган, аҳоли электр энергиясиз қолган. Айбдор авария вазиятини барта-раф этишдан бўйин товлаган. Ширкат ишларни ўз ҳисобидан бажариб, бунга 155 минг сўм сарфлаган ва судга зарарни қоплаш тўғрисида даъво билан мурожаат қилган. Суд ХУМШ талабини қондирди. Ана шу тадбиркор уйнинг ертўласидан омбор сифатида фойдаланиб, бу ерда ўзининг фаолияти учун химикатларни сақлаган, бу эса қатъиян тақиқланади. Кимёвий реакция натижасида у ёниб кетди. Жой эгаси ширкатга барчасини ўз ҳисобидан тартибга келтириши тўғрисида қафолат хати бериб, бироқ ҳеч нарса қилмасдан бошқа жойга кўчиб кетган.

Тошкентдаги «Азиз Обидов – иккинчи» ширкатида икки йўлакнинг биринчи қаватини стоматология клиникаси эгаллаган бўлиб, у энергияни кўп талаб қиладиган замонавий ускуналардан фойдаланади. Уйнинг электр тармоқларида кучланиш тушиб кетган, электр шчитларидаги автоматлар ишдан чиққан. Чунки кабель бундай босимларга мўлжалланмаган эди. Ширкат яшаш учун мўлжалланмаган жой мулкдорига вазиятни тушунтирди. У туман электр тармоқлари корхонасига мурожаат қилди ва унинг фирмаси юқори вольтли кабелга автоном тарзда улаб қўйилди. Энди ускунанинг ишини таъминлайдиган электр энергияси учун у бевосита мазкур ЭТКга ҳақ тўлайди, жой ичида электр энергиясининг истеъмоли эса мажбурий бадаллар таркибига киритилган.

ХУМШ раҳбарлари яна бир муаммони тилга олдилар. Яшаш учун мўлжалланмаган жойни сотаётганида

мулкдор бундан ширкатни хабардор қилмайди. Ширкат уйда янги соҳиб пайдо бўлганидан кейингина бунни билиб қолади. Аввалги соҳибнинг эса кўпинча коммунал тўловлар ва мажбурий бадаллар бўйича қарзи бўлади. Олдисотди шартномаси нотариал идорада расмийлаштирилганида ёки жой аукционда сотилганида тадбиркордан, турар жой олди-сотдисиди қилинганидек, улар тўланганлиги хусусидаги маълумотнома талаб қилинмайди. Натижада ХУМШ ва коммунал хизматларни етказиб берувчи корхоналарда дебиторлик қарзи юзага келади.

Уйнинг конфигурациясини ўзгартирадиган унга ёндош қурилмалар масаласи ҳам етарлича тартибга солинмаган. Бунда уйдаги умумий мол-мулк ўзгаради. Ушбу рухсат берилмаган қурилмаларни сақлаб туриш тўғрисида кўп саволлар юзага келади.

АВАРИЯ ЮЗ БЕРДИ. ЕРТЎЛА ЭШИГИНИ ОЧИНГ

Яшаш учун мўлжалланмаган жойларнинг мулкдорлари ёки ижарачилар ХУМШ вакилларининг умумий мол-мулк объектларига киришларига тўсқинлик қиладиган ҳоллар мавжуд, бу ҳам ўзаро муносабатлар бузилишига туртки бўлади. Масалан, коммунал хизматлар тизимлари, марказий электрошчитлар, бошқа ускуналар жойлашган ертўлага кириш эшиги яшаш учун мўлжалланмаган жой худудига киради. Кўпинча авария вазиятларида (айниқса тунги пайтда) соҳиблар унга ХУМШ вакилларининг киришини тезкор тарзда таъминлай олмайдилар. Тошкентдаги ширкатлардан бирида уйларнинг ертўлалари ва биринчи техник қаватларида бутун уй хўжалигининг нормал фаолият кўрсатишини таъминлайдиган муҳандислик-техника ускуналари ва коммуникациялар тизимлари жамланган. Бироқ ХУМШ уларга самарали хизмат кўрсатишни йўлга қўя олмайди, чунки ундан фойдаланувчи ижарачи умумий мол-мулкка ташқари томондан қириладиган амалда барча йўллари беркитган, шу тариқа ХУМШ ходимларининг уларга эркин киришини чеклаган.

Қонун ширкатга турар жой ва яшаш учун мўлжалланмаган жойлар мулкдорларининг умумий мулкни лозим даражада сақлашлари ва тутиб туришларини таъминлаш учун қўшимча имкониятлар бериб. Унинг 15-моддасида назарда тутилишича, ширкат мулк-

қдорнинг жойи ичидаги умумий мол-мулкнинг ҳолатини назорат қилиш, унга хизмат кўрсатиш ва уни таъмирлаш мақсадида мулкдорнинг жойига кириш ҳуқуқига эгадир. Мулкдорни олдиндан хабардор қилганидан кейин ХУМШ бунни унинг борлигида, авария юз берган тақдирда эса белгиланган тартибда дарҳол қилишга ҳақли. Шартнома тузаётганда ушбу жиҳатларга эътибор қаратиш лозим.

Яшаш учун мўлжалланмаган жойларнинг мулкдорлари одатда тадбиркорлар бўлади. Шу сабабли уларни аввало ўз бизнесини ривожлантириш, фойда олиш қизиқтиради. Кимнингдир квартирасида иссиқликнинг йўқлиги ёки томдан чакка ўтаётганлиги уларни ташвишлантирмайди. Улар яшовчиларнинг кўпгина муаммоларини эътиборга олмайдилар, чунки ушбу уйда яшамайдилар, ўзларини умумий мол-мулкнинг эгалари деб эмас, балки яшаш учун мўлжалланмаган жойларнинг мулкдори деб биладилар. Шу боис ҳам уйдаги кўп мулклар уларни уйнинг ҳолатини яхшилашдан ўзлари каби манфаатдор эмас деб ҳисоблайдилар. Ишларни бажаришга кўпинча пули етмайдиган кўплаб ширкатларнинг фикри қуйидагича: уйимизда томдан чакка ўтяпти, таъмирлашга иложимиз йўқ, у эса европача таъмирлашни бошлаб юборди. Буларнинг ҳаммаси аввал-бошдан ҳамкорликка эмас, балки ихтилофга мўлжалланган ўзаро муносабатлар муқаддимаси. ХУМШ билан яшаш учун мўлжалланмаган жойлар мулкдорлари ўртасидаги келишмовчиликларнинг асосий сабабларидан бири – шартнома тузиши ва уйдаги мол-мулкни сақлашга бадаллар тўлашни хоҳламасликдир.

НИМА УЧУН ПУЛ ТЎЛАШНИ ХОҲЛАМАЙМИЗ?

Қонун турар жой ва яшаш учун мўлжалланмаган жойлар

*Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 30 майдаги 100-сон қарорига 1-илова.

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

← мулкдорларини умумий мол-мулкдан фойдаланиш ҳукукида тенглаштирди. Унинг 6, 30-моддаларида белгиланишича, уйдаги жойларнинг барча мулкдорлари умумий мол-мулкни сақлаш бўйича умумий харажатларни биргаликда қилишлари шарт. Яшаш учун мўлжалланмаган жой мулкдорлари умумий мол-мулкда улушли мулк иштирокчилари ҳисобланадилар. Бироқ улар ширкат аъзолари ҳисобланмайдилар. Фикримизча, бадалларни тўлаш бўйича ихтилофларнинг асосий сабаби айтиш мумкин шунинг.

Қонуннинг 6-моддасида белгиланишича, яшаш учун мўлжалланмаган жойлар эгаларининг ХУМШ билан муносабатлари мажбурий равишда улар ўртасида тузиладиган шартнома билан тартибга солиниши керак. Кўп квартиралар уйда умумий мол-мулкка умумий улушли эгалар қилиш ҳуқуқининг яшаш учун мўлжалланмаган жойлар мулкдорларига татбиқ этилиши улар зиммасига квартира мулкдори учун ҳам бўлганидек, уйни сақлаб туришга умумий харажатларда иштирок этиш мажбуриятини юклаш асосини беради.

Қонун қабул қилинишига қадар (2006 йил апрель) ширкатлар улардан умумий мол-мулк эгалари ҳисобланганлиги учун шартнома тузиш ва бадаллар тўлашни талаб қилишарди. Бу масалада кўпинча ихтилофлар юзага

келарди. Тадбиркорлар пул тўлашни хоҳламас, ширкатлар эса уларни бунга мажбур қилолмас эдилар. Қонун ушбу мажбуриятни белгиледи. Ҳозир шартнома тузишдан бош тортиш ҳолатлари деярли учрамайди. Зеро яшаш учун мўлжалланмаган жойлар мулкдори шартнома тузишдан бўйин товлаган тақдирда ширкат шартнома тузишга мажбурлаш тўғрисидаги талаб билан судга мурожаат этишга ҳақлидир (6-модда). Бироқ баъзи ХУМШларда тадбиркорлар шартнома тузиб, ширкат аъзолари ҳисобланмасликлари ёки бадалларнинг оширилган миқдорига рози эмасликлари сабабли тўлашни хоҳламайдилар. Кўринадики, Қонун уларни ХУМШ аъзолари билан бир қаторда умумий мол-мулкни сақлаб туришга бадаллар тўлашга мажбур қилди, бироқ умумий йиғилиш тасдиқлайдиган бадалларнинг миқдори ҳусусида қарор қабул қилиш ҳуқуқини бермади.

ХУМШнинг фаолият юритиш амалиётида яшаш учун мўлжалланмаган жойлар мулкдори умумий мол-мулкни сақлаб туришга шартнома тузишдан бош тортганда ширкат бунга суд орқали эришганига мисоллар кўп. Масалан, **Кўқондаги ХУМШ уюшмасига** ширкат худди шундай муаммо ни ҳал этишда ёрдам бериш илтимоси билан мурожаат қилди. Уюшма ХУМШ номидан судга яшаш учун мўлжалланмаган жой эгаси устидан

даъво аризаси берди ва ишни ютиб чиқди. Бу шаҳардаги ширкатлар билан шартнома тузишдан бўйин товландиган бошқа яшаш учун мўлжалланмаган жойларнинг мулкдорлари учун ибратли воқеа бўлди. Ҳозир бу ерда бундай муаммолар деярли учрамайпти.

Тошкентдаги «Азиз Обидов – биринчи» ширкатида яшаш учун мўлжалланмаган жойларнинг эгалари бадал тўлашдан бош тортишди. Ўзимизнинг хусусий мулкчимиз бўлса, нима учун яна тўлашимиз керак дейишди. Уларга квартираларнинг эгалари сингари улар ҳам уйдаги умумий мол-мулкнинг мулкдорлари эканликларини тушунтиришди. Уларни умумий коммуникациялар, усқуналар, томлар ва ҳоказо бирлаштиради. Тушунтириш чоралари фойда бермагач, ширкат судга мажбурий бадаллар бўйича қарзни ундириб бериш талаби билан мурожаат қилди. Суд ХУМШ фойдасига ҳал қилув қарорини қабул қилди ва яшаш учун мўлжалланмаган жой мулкдорлари қарзларни тўладилар. Бу улар учун ихтилофларни туғдирадиган кўп масалаларга ойдинлик киритувчи сабоқ бўлди. Бироқ агар ХУМШга аъзолик яшаш учун мўлжалланмаган жойлар мулкдорларига ҳам татбиқ этилганида эди, ушбу масала ўз-ўзидан, суднинг аралашувисиз ҳал қилинган бўларди. ○

Охири бор.

ОЛИБ ЧИҚИШНИ ОЛИБ КЕТИШ БИЛАН ЧАЛКАШТИРМАНГ

Тошкентнинг бир қатор туманларида кўп қаватли уйларда яшовчиларга яқка тартибдаги тадбиркорлар ноодатий хизмат – **маиший чиқиндиларни квартира эшигидан турғун ахлатхонагача олиб бориб ташлашни таклиф қилдилар**. Бу гоя туғилишига нима сабаб бўлганлиги аниқ. Ёмғирдан сўнг кўзқорин ҳамма жойни босиб кетганидек, рухсат берилмаган ахлатхоналар ҳам баъзи мавзелада шу тарзда пайдо бўлмоқда. Бу ҳодисанинг сабаби оддий: кишилар ахлатни турғун майдончага олиб боришга эринадилар. Чиқиндилар солинган икки-уч пакетнинг уй орқасига улоқтирилиши ёки ирригация ариғида қолдирилиши ўз-ўзидан ахлатхона пайдо бўлиб, кўлчиган ҳамиртурушдек катталашишига, олиб келади.

Муаммо мавжуд бўлса, унинг ечими бўлиши керак. Эҳтиёж бўлса – хизмат кўрсатадиганлар ҳам топилади. Бу хизматни айти тадбиркорлар таклиф қилишди: ўзингиз олиб чиқишни хоҳламас экансиз, бунини сиз учун қилишимиз мумкин, бироқ унга алоҳида ҳақ тўлайсиз. Агар хусусий тадбиркорлар қонуний асосда ишлаётган: рўйхатдан ўтказилган, солиқларни тўлаётган, белгиланган санитария меъёрлари ва талабларига риоя қилаётган бўлсалар, бу нормал ҳол саналади. Бироқ, бу муаммо ҳал этилиб, бошқа муаммо юзага келтирилди. Маиший чиқиндиларни **олиб чиқиш** учун хусусий тадбиркорга ҳақ тўлаб, аҳоли ахлатни **олиб кетганлик** учун «Махсустрас» ИЧБ ДУК-га ҳақ тўлашни тўхтади, бунга ҳаммаси учун тадбиркорга ҳақ тўланганлиги ваз қилиб кўрсатилди.

Биз боғланишга муваффақ бўлган хусусий тадбиркорларнинг айтишларича, англашилмовчиликлар бошланиши билан улар ўз мижозларига «Махсустрас» билан боғлиқ эмасликларни тўғрисида ёзма тушунтиришлар юборишган. Ахлатни уй йўлагидан йиғиш майдончасига қадар олиб бориш – улар кўрсатадиган кўшимча хизмат, уни турғун ахлатхоналаргача ташиш эса «Махсустрас»нинг хос ҳуқуқидир. Яъни бир хизмат бошқасини истисно қилмайди. Биринчиси – ихтиёрий, иккинчиси – мажбурий. Аҳоли ҳам ҳар қандай ҳолатда хусусий тадбиркорларни «Махсустрас» билан чалкаштирмаслиги керак.

Янги хизматни тақдим этиш механизмига келсак, ундан фойдаланишни хоҳловчиларга тадбиркорлар ҳақ тўлаш тўғрисидаги квитанция билан биргаликда ахлат учун пакетлар топширадилар. Айни вақтда ахлатни олиб чиқиш даврийлиги ва соатлари келишиб олинади. Агар ахлат ҳафтада икки маротаба (бир ойда – саккиз маротаба) олиб чиқилса, 2 500 сўм ҳақ тўланади. Агар хизмат ҳафтада олти маротаба (бир ойда – 24 маротаба) кўрсатилса – унинг қиймати 7 000 сўмни ташкил қилади. Ахлатхонадан маиший чиқиндиларни олиб кетиш учун «Махсустрас»-га тўланадиган мажбурий ҳақ бир ойда 500 сўмни (бир кишидан) ташкил қилади. ○

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

Бизга ёзган эдингиз...

УМШ ЎРНИГА ХУМШ

? Вазирлар Маҳкамасининг «Хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатининг намунавий уставини ҳамда хусусий уй-жой мулкдорлари ширкати билан кўп квартирали уйдаги турар жойга мўлжалланмаган бино мулкдори ўртасидаги намунавий шартномани тасдиқлаш тўғрисида» қарори (2006 йил 30 майдаги 100-сон) мувофиқ ширкатлар 2006 йил 1 сентябргача қайта рўйхатдан ўтишлари керак. Бизнинг ширкатимиз эса умумий йиғилишни ўтказмасдан 2007 йил декабрдагина қайта рўйхатдан ўтди. УМШнинг 2006 йил 1 сентябрдан 2007 йил декабргача фаолият кўрсатиши қонуний бўладими? Умумий йиғилишсиз ширкатни қайта рўйхатдан ўтказиш қонунга мувофиқми?

А.Цхай.
Наманган ш.

– Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 30 майдаги 100-сон қарори билан (бундан кейин – Қарор) Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар, шаҳарлар ва туманлар ҳокимликларига 2006 йил 1 сентябргача бўлган муддатда ХУМШларни қайта рўйхатдан ўтказишни таъминлаш топширилди. Бунга янги қабул қилинган «Хусусий уй-жой мулкдорларининг ширкатлари тўғрисида»ги Қонун* ширкатлар фаолиятига кўп янгилар киритганлиги сабаб бўлди. Қарор билан ушбу ўзгаришларни акс эттирган ширкатнинг янги Намунавий устави тасдиқланди. Бундан ташқари, янги Қонун ширкатлар номига ўзгариш киритди: улар **хусусий уй-жой мулкдорларининг ширкатлари** деб атала бошланди.

Қайта рўйхатдан ўтказиш учун ҳокимликлар ҳузуридаги тадбиркорлик субъектларини рўйхатдан ўтказиш инспекциясига ариза ва ХУМШ тўғрисидаги янги Қонунга мувофиқ қабул қилинган ширкат уставини тақдим этиш зарур эди. Янги устав ХУМШ аъзоларининг умумий йиғилиши томонидан тасдиқланиши керак. Агар бу ўз вақтида қилинмаган бўлса, демак, ширкат ҳуқуқбузарликка йўл қўйган. У янги уставни иложи борида тезроқ тасдиқлаши лозим. ☉

*2006 йил 12 апрелдаги ЎРҚ-32-сон Қонун.

ХУСУСИЙ МУЛК ЭГАСИГА ТУРАР ЖОЙ

Минтақаларни ривожлантириш вазирлигида Россия уй-жой фондини 2011 йилга келиб самарали ишлаётган мулкдорга ўтказиш лозим деб ҳисоблайдилар. Айнан шу муддатга келиб, федерал қонунга мувофиқ, «Уй-жой-коммунал хўжалиги (УКХ)ни ислоҳ қилишга кўмаклашиш фонди» давлат корпорацияси фаолияти тугалланиши лозим, унинг маблағлари кўп квартирали уйлари капитал таъмирлашга ҳамда авария ҳолатидаги турар жойларни бузиб ташлашга йўналтирилади.

Минтақавий идорадагиларнинг фикрича, самарадор мулкдорсиз ривожланган коммунал тармоқни яратиб бўлмайди. Бутун дунё уй-жой-коммунал хўжалиги ана шундай ишламоқда. Агар минтақаларга бундан буён ҳам ҳеч қандай шартларсиз УКХ соҳасига пул ажратиладиган бўлса, улардаги таъ-

ЛОЙИХАЛАШ ТАЪМИРЛАШГА КИРМАЙДИ

? «Коммуналтаъмирлойиха» МЧЖ (ХХТУТ 66000) лойиҳа-смета ҳужжатларини тайёрлаш билан шуғулланади. Президентнинг 2006 йил 25 июлдаги ПҚ-425-сон қарори 6-бандига кўра имтиёз қўлланиладиган корхоналар орасида хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатлари ҳамда ХУМШларнинг ихтисослаштирилган бошқарувчилари – хизмат кўрсатиш ташкилотлари ҳам бор, улар уй-жой фондига хизмат қилиш ва таъмирлаш бўйича хизмат кўрсатганда бу имтиёздан фойдаланадилар. Бизнинг ташкилотимиз хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатларига таъмирлаш ишлари учун лойиҳа-смета ҳужжатларини тайёрлайди. У мазкур имтиёздан фойдалана оладими? Агар фойдалана олса, биз уни ўтган йиллар якунлари бўйича қўллай оламизми?

Н.Ҳожиев,
директор.

– Президентнинг «1991 йилгача қурилган кўп хонадонли турар жой биноларининг умумфойдаланадиган жойлари ва муҳандислик коммуникациялари капитал таъмирла-нишини якунлаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори (2006 йил 25 июлдаги ПҚ-425-сон) билан берилган имтиёз ХУМШларга ва фаолияти уй-жой соҳасида кўчмас мулкни бошқариш бўйича ХУМШ хизматларини кўрсатишга йўналтирилган ихтисослаштирилган бошқарувчилар – хизмат кўрсатиш ташкилотларига (уй-жой фондига хизмат кўрсатиш ва уни таъмирлаш бошқармаси, молиявий ва маъмурий бошқариш ва бошқалар) қаратилган. Бошқарувчи ташкилотлар учун имтиёз, улар ХУМШ учун уй-жой фондига хизмат кўрсатиш ва уни таъмирлаш ишларини мустақил равишда бажарган ҳолларда, қўлланилади.

Юқорида баён этилганларни ҳисобга олганда, сизнинг ташкилотингиз мазкур имтиёздан фойдаланишга ҳақли эмас. ☉

Жавоб «Norma Ekspert» гуруҳи мутахассислари томонидан тайёрланди.

Ҳамдўстликда

мирланган уй-жой фонди хўжайин пайдо бўлмаса, яна таъмирлашга муҳтож бўлади.

УКХни ислоҳ қилиш фонди-дан маблағ олиш учун муниципалитет ва минтақалар уй-жой мулкдорлари ширкатларини тузишлари, коммунал хизматлар кўрсатувчи тижорат корхоналари улушини оширишлари лозим. 2010-2011 йилларга келиб, фонд шартларига кўра, минтақавий бозорда УКХ тадбиркорлари улуши 80 фоизга ўсиши керак.

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

АХИЛЛИКДА ХИКМАТ КЎП

Халқимизда ҳовли олма, қўшни ол деган нақл бор. Қиёматли қўшни деган атама ҳам ҳаётимизга сингишиб кетган. Қўқон шаҳридаги Навоий даҳасида 2005 йилнинг апрелидан буён фаолият кўрсатиб келаётган, кўп қаватли бир уйдан иборат «Зухал Қўқон юлдузи» ширкати иши билан танишиш асносида беихтиёр ана шулар эсга тушди. Тўрт қаватли 44 квартирадан иборат уйда яшовчи қўшнилари ахиллигини кўриб, қилган ишлари билан танишиб, бу ХУМШнинг истиқболи порлоқ деб хулоса қилиш мумкин. Уй аҳли барча ўзгаришларни ширкат раиси Турсуной Ҳамдамовага нисбат берадилар. У одамларни уйни янада обод қилиш йўлида бирлаштира олди.

ТЎРТОВЛОН ТУГАЛ БЎЛСА

«Зухал Қўқон юлдузи» фаолият олиб бораётган уй илгари 18 та кўп қаватли уйдан иборат ширкат таркибига кирарди. Умумий мол-мулкнинг техник ҳолати яхши эмаслиги, аҳолининг ниҳоятда катталашиб кетган ширкат ишидан норозилиги одамларни яшаб турган уйлари келажаги ҳақида ўйлаб кўришга ундади. Фарғона телевидениеси орқали таниқли ўзбек актёри Бахтиёр Ихтиёров ширкат раиси ролини ўйнаган ролик кўрсатилгач, одамлар ўзгариш қилмасе бўлмас экан, деган қатъий фикрга келдилар. Ушанда машҳур артистимиз телеэкран орқали кўп квартираларни уй шу уйдаги квартираларни хусусийлаштирган кишиларнинг мол-мулки эканлигини ниҳоятда ишонарли тарзда талқин этган эди. Уйни рисоладагидек тартибга келтириш шу уйда яшайдиганларнинг кўлидан келади, улар шундай қилишга мажбур ҳам деган ғоя таъсирида одамлар ўз ширкатларига чеккароқдан назар ташлаб, нима учун ўзларида ҳамма нарса бошқача эканлиги ҳақида ўйлаб қолдилар. Демак, ниманидир ўзгариши керак. Кўп қаватли уйлاردан ўн саккизтасини бирлаштирган ҳамжамиятда ўз уйларига навбат келишини узоқ кутишга тўғри келади деб ўйладилар-да, умумий йиғилиш қақирдилар. Унда олтига қўшни уйни ўз ичига олувчи ширкат тузишга қарор қилинди. Ширкат бошқарувиغا Турсуной Ҳамдамовани раис этиб сайлашди. Бунгача у тўрт қаватли уй кўмитаси етакчиси эди (дарвоқе, бир уйдан иборат ширкат тузишда ҳам шу уй ташаббускор бўлди).

Орадан ярим йил ўтгач, тўлов билан, аҳолини ширкат ишларига жалб этиш билан боғлиқ вазиятни таҳлил этиб, ширкат бошқаруви барча уйларнинг аҳолиси умумий мол-мулкнинг таъминотида иштирок этишга тайёр деб бўлмайди деган хулосага келди. Баъзилар бўйинларидаги қарзни узишни истамас, ХУМШ амалга оширган ишлар учун бадал тўлашга рағбат билдирмас эди. Шунда бошқарув аъзолари раис етакчилигида мулкдорлар ўртасида ҳар бир уйда ширкат ташкил этиш юзаси-

дан тушунтирув ишлари олиб боришга қарор қилди.

Уша кунлари Турсуной Фарғонада ХУМШ фаолиятини ташкил этиш масалалари бўйича курсда бўлиб таълим олиб қайтди. Кўп қаватли бир уйдан иборат, ўзини ўзи бошқариш ғоясига асосланган ширкатларнинг афзалликлари тўғрисида таълим асносида олинган билимлар эски механизмга янги омил бахш этишда асос бўлиши мумкин эди. Биргина шарт аҳолининг ўзи бу механизмни ўз ташаббуси билан ишга солиши, фаоллик ва масъуллик кўрсатиши лозим. Уларда соҳиблик туйғусини жўш урдириш осон кечмади. Ҳамдамовага ҳам бу ўринда тан бериш керак: кўзлаган мақсадга эришиш йўлида сира тиним билмади. Яхши ният билан қадалган уруғ яхши ҳосил беради деганларича бор. Ниҳоят одамлар қўшни уй билан боғлиқ муаммолар ҳақида бош қотиришимиз шартми, ахир ўзимизда ҳам муаммолар оз эмас-ку деган фикрга бордилар ва ўз муаммоларини ўзлари ҳал қилишга киришдилар. Бир том остида яшовчиларнинг йиғилиши ҳам, қилинадиган ишлар ҳақида маслаҳатлашиб олиши ҳам, пуллар нимага харжланаётганлигини текшириши ҳам осон. Хуллас, маслаҳат билан олтига уйнинг ҳар бирида ширкат тузилди. Қўқон шаҳрининг харитасида битта ширкат ўрнида олтига ХУМШ пайдо бўлди.

ҚЎШ ҚАНОТ

Ширкат деганлари жуда ноёб ташкилот, аммо унинг иккинчи, дафъатан кўзга ташлана қолмайдиган тарафи ҳам бор. Бир тарафдан олганда умумий мулкка оид умумий қарор ишлаб чиқиш учун мулкдорларнинг бирлашмаси вазифасини адо этадиган жамоат ташкилотининг белгилари унда мужассам. Бошқа тарафдан қараганда, жой мулкдорлари умумий мулкнинг таъминоти учун жавобгар хўжалик юритувчи субъектнинг аломатлари

рўй-рост кўринади унда.

Ширкат ўзида ижтимоий ва профессионал жиҳатларини чамбарчас боғлаб, тенг тарзда бирлаштира олсагина белгиланган мақсадга мувофиқ бўла олади. «Зухал Қўқон юлдузи» ҳар иккала жиҳатни ўзида пайваста қила билди. Бир тарафдан бу ширкат тўлиқ маънода ўз-ўзини бошқаради, мулкдорлар томонидан назорат қилинади. Бошқа тарафдан, хўжалик юритишни штатида биронта ҳам ходими бўлмаган алфозда, моддий-техника базасига эга бўлмаган ҳолда йўлга қўяди ва шу аснода уй-жой хизматлари бозорида буюртмачи рутбасида иш кўради.

ИШНИ НИМАДАН БОШЛАШ ВА НИМАЛАР ҚИЛИШ КЕРАК?

Янги ташкил топган ҳар қандай ширкат олдида ишни тўғри режалаштириш, даромадлар ва харажатлар сметасини тўғри тузиш учун ишни нимадан бошлаш керак деган савол кўндаланг бўлади. «Зухал Қўқон юлдузи» ишни 2005 йили умумий мулкни инвентаризациядан ўтказиш ҳамда техник ҳолатига баҳо беришдан бошлади. Шу асосда кўп квартираларни уйга хизмат кўрсатиш ва уни таъмирлашга оид ишларнинг жорий ҳамда истиқболли (2010 йилгача бўлган даврга мўлжалланган) режалари ишлаб чиқилди.

– Инвентаризациянинг бизга ёрдами катта бўлди, – дейди Турсуной Ҳамдамова. – Нимага эга эканлигимизни,

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

нималар етишмаслигини, уйнинг у ёки бу қисми техник жиҳатдан қандай ҳолатда эканлигини аниқ билиб олдик. Ана шу маълумотлар асосида қилинадиган жамики ишлар рўйхати тузиб чиқилди. Шундан кейин уларнинг қайсыларини биринчи навбатда, қайсыларини иккинчи ва учинчи навбатда қилиш кераклигини ўйладик. Шу зайил 2010 йилгача бўлган истиқболли режа юзага келди. Ширкат бошқаруви ҳозир шу режани амалга ошириш ҳаракатида.

Айтиш жоизки, ХУМШ рўйхатдан ўтказилгунга қадар ҳам уй аҳолисининг иши билан сўзи бир эканлиги аён эди. Қўқонда бир уйдан иборат ширкатларни тузишга шаҳар ХУМШ уюшмаси катта ёрдам кўрсатди. Ширкатлар сони ортишига маъмурий йўл билан эришилаётган минтақалардан фарқли равишда Қўқонда уюшмага аъзо бўлиш учун... танловдан ўтиш керак. Ширкат рўйхатга олингунга қадар кўп қаватли уй ертўласи тартибга келтирилган бўлиши шарт. Уй аҳли бу синовдан яхши ўтди. Бу эса уларнинг илҳомига илҳом қўшди.

Уй катта сармоя талаб қиларди. Унда асосан даромади айтарли бўлмаган кишилар яшаши эътиборга олинса, биринчи навбатдаги жиддий ишларни ўз кучлари билан адо этиш нақадар катта муаммо эканлиги аён бўлади. Шу сабабли ширкат раиси шаҳар уюшмаси билан биргаликда тасарруфдаги уйни 1991 йилгача қурилган кўп квартирали уйларни капитал таъмирдан чиқариш дастурига киритиш йўлида астойдил ҳаракат қилди. Бюджет маблағлари ҳисобидан бино томи таъмирдан чиқарилди, барча муҳандислик коммуникациялари ўзгартирилди. Одамлар ўз уй-жойларини яхшилашда жон куйдириб иштирок этмасалар, бунга эришиш қийин эди, албатта. Қўшнилари ўз кучлари билан йўлакларнинг сиртки таъмирлаш ишларини бажардилар, тахта эшиклар, кираверишга соябонлар ўрнатдилар. 2009 йили ХУМШ барча йўлаклардаги электр ҳисоблагичларни таъмирлаб берди. Наврўз байрамига ҳовлида болалар майдончаси ташкил этилди, уй атрофи ҳудуди тартибга келтирилиб, ораста қилинди. Энди режада бинонинг сирт тарафини таъмирлаш белгиланган.

Ширкат уйнинг техник ҳолатини яхшилашга ҳаракат қилаётганини кўриб, шаҳар коммунал хизмати унга ёрдам беришга қарор қилди. Иссиқлик энергияси ташкилоти элеватор шохобчасига қадар бўлган тизимни таъмирлаб, янги вентилятор ўрнатди. «Сувсоз» идораси тикинли арматураларни тартибга келтирди. Ширкат ҳар бир квартирага газ, иссиқ ва совуқ сув истеъмолини ҳисоблагич асбоблари ўрнатди. Натижада коммунал тўловлар сезиларли даражада қисқарди. Капитал таъмирлашдан кейин ортиб қолган эски қувурлардан ҳам оқилонга фойдаландилар:

йўлакларга кираверишга соябон ўрнатишда устун сифатида фойдаланилди, экилган тоқларга бағиз сифатида ишлатилди.

ШИРКАТ — БОЗОРДАГИ ХИЗМАТЛАР БҲҮРТМАЧИСИ

«Зухал Қўқон юлдузи» уйни бошқариш ҳамда унга хизмат кўрсатиш юзасидан «Қўқон иншоот қурилма» бошқарувчи ташкилоти билан тузган шартнома 2006 йилдан бери кучда. Шу сабабли ширкат штатида ходимлар ҳам, техник хизматчилар ҳам йўқ. 2006 йили бу хайратга соларли янгилик эди. Ушанда Қўқондаги бошқа ХУМШ намояндалари «Зухал Қўқон юлдузи» бошқаруви аъзоларидан нахотки шартнома тузишдан чўчимаган бўлсангиз деб сўрашган эди. Шунда уларга бошқарувга оид асосий қарорлар, энг аввало молияни тасарруф этишга ҳамда товарлар хариди ва хизматлар кўрсатилиши учун шартномалар тузишга оид қарорлар бошқарувчи ташкилот томонидан эмас, балки ширкатнинг ижро этувчи органлари, яъни бошқарув ва унинг раиси томонидан қабул қилинишини ётиги билан тушунтиришди. Бошқарувчи ташкилот эса ширкат бошқаруви билимдонлик билан қарор қабул қилиши учун тавсиялар тайёрлайди ва асослантириб беради. Бу ташкилот уйдаги турар жой мулкдорлари маблағлари ҳамда ресурсларидан оқилонга фойдаланишга ёрдам беради. Бундан ташқари, пул маблағлари ширкатнинг ҳисоб-китоб варағида сақланади, бинобарин бошқарувчи ташкилот унга яқин йўлай олмайди. Бошқарувчи ташкилот кўрсатган хизматлар учун ҳақ ишлар қабул қилиб олинганлигига доир далолатномалар бўйича тўланади. Бунда уй-жой мулкдорларидан уйни бошқаришда профессионаллик талаб этилмайди: ихтисослашган ташкилотда зарур малакага эга бўлган ходимлар, шу-

нингдек керакли асбоб-ускуналар ҳаммаша топилади. Кўрсатиладиган хизматлар баҳоси ошиб кетишига эса рақобат йўл қўймайди, чунки биргина Қўқон шаҳрида бундай компаниялардан саккизтаси ишлаб турибди.

ЎЗ-ЎЗИНИ БОШҚАРИШ САМАРАСИ

Дастлабки пайтларда ҳар ойда йиғилиш ўтказишга тўғри келарди, негаки биргаликда ҳал этишни талаб қиладиган муаммолар йиғилиб қолганди. Ўша кезлари баъзилар пул билан эмас, ўз меҳнатлари билан улуш қўшдилар: йўлакларни супуриб-сидириб, уй атрофи ҳудудини орасталдилар, майда таъмирлаш ишларини бажардилар.

Уйга тааллуқли муҳим муаммолар ҳал этилгач, йиғилишлар бир йилда икки марта ўтказиладиган бўлди. ХУМШ аъзолари декабрь ойининг охириларида тугаётган йил учун мўлжалланган иш режалари қандай бажарилганлиги тўғрисидаги ҳисоботни тинглаб, келаси йилнинг иш режасини, даромадлар ва харажатлар сметасини тасдиқлаш мақсадида йиғиладилар. Иккинчи умумий йиғилиш июль ойининг бошларида ўтказилади, унда белгилаб олинган ишларнинг жорий ижроси муҳокама этилади.

Ширкат раисининг сўзларига қараганда, кўп қаватли уйда содир бўлган ўзгаришлар шу уйда яшайдиганлар умумий мулк учун жавобгарликни чин маънода зиммага олганликлари шарофатидир. Агар улар бир чеккада қўл қовуштириб томошабин бўлиб турганларида борми, ҳеч нарса ўзгармасди. Уй-жой мулкдорлари ўз ўзини бошқариш мактабини ўтаб, ўзлари яшайдиган уй билан боғлиқ барча муаммоларни ўзлари ҳал эта олишларини тушуниб олдилар. Бунинг учун истак бўлса бас.

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

Мувафакқият гарови

БОЗОРДА НИМА МУҲИМРОК?

Уй-жой соҳаси мутасаддилари кўпинча хизматлар бозорида нима муҳим – ҳар ишни бажараверишми ёки тор соҳага ихтисослашувми – деб баҳслашиб қоладилар. Аслида бу физиклар билан лириклар ўртасидаги абадий баҳс-мунозарага ўхшаб кетади. Ҳаммасини бирваракайига уддасидан чиқиш тарафдорлари бугунги кунда кўп квартирали уйларни бошқариш, уларга хизмат кўрсатиш ва уларни таъмирлаш соҳасида кенг кўламда хизмат кўрсатиб келаётган бошқарувчи ташкилотларни мисол тариқасида рўкач қиладилар. Лекин бу нарсая вақтинчалик ҳолат бўлиб, қамраш мумкин бўлмаган нарсани қамраб олишга интилишдек бир гап: уй-жой хизматлари бозори энди-энди шаклланаётган, истеъмолчи тўғри танловга ўрганиб, ўзи учун мақбул баҳоларда яхши сифатдаги хизматларга буюртма беришга одатлана бошлаган мамлакатларгагина хос бир ҳолатдир, холос. Мутахассислар ҳам ўзларини кўрсата, хизматларини таклиф эта билишни, миқозларни жалб этишни ўрганмоқдалар.

Шарқий Европа мамлакатларининг таърибаси шуни кўрсатмоқдаки, уларда ҳам уй-жой хизматлари бозори илгари шу йўлдан борган бўлса-да, энди ихтисослашувни афзал билмоқдалар. Биздаги уй-жой мулкдорлари ҳозирча профессионал бошқарувнинг қадрига етиш даражасига эришганларича йўқ. Уйларни таъмирлаш ва уларга хизмат кўрсатиш билан боғлиқ буюртмаларда ҳам шу нарсая сезилиб қолмоқда.

Шунга қарамай, ихтисослашувнинг афзалликларини тушунганидан компаниялар ҳам пайдо бўла бошлади. Шулардан бири Тошкент шаҳрининг ёнгинасида – Кибрайда фаолият кўрсатаётган «Фатхуллаев Фаррух» хусусий фирмасидир. Фирма 2006 йилнинг май ойида ташкил этилган бўлиб, бошқалар сингари томга юмшоқ қоплама ётқириш, шифер билан ёпилган томларни, муҳандислик коммуникацияларини жорий ва капитал таъмирдан чиқариш, перфоратор ва сантехника йўналишидаги ишлар, ҳудудларни ободонлаштириш ва шу сингари хизматлар кўрсатиш билан шуғулланмоқда. Лифтларни алоҳида электрон ҳисоблагичга улаш билан боғлиқ ихтисослашув эса фирмани бошқалардан ажратиб туради. Уларнинг бу иши ресурс тежалишига олиб келади: ширкатлар бундан дурустгина наф кўрмоқдалар, мулкдорларнинг маблағлари тежалмоқда.

Бундан ташқари фирма директори Фахриддин Саидкаримов баъзи майда ишларни пул ўтказиш йўли билан бажаришга алоҳида эътибор бермоқда. Ҳолбуки кўпгина хизмат кўрсатувчи ташкилотлар бу йўсинда хизмат кўрсатишдан бош тортадилар. Одатда ширкатлар майда-чуйда ишларга четдан, мардикор бозоридан одам ёллайдилар, уларга наҳд пул тўлайдилар. Лекин бундай «усталар» ишни қўл учидан бажарадилар, ҳеч қандай кафолат бермайдилар ҳам. Хусусий фирма эса бу ишларни сифатли, тез, арзонроқ бажаради, энг муҳими, қилинган ишга ҳақ тўлаш қонуний асосда, пул ўтказиш йўли билан амалга оширилади.

Фирма аввалига миқозларни реклама ёрдамида топганилиги рост. Кейин эса одамларнинг ўзи қидириб келадиган бўлиб қолди. Фирманинг сифатли хизмати, ижроси унинг обрў-эътиборини ошира борди. Бора-бора миқозлар бошқа ширкатларга ҳам шу фирмани тавсия этадиган бўлиб қолдилар.

Лифтига фирма электрон ҳисоблагич ўрнатиб берган «Ангел сервис коммуналчи» ширкати биринчи миқоз бўлди – шу хизмат эвазига у йилига тахминан 2,5 миллион сўм маблағни тежаб қолмоқда. Авваллари лифтларни ишлатишга кетаётган электр энергияси учун шу уйда яшайдиганлар ўртача баҳода

ҳақ тўлаган бўлсалар, эндиликда ҳақиқатда ишлатилган энергия учунгина ҳисоб-китоб қилмоқдалар.

Ширкат аъзолари фирманинг

ишидан кўнгли тўлганлиги учун ҳам канализацияни таъмирлашни унга топшира қолди, топшириқ ўз муддатида малакали тарзда адо этилди. Энди унга томини таъмирлаш ишини топширишни мўлжалламоқдалар. Қарабсизки, хусусий фирма билан ширкат ўртасида бир галги хизмат билан бошланган мулоқот узок муддатли ҳамкорликка айланди-қўйди. Фирма бошқа ширкатлар билан ҳам айна шу йўсинда иш олиб бормоқда.

Объектлар бўйича ва миқозга аниқ йўналтирилган тарзда иш юритиш кўп квартирали уйларни бошқаришда жаҳон амалиётида асосий принциплар деб ҳисобланади. Бизда ҳам ана шу принципларни амалиётга жорий этишга киришилди. Фахриддин Саидкаримов ҳам объектлар бўйича иш юритиш уйларга самарали хизмат кўрсатиш имконини беради деб ҳисоблайди. Бунда ҳар бир уйнинг бошқаруви мустақил объект сифатида, унинг техник ҳолатини, ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш даражасини ва шу сингариларни инобатга олган ҳолда мустақил амалга оширилади. Миқозга аниқ йўналтирилган тарздаги фаолият эса уй-жой мулкдорларининг миқоз тариқасидаги талабларини қаноатлантиришга қаратилгандир. Шу сабабли ҳам фирма директори ҳамкорлик ўрнатилган ширкатларга шундай ёндашувларни тавсия этишга ҳаракат қиладир.

Хусусий фирма раҳбари ХУМШ муаммоларини яхши билади, чунки унинг ўзи ҳам 80 квартирадан иборат иккита уйли ширкатга раис. Фахриддин Саидкаримов мутахассислиги бўйича алоқачи муҳандис. Дарвоқе, ўзи бош бўлиб турган ширкатда электротехника билан боғлиқ барча ишларни ўз ҳисобидан бажармоқда ва шу йўл билан мутасаддилигидаги ХУМШга ҳомийлик ёрдами кўрсатиб келмоқда.

«Фатхуллаев Фаррух» хусусий фирмаси штати 10 кишидан, яъни директор, бухгалтер, ҳайдовчи, бульдозерчи, иккитадан сантехник, пайвандчи ва электрикдан иборат. Директор уй-жой хизматлари бозорини ўрганишга алоҳида эътибор бермоқда. Хусусий фирма миқозни қочирмаслик учун баъзан хизматлар баҳосини буюртмачи фойдасига пасайтиради ҳам. Фирма мутахассислари буюртмачиларга таъмирлаш учун материалларни қаерда ва қандай баҳода олиш арзонроққа тушиши ҳақида маслаҳатлар ҳам берадилар.

– Бозор бозор-да, у ўз шартларини ўтказиши турган гап, – дейди Фахриддин Саидкаримов. – Ҳамонки муваффақиятга эришмоқчи экансан, кўрсатадиган хизматларингни дид, уқув билан тавсия этишни, пул ишлаб топишни, ҳўжалигингни ривожлантиришни билишинг, бозорни мунтазам кузатиб боришинг шарт. Ишда ютуққа эришиш корхонанинг обрў-эътиборига ҳам боғлиқ. Миқознинг буюртмасини қўганидан ҳам яхши, сидқидилдан бажарсанг, у ўз танишларига сени тавсия этиши тайин. Унинг танишлари шу йўсин потенциал миқозларинг бўлиб қолади. ☺

Наталья ВИШНЕВСКАЯ,
«Ўзкоммунхизмат» агентлигининг матбуот котиби.

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

ИНҚИРОЗГА ҚАРШИ...

...АМЕРИКАЧА КУРАШ

Жаҳон молиявий инқирози қаерда бошланган бўлса, ўша ерда, бинобарин АҚШда хотима топмоғи керак. Кўпгина баобру экспертларнинг фикри ана шундай. Шу заил ҳозирги вақтда Америка ҳукумати иқтисодийдаги номатлуб ҳолатларга қарши олиб бораётган кураш бошқа мамлакатларнинг фуқаролари учун шунчаки қизиқарли ҳолат бўлиб қолмай, балки алоҳида аҳамиятга эга ҳамдир.

2008 йили Америкада ипотека билан боғлиқ инқироз содир бўлган, жаҳоннинг бошқа қисми бир сесканиб олди. Бироқ ўн йиллар мобайнида нисбатан молиявий барқарорликка кўникиб қолганлари учун ҳам бонг уришга, жорий пайт тақозосига кўра иш кўришга унча ошқмадилар. Жавобгарликни жила ҳис қилмайдиган америкалик фуқароларнинг муайян даврда кредитлар бўйича ҳисоб-китоб қилишга қурби етмай қолганлиги билан кимнинг ҳам иши бўларди дейсиз. Жаҳондаги энг қудратли давлат ўз муаммосини ўзи ҳал қилишнинг бемалол уддасидан чиқади деб ўйларди кўпчилик. Аммо бундай бўлмади. Маъмурлар инқироз, тушкунликнинг олдини ола билмадилар. Жаҳон молия тизими эса Америка иқтисодиётига ҳаддан ташқари боғлиқ бўлиб, жуда кўп нарса асосий халқаро валюта – АҚШ доллари билан чамбарчас, пайваста бўлиб кетган эди. Шунинг оқибатида океан орти бозорларидаги қийинчилик тўлқин мисол бошқа мамлакатлар иқтисодиётига ёпирилиб борди ва уларни қамраб олди. Эндиликда Барак Обама маъмурияти ўз ўтмишдошлари йўл кўйган камчиликларни тузатишга мажбур бўлмоқда. Ҳозирги кунда бутун дунё Вашингтон томонидан қилинаётган ҳаракатларни кузатиб турибди дейилса муболага эмас.

УЧ ТАРАФЛАМА ЗАРБА

Барак Обама Президент сифатида қонун яратувчилар олдидаги ўзининг дастлабки нутқида маъмурияти ўтказишни мўлжаллаётган ички ва ташқи сиёсатнинг асосий йўналишларини баён этди. Қўшма Штатлар тарихидаги, қора танли америкаликлардан бўлмиш дастлабки Президент мурожаатида америкалик сиёсатдонларга хос кўтаринки ва ҳашаматдор оҳанглар устунлик қилди. Даставвал у йилганларни АҚШ иқтисодий инқирозидан заифлашган ҳолда эмас, балки аввалгидан ҳам кучли ва соғлом тарзда чиқа олади деб ишонтирди. Шундай бўлса-да «фалаж қилиб даволаш» жараёнини чўзмаслик ва инқирозга қарши фаол тарзда курашиш зарурлигини айтди. Давлат раҳбари биринчи навбатда унча чорани амалга оширишни таклиф қилди.

Биринчиси – кредитлаш жамғармаси ташкил этиш. Унинг ёрдамида оддий фуқаролар илгари бўлганидек ҳар хил мақсадлар учун қарз олишлари мумкин. Бошқача қилиб айтганда, Обама аҳолининг харид қобилиятини рағбатлантиришни ёқлаб чиқди ва уни энг муҳим вазифа деб атади.

Инқирозга қарши чораларнинг иккинчиси жаҳон миқёсидаги молиявий инқирозга сабабчи бўлган ипотека бўйича ҳар ойлик тўловлар миқдорини камайтиришни назарда тутди. Бу мўлжалнинг амалга оширилиши истеъмол талаб-эҳтиёжлари ортишига билвосита таъсир этади.

Демократлар режасининг учинчи қисми Американинг етакчи банкларидаги вазиятни назорат қилишни кучайтиришдан иборатдир. Обаманинг сўзларига қараганда, ҳукумат бу кредит муассасалари энг оғир вазиятларда ҳам қарз беришда давом этишига ва бор нарсасидан маҳрум бўлиб, синиб қолмаслигига ишонч бўлишини истади. Мабоодо банкларнинг боши узра шундай таҳдид қуюқлашса, АҚШ раҳбарияти банкни шу алфозга туширганларни жазолашни, кредит муассасасининг ўзини эса танг вазиятдан чиқиб олишига ёрдам беришни ваъда қилмоқда.

Инқирозга қарши қаратилган ана шу чораларни амалга оширишга конгресс дастлаб 787 миллиард доллар ажратди. Аммо бу маблағлар олдинда турган вазифаларни ҳал этишга камлик қилишини Обама дарҳол аналтиди. «Давлат газнасидан каттагина пул тўлашга тўғри келади, – деди Президент. – Лекин сизларни ишонтариб айтаманки, ҳеч нарса қилмай, қўл қовуштириб кутиб ўтириш анчагина қимматга тушиши мумкин».

СОЛИҚ БОРАСИДАГИ ЕНГИЛЛИКЛАР

Америка ҳукумати инқирозга қарши қаратилган унча асосий йўналишдаги ишлардан ташқари унчалик глобал бўлмаса-да, анчагина салмоққа эга бўлган қатор чоралар кўрди. Чунончи, АҚШ аҳолисига, кўчмас мулк ёки янги транспорт воситаси олганлари тақдирда солиқ чегирмаси ҳуқуқи берилди. Қонун ижодкорлари оғир даврда миллат соғлиғини сақлаш масаласини ҳам унутмадилар. Соғлиқ-

ни сақлаш тизимига 87 миллиард доллар ажратилди. Шунинг шарофати билан жамиятнинг қашшоқ қатламларига мансуб кишилар тиббий сугурта олиш ва даволаниш ҳақини тўлаш имкониятига эга бўлдилар. Қонун яратувчилар солиқ юкини қисман камайтиришни ҳам маъқуладилар. Болалари бор фуқаролар, шунингдек коллежларда таълим олаётган америкаликлар солиққа оид чегирма олдилар.

Турмуш таъминоти ўртача бўлган оилаларни моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлашга давлат камида 70 миллиард доллар сарфлади. Ҳадемай пенсияга чиқадиган миллионлаб америкаликлар бир йўла тўланадиган 250 долларлик тўлов оладиган бўлдилар. Ҳукумат муайян бир маҳсулотни ишлаб чиқаришда чет эллик ишлаб чиқарувчилар билан рақобатга дош беролмаган корхоналарнинг эгалари ишдан бўшатган ходимларга ҳам пул билан ёрдам берди.

Айтмоқчи, мамлакат фуқароларини Американинг ўзида ишлаб чиқариладиган товарларни дўконлардан сотиб олишга оид даъват ҳам инқирозга қарши қаратилган яна бир чора бўлиб қолди. Тўғри, бунда озгина кўнгилсизлик ҳам бўлди. Америкаликларнинг ватанпарварлик борасидаги ўта кўтаринки кайфиятини эътиборга олиб, ўз маҳсулотини АҚШга етказиб бераётган хорижий компаниялар бой бериши мумкин бўлган улкан талафотлар ҳақида жиддий ўйлаб кўришга тўғри келди. Амалдорлар ташвишга тушиб қолган тадбиркорларни халқаро мажбуриятлар бўйича зиммага олинган мажбуриятлар бажарилиши назоратга олинади деб тинчлантирдилар, аммо Американинг ўзида ишлаб чиқарилган нарсани харид қил деган шордан воз кечмадилар.

АҚШ конгрессида қарорлар қабул қилиниши тартиб-таомилларидан яхши хабардор кузатувчилар қонун яратувчилар томонидан «Обама режаси» нақадар тез маъқулланганлигини алоҳида таъкидладилар. Ташаббуслари қўллаб-қувватланганлигидан руҳланган Президент яна бир қанча эътиборни тартадиган гаплар айтди. Бу гаплар замирида истеъмоличлар эндиликда ўз пулларини хотиржам сарфлай бошладилар, бизнес эса ўз иши ривожига ҳамда гуллаб-яшнашига катта-катта маблағлар киритаверади деган маъно мужассам.

БАНКЛАРГА НАЖОТ БЕРИНГ

Жорий йилнинг март ойида АҚШ молия вазирини Тимоти Гейтнер айтдики, унинг тасарруфидаги маҳкама банк тизимини бўҳрондан қутқаришнинг янги режасини ишлаб чиқди. Вазир томонидан тақдим этилган дастурнинг моҳияти шундаки, Америка банкларининг муаммоли активлари – кўчмас мулк бозори билан боғлиқ мажбуриятлар сотиб олинishi керак. Шу мақсадда инқирозга қарши жамғарма ташкил этилди, давлат унга газнадан 100 миллиард доллар киритди. Ҳукумат ана шу жамғармага ўз вақтида қарздорлар ҳақини

тўлай олмаган кўчмас мулкка эга бўлишни истовчи ҳусусий инвесторларнинг маблағларини ҳам жалб этишни мўлжалламоқда.

Деярли худди шу муддатда Барак Обама Қўшма Штатларнинг жаҳон молиявий инқирозига қарши курашига тааллуқли шарҳ билан сўзга чиқди. У молиявий муаммолар оқибатларини бартараф этиш учун харажатлар мисли кўрилмаган даражада кўпайтирилишини асоссиз деб ҳисоблаётган танқидчиларга қарата бюджетнинг 3 триллион 550 миллиард доллар миқдорида тасдиқланганлиги мамлакат иқтисодиётини тиклашнинг ягона тўғри йўлидир деб рўй-рост айтди. «Ана шу пуллариш иш ўринлари яратиш режасини амалга оширишимиз, инсофли кредиторларга ёрдамлашимиз, аҳолига кредитлар бериш институтини тиклашимиз қийин», – деб изоҳ берди АҚШ Президенти. Унинг фикрича, март ойининг ўзидаёқ иқтисодиёт соғломлашаётганлигининг дастлабки аломатлари сезилди, аммо иқтисодиётни тўлиқ тиклаб олишга қаратилган ишлар вақт ва сабр-тоқат талаб қилади.

Обама Хитой сиёсий раҳбариятининг халқаро ҳамжамиятга қарата долларни жаҳон миқёсидаги бошқа ягона валюта билан алмаштириш зарурлиги тўғрисида шама қилиб айтган таклифини қатъиян рад этди. Америка Президенти бунга жавобан шундай деди: «доллар жуда кучли, чунки инвесторлар АҚШни жаҳонда энг кучли иқтисодиётга ва энг барқарор сиёсий тизимга эга бўлган мамлакат деб ҳисобладилар».

КЎКРАКНИ ҚАЛҚОН ҚИЛИБ

Март, сўнгра эса апрель ойи ҳам ўтди. Май ойида Оқ уйдагилар бошларини чангаллаб қолдилар. Иқтисодиётни соғломлаштиришга қаратилган чиройли ва эҳтимолки, самарали режалар мамлакат бюджетига каттагина раҳна келтириб чиқарди. Таҳлилчиларнинг башоратларига қараганда, бу «тўйнуқ» кенгайиб бораверади. Агар апрель ойининг бошларида экспертлар бўлажак тақчилликни (2008–2009 молия йили якунлари бўйича) 1,2 триллион доллар деб баҳолаган бўлсалар, май ойида улар газна кўрадиган зарар шу даврда 1,8 триллионга боради дея башорат қилдилар.

АҚШ маъмурлари томонидан тезкорлик билан туркум ислохотлар ишлаб чиқилди. Обама маъмурияти энг аввало солиқ маъмуриятчилигини кучайтиришни таклиф этди, шу мақсадда бизнинг ДСҚга ўхшаш Ички даромад хизматининг бюджетини 5 фоизга кўпайтириш мўлжалланмоқда. Амалдорларнинг чамасига кўра америкаликлар ўтган йили солиқларни 300 миллиард доллар кам тўлашган.

Булардан ташқари Оқ уй пулларни бойлардан тортиб олиб камбағал ва қашшоқларга тарқатувчи валломат вазифасини ўташга ҳам қарор қилган кўринади. Май ойининг ўрталарида Тимоти Гейтнер ўрта синф вакиллари учун солиқларни камайтиришга қаратилган янги дастурини тақдим этди. Унга кўра ўрта синф намоёндалари 376 миллиард доллар тежаб қоладилар, кичик бизнес вакиллари эса газнага ажратмаси 100 миллиард долларга камайд.

Юқорида айтилганлардан шу нарса аён бўлмоқдаки, йирик корхоналарга осон бўлмайди. Нефть компаниялари солиқ борасидаги имтиёзлардан маҳрум бўлади. Бундан ташқари демократлар Америка фирмаларининг хориждаги филиалларига солиқ солишни жорий этиш таклифи билан чиқдилар. Улар корпорация қаергадир инвестиция киритган бўлса, унга даромад солиғи тўлашни кечиктириш ҳуқуқини берадиган қондани бекор қилиш зарур деб ҳисобламоқдалар. Айтиб ўтилган ана шу тадбир-чоралар, ташаббускорларнинг фикрича, ўн йил ичида Америкага 210 миллиард доллар келтиради.

Ҳозир АҚШ ўтказаятган иқтисодий сиёсат қандай самара беришини ҳеч ким айтолмаса керак. Кўтаринки руҳдаги гаплар билимга эмас кўпроқ ишончга асосланади. Ҳозирча фақат бир нарсани, яъни инқироз «қаъри»дан Қўшма Штатлар бошқа ривожланган мамлакатларнинг ёрдамисиз, бир ўзи чиқиши дарғумон эканлигини ишонч билан айтиш мумкин, холос. Бошқа тарафдан олганда, мабоодо Америка бунга муваффақ бўлса, унинг кўрраи заманимизнинг бошқа қисмига таъсири ва ўйнайдиган роли инқироздан олдинги даврга нисбатан янада ошади.

Чўкаётган одамнинг жонини омон сақлаб қолиши унинг ўзига боғлиқ деган нақл бор. Молиявий инқироз жаҳондаги деярли барча мамлакатларни қамраб олди. Бизнес ҳамжамияти вакиллари орасида чўкаётганлар оз эмас. Айниқса кичик ва ўрта бизнес жабҳасига мансуб тадбиркорларнинг тобора қутураётган тўлқинлар оша сокин соҳилга чиқиб олиши қийин кечмоқда. Шу сабабли ҳам экстремал, ғайриодатий шароитларда бизнеснинг омон қолиб кун кўриши борасидаги тажриба бугунги кунда ниҳоятда долзарбдир.

ТАШРИФ ҚОҒОЗИ

Бавария эркин давлати (Германия таркибидаги ўлка) машхур футбол командаси, ном таратган пивоси, ажойиб дудланган қолбасаси билан ҳам жаҳон афқор оммаси оғзига тушган. Юз минглаб кичик ва ўрта фирмалар, AUDI, BMW, Bosch, Vögele, EADS, EON, Escada, MAN, Rohde und Schwarz, Siemens, Infineon сингари жаҳонга донг таратган компанияларни айтмайсизми?! Дарвоқе, бу диёрда кичик ва ўрта бизнес соҳасида меҳнатга лаёқатли аҳолининг етмиш фоизи банд. Уларнинг ялпи ички маҳсулотдаги улуши 50–60 фоизга етмоқда. Бавария ўзининг рақобатбардош, экспортга йўналтирилган иқтисодиёти билан бугунги кунда ҳақли равишда жаҳондаги етакчи, энг изчил ривожланаётган минтақалардан бири ҳисобланади. Бу ўлка нефть ва бошқа фойдалан қазилмаларга бой эмас. Бор ютуғи унинг юксак технологияларидир.

...НЕМИСЧА КУРАШ

КИЧИК БИЗНЕС ДАВЛАТ ПАНОҲИДА

Молиявий инқироз юзага келиб, бутун Европани ўз заботига олган, Германияни ҳам «қуруқ қўймади». Бавариялик тадбиркорлар ва қонун ижодкорлари таҳликага тушиб қолмадилар. Немис амалдорлари бозор беқарорлиги шароитида кичик ва ўрта корхоналар фаолият юритгани яхшироқ деган ҳулосага келиб, эндиликда бу соҳа корхоналари фаолияти давом этиши учун уларнинг ҳўжалик инфратузилмасини сақлаб қолиш йўлида бор сарф-харажатни сафарбар этмоқдалар. Майда компанияларни давлат йўли билан қўллаб-қувватлашни ташкил этиш Баварияда жуда юксак даражада йўлга қўйилган бўлиб, ана шу мақсадга ҳар йили миллиардлаб евро сарфланмоқда.

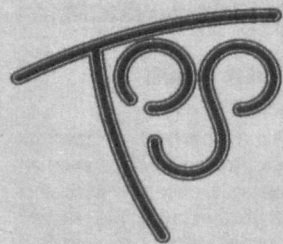
Инқироздан олдинги даврда федерал ва маҳаллий даражадаги ҳар хил давлат дастурлари доирасида «мини-тижоратчилар» минимал, яъни 3–4 фоиз билан 10 йилдан ортиқ муддатга кредит олишлари мумкин эди. Ана шу дастурларнинг аксарияти ҳозир ҳам қучда турибди. Маҳаллий Савдо-саноат палатасининг ўлкада нуфузи баланд. У тадбиркорлар малакасини ошириш, уларга ахборот хизматлари кўрсатиш, шунингдек бизнес

билан шугулланишга рағбати бўлган ишсизларни қайта тайёрлаш билан шугулланмоқда.

Ҳокимиятнинг турли поғоналарида тадбиркорлик манфаатларини фаол тарзда қўллаб-қувватлаб келаятган Германия кичик ва ўрта бизнес уюшмаси – Мюнхен уюшмаси ҳам бор. Бу тузилманинг барча аъзолари – президентидан тортиб котиблари ва фаррошларигача – ҳамма ўз вазифасини жамоатчилик асосида бажаради, бир тийин ҳам ҳақ олмайди. Мана бунинг танг вазиятда жонга оро киришнинг энг мақбул йўли деса бўлади.

Саноат борасидаги забардаст компаниялар кичик корхоналарни тақдир измига ташлаб қўймай, улар билан фаол тарзда ҳамкорлик қилмоқдалар. Масалан, BMW концерни ва бошқа баъзи йирик компаниялар учун кўплаб бугловчи маҳсулотлар ишлаб чиқариш билан асосан чоғроқ фирмалар шугулланиб келмоқдалар. Бавария инқироз шароитида кичик ва ўрта тадбиркорликни қўллаб-қувватлашдан ташқари ошана-оғайнигарчиликни бартараф этиш; солиқ интизомини мустаҳкамлаш; солиқ имтиёзларини табақалаштириш йўлини тутмоқда. Бундан ташқари банклар ва рейтинг баланд агентликлар фаолияти устидан назоратни кучайтирди.

Хорижий матбуот материалларидан.

top

ЭНГ ЯХШИСИНИ ТОП!

«Норма маслаҳатчи» N 42 (223)

2009 йил 19 октябрь

SANAY Co.Ltd

«SANAY» ҚК Хитой ва Италияда ишлаб чиқарилган юқори сифатли

КАФЕЛЬ

сотади, ўлчами 60x60, 45x45, 40x40

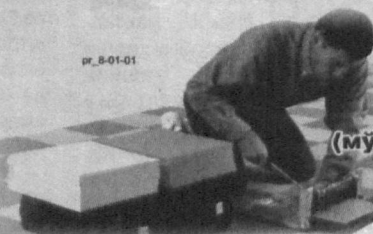
Буюртма бўйича Хитойдан ҳар қандай ускунани етказиб берамиз

Товар сертификатланган
Хизматлар лицензияланган

Тошкентдаги
омбордан сотилади

pr_8-01-01

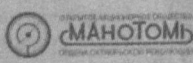
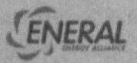
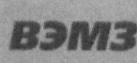
Тўлов – исталган
шаклда

Тошкент ш., Ҳамза тумани,
Султонали Машҳадий кўч., 210
(мўлжал – шампан винолари заводи).
Тел: 269-44-66, факс 269-44-33,
Уяли +99893 375-56-58.
E-mail: sanay_uz@yahoo.com

ELEKTROMOTORS AZIYA

ELECTROMOTORS TRADE COMPANY LTD

ЎЗБЕКИСТОНДАГИ
РАСМИЙ ВАКИЛИ

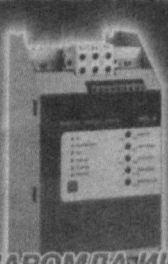
ТЎҒРИДАН-ТЎҒРИ ЕТКАЗИБ БЕРИЛАДИ

ЭЛЕКТР ДВИГАТЕЛЛАР

МАНОМЕТРЛАР

БИР МАРОМДАГИШГА
ТУШУВЧИ ЖИҲОЗЛАР

ЧАСТОТАЛИ
ПРЕОБРАЗОВАТЕЛЛАР

ЗАВОД НАРХЛАРИ, КАФОЛАТЛАР, СЕРТИФИКАТЛАР, СЎМ ВА ЭВДА
ҲАҚ ТЎЛАШ, ТОШКЕНТДАГИ ОМБОРДАН ЮКЛАБ ЖЎНАТИШ

ХИЗМАТЛАР:

ЭНЕРГОАУДИТ

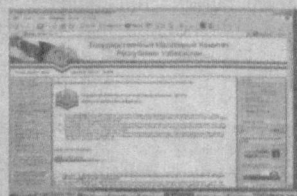
«Ўздавэнергоназорат» ДИ лицензияси

ЛИЗИНГ

Электр техника жихозлари

Т./ф.: 237-3382, 237-3873, 237-4878, 237-4876, 237-4778, 370-3100
САМАРКАНД шахридаги филиал: 8-366-231-0679

www.vemz-diler.ru, www.elektromotors.uz. E-mail: info@vemz-diler.ru

Диққат!

Сиз вақтингизни тежашни хоҳлайсизми?
Ортиқча харажатларга ҳам чек қўймоқчимисиз?

У ҳолда ДАВЛАТ СОЛИҚ ҚЎМИТАСИ
таклиф этаётган

«Интерактив хизмат кўрсатиш» тизимидан фойдаланинг!

Бунда Сиз:

- солиқ ҳисоботларини электрон кўринишда тақдим этиш;
 - шахсий ҳисобварақдан кўчирма ва солиштирма далолатнома олиш;
 - тегишли давр учун текшириш режа-жадвалидан кўчирма ва текширувчи орган ҳақида маълумот олиш;
 - ўз саволларингизга Форумда жавоб олиш имкониятига эга бўласиз.
- Тизимдан фойдаланишни истовчилар учун ўқув курслари ташкил этилган.

Тизимдан фойдаланиш учун Интернет тармоғида

soliq.uz ёки **hisobot.uz** сайтининг

«Интерактив хизматлар» саҳифасига кирилади.

Ушбу саҳифага кириш ва ундан фойдаланиш учун электрон рақамли
имзо калити ўзингиз рўйхатдан ўтган Давлат солиқ инспекциясидан олинади.

Тизим Ўзбекистондаги БМТ Ривожланиш Дастурининг молиявий кўмағида ишлаб чиқилган.

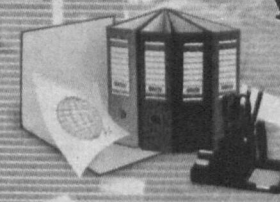
Маълумотлар учун телефон: **244-97-66, 241-18-53.**

Ўзбекистон Республикаси ДСҚ Янги технологиялар илмий-ахборот маркази.

Бўлғуси тақдимот маросимлари,
кўргазмалар, матбуот
анжуманлари ҳақидаги матбуот-
релизларни,
хабарнома-таклифномаларни
«Норма маслаҳатчи»
тахририятининг реклама
хизматида 237-51-33
телефон-факси
орқали жўнатишингиз мумкин.

КАНЦТОВАРЛАР

улгуржи

буюртмага

- ҚОҒОЗ
- ФАКСЛАР
- ТЕЛЕФОНЛАР
- ТАШК.ТЕХНИКА
- МЕБЕЛЬ

ҳаммаси уй ва офис учун

245 33 77
245 77 88
378 30 18

3 турдаги
тўлов

Тошкент ш.,
Бунёдкор шоҳкўч., 6А
www.alterna.uz

H 2320

МЕБЕЛЬ ТАЙЁРЛАШ

мактаб
офис
тиббиёт
металл каркасда
ошхона буюртмага

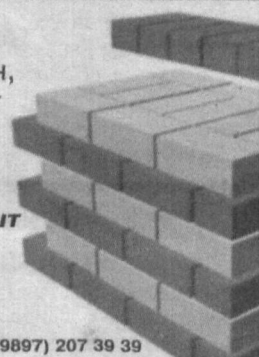

тел./факс: (998 71) 244 86 31, 290 95 57. www.art-mebel.uz

Ташкилот

Харьков шахрида ишлаб чиқарилган,
демонтаж қилинган ҳолатдаги гишт
заводини зудлик билан сотади.

Тўлиқ комплекти (пишириш
печларисиз), соатига 9000 дона гишт
ишлаб чиқара оладиган СМК-28
русумидаги пресс.

Нархи ва тўлов шакли келишилади.
Алоқа боғлаш телефонлари: (8375) 223 46 74, факс (+99897) 207 39 39

TOSOL АНТИФРИЗ

А-30, А-40, А-65
ва АМ-концентрат

1, 2,5, 5 кг лик канистралар,
200 кг лик бочкаларда

ТўЛОВ НАҚД ПУЛСИЗ
ХИСОБ-КИТОБ ВА ПЛАСТИК
КАРТОЧКАЛАР БИЛАН

Сақлаш муддати-5 йил

Товар патентланган ва сертификатланган

«TOSOL-N» МЧЖ – TOSOL-антифризининг ягона ишлаб чиқарувчиси.

Махсулот моноэтиленгликоль асосида тайёрланиб, ASTM D 3306-79 антифризи (АҚШ)нинг
аналоги ҳисобланади. Мосламаларнинг юқори технологик пакети туфайли занглашнинг
барча турда совутиш тизимининг юқори самарали ҳимоясини таъминлайди. Таркибида
фосфатлар, нитритлар, аминлар мавжуд эмас. Латунь, мис, лигирланган пўлат, чуян,
алюмин, рухли қотишмаларга нейтрал. А, Premium, BUSINESS тонфасидаги ҳамда юқори
форсажли дизель двигателига эга бўлган автомобиллар талабларига жавоб беради.

Манзилимиз: Тошкент ш., Исмоил ота кўч., 1
Тел.: 300-64-14, 140-03-81, 268-14-26, 127-92-42

МЧЖ ЛК «ASAKA-TRANS-LEASING»

Тадбиркорлик фаолиятингизни
ривожлантириш учун энг қулай восита:

ЛИЗИНГ

Лизинг компанияси Тошкент шахрида махсус лицензия
асосида тижорат мақсадида йўловчилар ташувчи юридик
шахсларга автолизинг хизматларини кўрсатади. Лизинг
объектлари сифатида: автобуслар, микроавтобуслар ва
бошқа йўловчи ташиш транспорти тақдим этилиши мумкин.
Бизга мурожаат қилинг ва Сиз лизинг фаолиятининг барча
имтиёз ва қулайликларидан фойдаланиш имкониятига эга
бўласиз.

Манзил: Тошкент ш., Муқимий 1-кўч., 9-уй.
Тел.: (+99871) 120-40-94 Факс: (+99871) 120-39-59

“OSIYO-AUDIT” аудиторлик компанияси

“OSIYO-AUDIT” ЎзР МВНинг 29.02.2008 йилдаги 00124-сон лицензияси (1998 йилдан бундан фойдаланиш ҳақини) 500 млн сўмга суғурта полиси мавқид.

Барча хўжалик юритувчи субъектларнинг аудиторлик текширувлари
Барча турдаги аудиторлик хизматлари

Сертификатланган аудиторлар ва бош бухгалтерлар доимий ишга таклиф этилади
Тел.: 236-11-60, факс 236-24-32, уяли 111-36-37. E-mail: osiyo-audit@mail.ru
Виллоялардаги алоқа боғлаш телефонлари:
Нукус – (8-361) 350-40-35, Андижон – (+99897) 103-83-08, Бухоро – (8-365) 300-37-15, 223-20-40, Наманган – (+99869) 250-77-11, Навоий – (8-365) 300-37-15, 223-20-40, Қарши – (8-365) 300-37-15, 223-20-40, Фарғона – (+99873) 502-95-74, Хоразм – (8-361) 350-40-35.

ЎзР АВНинг 12.01.2005 йилдаги 991-сонли гувоҳномаси.
28.03.2008 йилдаги 00642-сонли лицензия.

“AMIR-AUDIT” МЧЖ

- Ҳамма турдаги аудиторлик хизматлари
- Бухгалтерия ҳисоботи ва баланс тузиш

Устав капиталимиз - ЎзРдаги 5000 ЭКИХдан ортиқ
САР сертификатига эга аудиторлар керак.

Тел.: 409-04-23, 294-77-48

PELTON-GARANT

адвокатлик бюроси
хўжалик юритувчи субъектларга
ҳуқуқий ва юридик ёрдам

281-59-72, 919-11-39
919-39-10, 188-98-11

ЭНГ ЯХШИСИНИ ТОП!

237-51-33
237-47-20
237-47-05

«KORIFEY-AUDIT» МЧЖ

Барча хўжалик юритувчи субъектларда аудиторлик текширувлари

Барча турдаги аудиторлик хизматлари

Хизматлар лицензияланган ва суғурталанган

Тел. 276-75-57. Тел./факс 276-97-76. Уяли тел. 108-30-16.
E-mail: korifev_aft@mail.ru. Бунёдкор шохқучаси, 44, 404-офис
("Мирзо Улуғбек" м.б.) Бухоро: 8(365) 522-11-38, 658-53-41,
Қарши 8(371) 705-09-41,
Хоразм 8(362) 513-34-52, Термиз 8(376) 277-56-61

AGATA IMPEX LTD

233 05 00, 232 06 13
232 06 16, fax 236 79 02

PRINTRONIX
GLOBAL PRINTING...ENABLED.

БАНКЛАР,
САВДО ФИРМАЛАРИ,
САНОАТ КОРХОНАЛАРИ,
ЗАВОДЛАР УЧУН

ШАХСИЙ
КОМПЬЮТЕРЛАР

NJ Professional
- Intel Core Duo
базасида
NJ Manager
- Intel Pentium
IV базасида
NJ Junior
- Intel Celeron базасида

ЮКОРИ ТЕЗЛИКДАГИ МАТРИЦАЛИ ВА ТЕРМАЛ ПРИНТЕРЛАР ШАХСИЙ КОМПЬЮТЕРЛАР
* Товар сертификатланган
КЎРГАЗМА САЛОНИМИЗГА ТАШРИФ БУЮРИНГ! Тошкент ш., Шахрисабз кўч., М-1 "Б". E-mail: agata@agatagroup.com, www.agatagroup.uz

AGATA IMPEX LTD

233 05 00, 232 06 13
232 06 16, fax 236 79 02

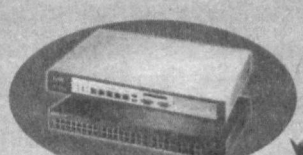
ТАРМОҚ УСКУНАЛАРИ

МАРШРУТИЗАТОРЛАР,
КОММУТАТОРЛАР, IP-ТЕЛЕФОНЛАР
* Товар сертификатланган

ОВОЗЛИ ШЛЮЗЛАР,
КОММУТАТОРЛАР, IP-КАМЕРАЛАР,
СИМСИЗ ТАРМОҚ АДАПТЕРЛАРИ

СИМСИЗ УСКУНАЛАР, АБОНЕНТ
МОДЕМЛАРИ, ТАРМОҚЛАРАРО
ЭКРАНЛАР, КОММУТАТОРЛАР

КЎРГАЗМА САЛОНИМИЗГА ТАШРИФ БУЮРИНГ! Тошкент ш., Шахрисабз кўч., М-1 "Б". E-mail: agata@agatagroup.com, www.agatagroup.uz

Предприятие 8.1 Ўзбекистон учун бир ечимда 1C франчайзи Bekas Plus

**ФАОЛИЯТНИНГ
БАРЧА ТУРЛАРИ**

Бухгалтерия ҳисоби+иш
ҳақи+ишлаб чиқариш
+савдо+хизматлар
=1C: Предприятие 8.1

Манзил: Тошкент ш., Паркент кўч., 131
Тел.: 269-33-17, 108-59-63, 328-67-55

=650 000 сўм

• РЎЙХАТЛАР

*Тошкент шаҳар хўжалик судининг қарорларига асосан Ҳамза туманидаги тугатилаётган корхоналар РЎЙХАТИ

Корхона номи

Қарор санаси: 2009 йил 25 сентябрь

*AL-NAV-AN SERVIS" XK

Қарор рақами

10-0915/13485

*TOLARIQ-SALQIN" XK

10-0915/13464

*TIMUR SERVIS" МЧЖ

10-0915/13463

*TRANSZIYA FINANS LIZING" МЧЖ

10-0915/13477

*ANTIQA PRESS" МЧЖ

10-0915/13476

*VESTAR GROUP" МЧЖ

10-0915/13475

*AR-RASHID-BIZNES" МЧЖ

10-0915/13474

*GRANDIS-GIGAS" МЧЖ

10-0915/13473

*EXPLORER NET" XФ

10-0915/13472

*FILGRIN-IST" XK

10-0915/13471

*BEKO KURBANA" XK

10-0915/13484

*SITI KAN ELITE" XK

10-0915/13483

*SALOMATLIK USTAXONASI" XФ

10-0915/13482

*HUMO-MAV" XK

10-0915/13470

*U&S UNION" XФ

10-0915/13469

*MEDPLASTICS" МЧЖ

10-0915/13468

*UVA PROF" МЧЖ

10-0915/13467

*INTERAGRO-PLUS" XK

10-0915/13461

*TASHKILOTCHI-TA'MIROVCHI" МЧЖ

10-0915/13462

*MUBARIZ ELDANIZ FARIZ" XK

10-0915/13465

*HUMOYUN BOG'I" МЧЖ

10-0915/13481

*AYZIZ START" XФ

10-0915/13480

*VIOLET KAPITAL" XФ

10-0915/13479

*PROTEOGEN" XФ

10-0915/13478

*MAMLAKAT FAROGAT" XK

10-0915/13489

*ADEL-RAF" МЧЖ

10-0915/13486

*SAL-SABL" XK

10-0915/13490

Корхона номи

Қарор санаси: 2009 йил 12 октябрь

*INJEKT PRODUKTION" МЧЖ

Қарор рақами

10-0919/14879

*UY JIHOZLAR OLAMI" МЧЖ

10-0919/14878

*AMORANT GLASS" МЧЖ

10-0919/14877

*YULIYANNA EAST STAR" МЧЖ

10-0919/14876

*GOLD INSAYT" МЧЖ

10-0919/14875

*MO-FICO TEXTILE" МЧЖ

10-0919/14874

*NIA INF GROUP" МЧЖ

10-0919/14873

*EAST BUILDING OPTIMA" МЧЖ

10-0919/14871

*BAXSAF" XФ

10-0919/14870

*TABRIZ IPAK TEKSTIL" МЧЖ

10-0919/14869

*SEREM SAVDO" МЧЖ

10-0919/14868

*AVIA MIR SERVIS" МЧЖ

10-0919/14867

*LIMA" МЧЖ

10-0919/14866

*TOSHOR PRETSIZION" МЧЖ

10-0919/14864

*TEXNOASBOB" МЧЖ

10-0919/14863

*MIRACLE GOODS" МЧЖ

10-0919/14862

*FI MAIL INTERNET" МЧЖ

10-0919/14861

*LAZIZBEK-SHAXRIYOR" МЧЖ

10-0919/14860

*PARK YEUN SOON" МЧЖ

10-0919/14859

*ID LUXURY PLUS" МЧЖ

10-0919/14858

*FAROAT" МЧЖ

10-0919/14857

*PRIMADA DIAMOND" МЧЖ

10-0919/14872

Мазкур корхоналарнинг думалок муҳр ва бурчак штамплари бекор қилинади.
Корхоналарнинг дебитор ва кредиторларининг даъволари 2 ой муддат мобайнида
Тошкент ш., Фарғона йўли кўчаси, 21-уй, Ҳамза тумани ҳокимияти биноси, 32-34-
хонада қабул қилинади.

**УЙДАН ЧИҚМАЙ
ТУРИБ**

**www.
restoran.uz**

**РЕСТОРАН
ТАНЛАНГ**

РЕКЛАМА

237-51-33, 237-47-20, 237-47-05

ЭЪЛОНЛАР

ДАСТУРИЙ ТАЪМИНОТ

"Декларант ПЛЮС" дастури. БЮДни
тўлдириш, муҳрлаш, ДБКга электрон
нусхасини юбориш. Батафсил маълумотлар
www.mind-system.narod.ru
сайтида.

АУДИТОРЛИК ХИЗМАТЛАРИ

Аудиторлик текширувлари. Бухгалтерия ҳисобини тиклаш.*
Тел. 176-23-13.

"SHARQIY MASLAK" аудиторлик
ташкilotи аудиторлик текширувлари
ўтказиши, малакали хизматлар кўрсатиши.
Сертификатланган аудиторлар
ва САРни ишга таклиф этади.*
Тел. 733-17-29,
факс 250-37-75.

ЮРИДИК ХИЗМАТЛАР

Юридик хизмат кўрсатиш. Дебиторлик қарзини ундириш (натижаларга кўра ҳақ тўланади). Хўжалик, жиноят ишлари. "ASR ADVOKATI" АФ.*
Тел.: (+99897) 330-45-71,
(+99897) 100-47-33.
Мўлжал – "Тинчлик" м.б.

Юридик хизмат кўрсатиш.*
Тел. 318-51-03.

ADVOKAT ELITE. Корхоналар, ваколатхоналарни рўйхатдан ўтказиш, қайта ташкил этиш, тугатиш ва уларга юридик хизмат кўрсатиш. Судлар.*
Тел.: 343-41-56, 448-74-69.

Кўчмас мулк бўйича юрист маслаҳатлари. Кадастр.*
Тел. 448-74-69.

БУХГАЛТЕРИЯ ХИЗМАТЛАРИ

Бухгалтерия ҳисобини тиклаш. Баланслар. Маслаҳатлар. Тел. 100-65-80.

Маслаҳат. Бухгалтерия ҳисобини тиклаш, юритиш.
Тел.: 111-99-36, 336-77-67.

ХИЗМАТЛАР

Таржималар бюроси. Таъсис, тиббий, техник ҳужжатларни малакали таржима қилиш. Тасдиқлаш, легаллаштириш. Тел.: 252-38-71, 454-80-01.

ШК ва ноутбукларни таъмирлаш. Ташкilotларга хизмат кўрсатиш. Тўлов – исталган шаклда. Кафолат.
Тел. (+99897) 755-23-09.

"EVER-S" МЧЖ: принтерлар ва нуска кўчирувчи аппаратларни таъмирлаш ва техник хизмат кўрсатиш, лазерли принтерларни тўлдириш. Жойига чиқиш. Тел. 337-59-17.

"EVER-S" МЧЖ: компьютерлар ва ташкилий техникани таъмирлаш ва техник хизмат кўрсатиш. Дастурий таъминотни сошлаш. Тел. 335-18-03.

Ҳужжатларни муқовалаш.
Тел. 340-64-02.

"ANRENEXPERT SERVIS" МЧЖ сифатли ва тезкор равишда картрижларни тўлдиради, принтерлар, компьютерлар, ксероксларни таъмирлайди. Тел. 319-84-09.

Видео-, фотосуратга олиш.
Тел. 709-20-17.

*Хизматлар лицензияланган.

ПЛАСТИК
ДЕРАЗА ТОКЧАЛАРИ **3хил рангли**
Т.: (998 71) 233-85-25, 236-21-97

Хизматлар лицензияланган
H2309

Тўлов пул ўтказиш йўли билан
Улгуржи хариддорларга чегирмалар

товар сертификатланган
КУВУРЛАР
полиэтилен
d 16 мм дан 800 мм гача, қалинлиги буюртмага кўра
монтаж билан
иссиққа чидамли
ва иссиқхона
ЭНИ 20 см дан 200 см гача, қалинлиги буюртмага кўра
ПЛЁНКАСИ
ЕЛИМ ёрликбоп Шартномавий нархлар
Факс 228-14-56, тел.: 103-14-38, 130-19-76

“Интеграл стар” ХК таклиф қилади
ЕҒОЧ-ТАХТА МАТЕРИАЛЛАРИ
ассортиментда
Хизматлар лицензияланган
Товарлар сертификатланган
Тўлов - исталган шаклда
Тел. 104-84-10, 303-16-46 факс 274-66-77

Ташкилот нақд пулсиз ҳисоб-китоб бўйича қуйидагиларни сотади
ЛИФТЛАР 100 дан 5000 кг гача

◆ **ТИКИНЛИ АРМАТУРА: ЗУЛФИНЛАР, ВЕНТИЛЛАР, ЗАТВОРЛАР, КЛАПАНЛАР**
◆ Дизель кўчма электростанцияси 80 кВт
◆ ВКР, ВО, ВЦ, “Самал” вентиляторлари
◆ Электр ва кўл насослари
◆ КТЦ саноат кондиционерлари
◆ Электроталлар, кран-балкалар
◆ Муз генератори
◆ “Россиянка” электр плиталари (4 конфоркали ва духовка)
◆ Зангламас қувурлар Ø57, эни 4 мм, Ø10, эни 2 мм
◆ Кир ювиш барабани, ФЯР, ФПУ ҳаво филтрлари
◆ КИД, КВУ, ГРП-40 клапанлари
◆ Ўт ўчирувчилар қўлқоплари, колонкалар ва гидрантлар
E-mail: kaspi64@bk.ru, тел.: 273-95-90, 175-81-56 (ўзлаш), тел./факс 273-83-86

Фарғона вилояти хўжалик судининг 2009 йил 28 августдаги 15-09-09/18113-сонли ҳал қилув қарорига асосан Риштон туман ҳокимлигидан ва ДСИдан рўйхатдан ўтган “Ҳолик-жон замини” ФХ банкрот деб эътироф этилган ва тугатишга доир ишлар бошланган. Кредиторларнинг 2-йиғилиши 2009 йил 23 октябрь соат 14.00 да Риштон туман ДСИ биносида ўтказилади. Тугатиш бошқарувчиси этиб Риштон туман ДСИ ходими Р.Раҳимов тайинланган. Ушбу хўжалик юритувчи субъектнинг тўртбурчак ва думалоқ муҳри бекор қилинади. Мазкур корхонага алоқадор жисмоний ва юридик шахслар ўз мурожаатларини Риштон ш., Б.Рошидоний кўчаси, 21-уй, Риштон туман ДСИ биноси, 2-қават, 1-хонага билдиришлари мумкин. Корхона раҳбари ёки таъсисчилари томонидан ўн кун муддат ичида корхонага тегишли думалоқ ва тўртбурчак муҳри, Давлат рўйхатидан ўтганлиги тўғрисидаги Гувоҳномаси ва Низоми (Устави) тугатиш бошқарувчисига топширилмаган тақдирда, йўқолган деб ҳисобланиб бекор қилинади. Ушбу йиғилишга барча кредиторлар таклиф этилади. Мурожаат учун манзил: Риштон ш., Б.Рошидоний кўчаси, 21-уй, Риштон туман ДСИ биноси. Тел.: (8373) 452-43-34, 452-43-72.

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2009 йил 2 октябрдаги 10-0907/14329-сонли ҳал қилув қарорига асосан Юнусобод туманидаги “Атаев Алишер Қурувчи” МЧЖ банкрот деб эълон қилинган. Кредиторларнинг йиғилиши 2009 йил 22 октябрь куни соат 15.00 да Тошкент ш., А.Темур кўчаси, 95-уй, Юнусобод туман ДСИ биносида ўтказилади. Корхонага нисбатан талаб ва таклифлар Тошкент ш., А.Темур кўчаси, 95-уй, Юнусобод туман ДСИ биноси, 2-қават, 7-хонада қабул қилинади.

Тошкент вилояти хўжалик судининг 2009 йил 28 сентябрдаги 11-0906/14040(19)-сонли ажримига асосан Паркент туманидаги “Бўстон келажиги буюк” ФХ соддалаштирилган таомил бўйича қарздори банкрот деб иш юритишга қабул қилинган ва кузатув жараёни бошланган. Муваққат бошқарувчи этиб Паркент туман ДСИ ходими М.Акбаров тайинланган. Кредиторларнинг 2-йиғилиши 2009 йил 26 октябрь соат 10.00 да Паркент туман ДСИ биноси, 2-қават, 4-хонасида ўтказилади. Даъволар қуйидаги манзилда қабул қилинади: Тошкент вилояти, Паркент тумани, Паркент шаҳри, О.Фарқатий кўчаси, 5-уй.

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2009 йил 23 сентябрдаги 10-0914/14141-сонли ҳал қилув қарорига асосан Юнусобод туманидаги “НАУТОВ” ҚК тугатиш жараёни бошланган. Ҳозирги кунда Юнусобод туман ДСИ томонидан тугатиш ишлари олиб борилмоқда. Ушбу корхонага тегишли бўлган Давлат рўйхатидан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳнома, бурчак штампи ва думалоқ муҳри бекор қилинади. Манзил: Тошкент ш., А.Темур кўчаси, 95-уй, Юнусобод туман ДСИ биноси, 2-қават, 3-хона. Тел. 235-87-76.

Иқтисодий-ҳуқуқий газета
НОРМА МАСЛАХАТЧИ
СОЛИКЛАР
БУХГАЛТЕРИЯ
ҲУҚУҚ
ТАЪСИСЧИ “Norma Hamkor” МЧЖ
Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида рўйхатга олинди.
Рўйхат рақами 0074.

БОШ МУҲАРРИР
ФАРҲОД ҚУРБОНБОВ
ТАҲРИРИЯТ МАНЗИЛИ:
Тошкент ш., Миробод тумани,
Таллимаржон кўч., 1/1
E-mail: sbxaxbor@mail.ru
Нашр учун масъул:
Нодир Алимов

Муаллифлар фикри доим ҳам таҳририят нуқтаи-назарига мос келмавермайди. Чоп этилган тавсиялар, тушунтиришлар, жумлалар, фактлар, статистик маълумотлар, реклама эълонларининг аниқлигига жавобгарлик материал муаллифи зиммасига юкланади.
Таҳририят оғҳлантирадики, газетамизда мавжуд ахборотдан фойдаланганлик, фойдаланмаганлик ёки мувофиқ равишда фойдаланмаганлик билан боғлиқ ҳар қандай ҳаракатлар ва/ёки оқибатлар учун таҳририят жавобгар эмас. Таҳририят муштарийлар билан ёзишб турши имкониятига эга эмас.
“Норма маслахатчи” да эълон қилинган материалларни тулиқ ёки қисман қўчириб босиш, электрон ва бошқа манбаларда қўпайтириш, тарқатишга фақат “Norma” МЧЖ билан тузилган шартнома асосида йўл қўйилади.
Газета таҳририят томонидан тайёрланган диапозитивлар ёрдамида “TOPPRINT” МЧЖ босмахонасида босилди (Тошкент ш., Миробод тумани, Таллимаржон кўч., 1/1).
Буюртма 287 Адади 5015. Баҳою келишилган нархда.
Газета 2009 йил 16 октябрда соат 18.30 да топирилади.
ISSN 2010-5223

“ЕВРОМЕТАЛ-ОСИЁ” ҚК

ҲАЛҚА
квадрат, поковка

конструкцион, иссиққа чидамли,
зангламас

ТУНУКА

иссиқ жўваланган, тарам-тарам, зангламас

ст. У8Г – 0,9х326 мм рулонли тасма

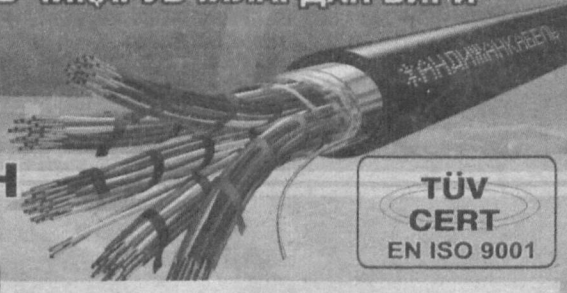
Техник туз 1-2 навли (Учкудук)

т/ф: 281-35-61, 255-76-74, 254-94-95, e-mail: vklim_70@mail.ru

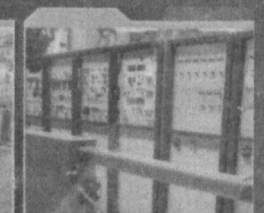
МДХдаги ЭНГ ЙИРИК ИШЛАБ ЧИҚАРУВЧИЛАРДАН БИРИ

АНДИЖОН
КАБЕЛЬ
ЗАВОДИ

РЕАЛ НАРХЛАР БЎЙИЧА СИФАТ ВА КАФОЛАТ

Тошкент ш., М.Жалил кўч., 92. Тел.: (99871) 150-11-77 (хўп тармоқли), 150-55-66 e-mail: tashkent@ak.uz, www.cable.uz

• РЎЙХАТЛАР

*Тошкент шаҳар хўжалик судининг
2006 йил 6 октябрдаги қарорларига
асосан Ҳамза туманидаги
тугатилаётган корхоналар РЎЙХАТИ
Корхона номи Қарор рақами

“AVTO UCH UNIVERSAL” МЧЖ	10-0915/14644
“ELANT-STROY” МЧЖ	10-0915/14642
“LORD CAMELOT” МЧЖ	10-0915/14641
“MASHRAPOV MURODALI” ХК	10-0915/14640
“MOTO KLASSIK” МЧЖ	10-0915/14639
“ELEGANT TOURISM” МЧЖ	10-0915/14632
“PIRAMIDA-MOTORS” ХК	10-0915/14637
“MOVIY TULPOR” МЧЖ	10-0915/14638
“GOLDEN-FINANS” МЧЖ	10-0915/14636
“GABUS QURILISH UCH” МЧЖ	10-0915/14643
“OLIM-NUR MSTS” ХК	10-0915/14635
“TRASSA” ШК	10-0915/14633
“GEGEMON” ХК	10-0915/14634

Мазкур корхоналарнинг думалоқ муҳр ва бурчак штамплари бекор қилинади. Корхоналарнинг дебитор ва кредиторларининг даъволари 2 ой муддат мобайнида Тошкент ш., Фарғона йўли кўчаси, 21-уй, Ҳамза тумани ҳокимияти биноси, 32-34-хонада қабул қилинади.

Фарғона вилояти хўжалик судининг 2009 йил 15 сентябрдаги 15-09-09/19468-сонли ҳал қилув қарорига асосан Риштон туман ҳокимлигидан ва давлат солиқ инспекциясидан рўйхатдан ўтган “Шамс плюс камер” ХК банкрот деб эътироф этилган ва тугатишга доир ишлар бошланган. Кредиторларнинг 2-йиғилиши 2009 йил 19 октябрь соат 15.00 да Риштон туман ДСИ биносида бўлиб ўтади. Тугатиш бошқарувчиси этиб Риштон туман ДСИ ходими П.Ҳайдаров тайинланган. Ушбу хўжалик юритувчи субъектнинг тўртбурчак ва думалоқ муҳри бекор қилинади. Мазкур корхонага алоқадор жисмоний ва юридик шахслар ўз мурожаатларини Риштон ш., Б.Рошидоний кўчаси, 21-уй, Риштон туман ДСИ биноси, 2-қават, 1-хонага билдиришлари мумкин. Корхона раҳбари ёки таъсисчилари томонидан 10 кун муддат ичида корхонага тегишли бўлган думалоқ ва тўртбурчак муҳри, Давлат рўйхатидан ўтганлиги тўғрисидаги Гувоҳномаси ва Низоми (Устави) тугатиш бошқарувчисига топширилмаган тақдирда, йўқолган деб ҳисобланиб бекор қилинади. Ушбу йиғилишга барча кредиторлар таклиф этилади. Мурожаат учун манзил: Риштон ш., Б.Рошидоний кўчаси, 21-уй, Риштон туман ДСИ биноси.

Тел.: (8373) 452-43-34, 452-43-72.

Тошкент вилояти хўжалик судининг 2009 йил 29 сентябрдаги 11-0906/14047(19)-сонли ҳал қилув қарорига асосан Тошкент туманидаги “KELES RIVOJ BARAKA” ХК банкрот деб эътироф этилганлиги муносабати билан ушбу корхонанинг думалоқ муҳри, бурчак штамп-пи ҳамда Низом, гувоҳномалари бекор қилинади. Барча даъволар Тошкент тумани, К.Фофуров кўчаси, 8-уй, Тошкент туман ДСИ биносида қабул қилинади.
Тел.: 150-59-58, 150-59-60.